

Thi binche'e ni bagakao Jesucristo

Jesús ndachro ixin tsii Espíritu Santo

1 ¹Ngain thi xroon kjin na sa'o, ko ru'an xron ngajin ja'a Teófilo, kuentaxin kain thi binche'e ko kjuago Jesús are nakuexinxin xree ²ko are sakjui ngajni. Ko are ubinkee ncha'on sarukji ngajni, Jesús ndache kunixin juachaxiin Espíritu Santo ngain ni kuinchie'e ixin kexreen runche'e na xra. ³Are Jesús tangi bathu'e ko be'en, je'e kjan xechon ko yoo thi kan ncha'on xraago ngain kain chujni. Ko Jesús anto tsjé thi binche'e ixin nunxinxin je'e jichon, ko bakjaago kexreen thetu'an Ndo Dio.

⁴Ko Jesús, are xra be'e ngain na, kuetu'en na ixin ruchu'en na ngain rajna Jerusalén ko ndachro:

—Chu'en ra tsuenja thi ndachro Ndudana, thi ja'an ndathjo ra kai, ⁵ixin ndua Juan banchegithe chujni kunixin jinda, aro nthi'i kanxion ncha'on ja'a ra sigithe ra kunixin Espíritu Santo.

Jesús sakuajiin ngajni

⁶Ko ni tate ngain Jesús banchiangi'i na ko ndachro na: —Suixin, ¿ajai ruchje'e chujni Israel juachaxin rukjan na tsetu'an na nunthe'e na?

⁷Ko Jesús ndachro ngain na: —Ja'a ra xru'in juachaxin chunda ra ixin tsunu'a ra kesa ko ke'e ncha'on tsu'en kain ji'i ixin je'o Ndo Dio chunda ndo juachaxin rundachro ndo ke'e ncha'on siku'en. ⁸Ko are tsii Espíritu Santo ngajin ra, ja'a ra sayé'e ra juachaxin ko runichja ra ixin ja'an. Tsexinxin ra nguii Jerusalén, kuthimejan satsji ra nunthe'e Judea, ko nunthe'e Samaria, ko nguii sasendajni.

⁹Ko are Jesús juexin ndachro kain yaa, kain ni bagakao tatetsje'e na kexreen sakuajiin Jesús ngajni. Ko are unui biji, naa thjui kjuamataon ko ibikon'a na. ¹⁰Xra tatetsje'e na ngajni ixin thi sakuajiin Jesús, are kununxin ngaka na yoo thi xii tengaa luntho rua ¹¹ko ndachro kayui xii mee ngain na:

—Ja'a ra chujni Galilea, ¿unda tatetsje'e ra ngajni? Thi Jesús

tedikon ra sakjui ngajni, jañaasikon ra tsii inaa.

Matías bithu'e ixin Judas

¹²Kuthimejan kain ni kuinchie'e Jesús kjanxin na jnanchjan di'in Jnee Ntha Olivo. Ko jna ji'i chiaon jikee Jerusalén ixin ley Israel tajanda'a chujni sathji na icha kjín ngain ncha'on nchejuga'a ni. ¹³Ko are biji na ngain rajna kuani na nchia teta'a choo, thi binthe na kanxion ncha'on. Ko nthi'a bagithu'e Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, inaa Jacobo xe'en Alfeo, Simón thi baketuka'o ni romano, ko Judas xan choo Jacobo. ¹⁴Kain chujni mee baxrathe na ixin banichjayee na Ndo Dio, kunixin xan choo Jesús, ko María janee Jesús ko ikanxion ni nchrii.

¹⁵Ko ncha'on mee binthe inchin naa inkjaon kan chujni, ko Pedro bingathjen ngayee na ko ndachro ngain na:

¹⁶—Thi'in ra xro dithikaon ra, ixin kain ná nua ná ixin Jesús tse na ixin Judas kjuaago Jesús ngain chujni baningaku'en, ko kain ji'i ndachro Espíritu Santo ixin David, thi kjín ngain thi jitaxin Xruen Ndo Dio ko jañaasikon ku'en. ¹⁷Ko nua ná jian ixin Judas bakji ngajin ná ixin xraje'o xra bantho'o ná. ¹⁸Aro kunixin thi tumi kjuenge'e na 'na ixin thi jian'a binche'e ngain Jesús, kue'na naa nunthe. Ko Judas kjui nthi'a ko kjuixin jaa

ko chrintaon nthau'e ko bachrje kain thi jiringa. ¹⁹Ko kain chujni binthe ngain rajna Jerusalén kunu'e na ixin thi ku'en, ko je'e na binchegei'in na nunthe mee Acéldama ko ji'i ngigue'e hebreo ko ruchro Jngi'i Jni. ²⁰Ko ji'i jitaxin ngain xruen Salmos thi ndachro:

Nchiandu'a je'o nchia sithu'e nchia,
ko xru'in chujni sinthe ngaxi'in nchia.

Ko kai ndachro:

Inaa chujni ruchunda thi xra bechunda.

²¹'Ko nthi'i ngayaa ná te xii bakji'o ná kainxin ncha'on are Jesús be'e nthi'i ngajin ná ²²kuexinxin are Juan binchegeithe Jesús ko bithjaja ncha'on are Jesús sakuajiin ngajni. Mexinxin rugunda ixin naa xii mee se'e ngajin ná ixin rundache icha chujni ixin je'e bikon ixin Jesús nduaxin xechon.

²³Kuthimejan kuinchie'e na yoo ni bagakao na kain ncha'on mee. Naa bi'in José, thi banchegei'in na Justo ko Barsabás. Ko thi yuxin bi'in Matías. ²⁴Ko are juexin kuinchie'e na yui ni te'i, nichjee na Ndo Dio ko ndachro na:

—Suixin chunxin anseen kainxin chujni, tjagu'na ni ra kexe'e yui xii te'i Suixin ukuinchie'e, ²⁵ixin sinche'e xraa Suixin, thi xra banche'e Judas. Aro je'e binchetjaan xra mee ixin binche'e thi jian'a ko jai ujii thi jikininxin.

²⁶Kuthimejan tsuntaon na ixin jañaa kuinchie'e choo na ko thi bithutaon Matías. Ko ubikin ngakjan ni kuinchie'e Jesús.

Espíritu Santo juui ngain chujni

2 ¹Are juui kiai di'in Pentecostés, kainxin chujni bagithikaon Jesús tate na ngain nakua nchia. ²Ko tuinxon anto suji bathe ngajni, inchin are anto suji tja chrintho. Ko nguixin ngaxi'in nchia kui'in na thi bathe. ³Kuthimejan bikon na tsjé thi xraa neje xru'i, ko chjeeya xru'i ji'i ngata'a nanaa na. ⁴Ko bayée na juachaxin thi bajon Espiritu Santo ngain na. Ko je'e na kuexi'in na nichja na ujejee ngigua inchin Espiritu Santo banchenichja na.

⁵Ko ncha'on me nthi'a Jerusalén binthe tsjé chujni judío, ko ni te'i juixin na jejee rajna ngain nguixin nunthe. Ko chujni mee anto bagithikaon na ley Israel. ⁶Ko are kui'in na thi anto suji bathe, anto tsjé chujni xrathe na ngain nchia be'e ni theyoo, ko ni kui'in ibenue'a na ke'e ruxraaon na ixin kain na kui'in na ngigue'e na tenichja chujni bagithikaon Jesús. ⁷Ko xratao tabinthetsje'e choo na ixin kuinxin na thi nichja chujnii Jesús. Ko ndache choo na:

—¿Aro ke'e tenichja chujni te'i? ¿Ni te'i, aje'a Galilea na na? ⁸¿Kexreen? Ixin ja'an ná tethi'in ná thi tenichja na jejee ngigua'a ná. ⁹Nthi'i ngayaa ná te chujni

juixin Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, ko ngain nunthe Asia, ¹⁰Frigia, Panfilia, Egipto, ko kai ngayaa ná te chujni juixin Africa thi rajna jii icha nda'a de Cirene. Kai tsjé chujni romano te nthi'i. Ko thu'a na ndudee na judío na, ko ikanxion na kjan na judío ixin bithikaon na ley judío. ¹¹Kai be'e chujni juixin Creta, ko Arabia. Aro kain ná tethi'in ná tenichja na ngigua'a ná ko nichja na kain thi chrjuin binche'e Ndo Dio.

¹²Ko xratao tabinthe na ko inue'a na ke'e ruxraaon na ko banchiangi'i choo na:

—¿Ke'e ruchro kain ji'i?

¹³Aro ikanxion na kjuanua na na ko ndachro na:

—Ni te'i dинthekuan na, mexinxin jañaa nichja na.

Thi nichja Pedro ngain chujni

¹⁴Kuthimejan Pedro kunixin ithejngo chujni kuinchie'e Jesucristo bingathjen na ko Pedro nichja seen ko ndachro:

—Chujni Judea ko kainxin chujni te ngain rajna Jerusalén, tunu'a ra ko thi'in ra jian thi rundathjo ra. ¹⁵Xii te'i dikuan'a xa inchin ja'a ra xraxaon ra, ixin xra dakao, nandaa las nueve.

¹⁶Thi ja'a ra bikon ra jaxon, ji'i thi ndachro profeta Joel are ndachro:

¹⁷Ndo Dio ndachro, ngain ncha'on are uchiao tsjexin nunthe, ruraa'an Espirituna ngain kainxin chujni.

Ko xa'an ra xan xii ko xan
 nchrii runichja xan thi
 siku'en,
 ko ja'an anto tsjé sinthagikon
 xan ixin thi siku'en,
 ko kai ni joon are tsuxinxin
 n̄a, tsjé sinthagikon n̄a ixin
 thi siku'en.

18 Ko kai ngain ncha'on mee
 sinthaganiata'a Espirituna
 ngata'a kain xi nchexrana
 ko nchri nchexrana
 ko runichja n̄a thi siku'en.

19 Ko ngajni tsjaago tsjé thi
 bagikon'a chujni are sa'o.
 Ko ngata'a nunthe tsjaago tsjé
 thi siku'en kai.
 Tsjaago jni, xru'i ko thjui
 dikunchjianxin juxon
 nchin.

20 Are mee ncha'on tasanga
 nchaon,
 ko kunithjao ndarukjan ba
 xraa jni.
 Kain yaa tsu'en sa'o,
 kuthimejan tsi Nchaa ná
 are sinche'e jie ngain kain
 chujni,
 ko je'e tsjague n̄a thi juachaxin
 jichunda.

21 Ko kainxin chujni runichjayee
 Nchaa ná Jesús rukjan n̄a
 inaa chujni naruaxin.

22 Kai Pedro ndachro:
 —Ja'a ra xro Israel ra, thi'in
 ra thi rundathjo ra: Ja'an nichja
 ixin Jesús thi juixin rajna
 Nazaret. Ndo Dio kjuagu'a
 ra ixin je'e ndo kuinchie'e
 ndo Jesús are chjee ndo jie
 juachaxin ixin binche'e tsjé

thi jian, binchexingame'e ko
 binchexechon tsjé chujni, inchin
 ja'a ra unu'a ra. ²³ Ko Ndo Dio
 ubenu'e ndo ixin Jesús anto
 tangi rugathu'e. Ko ja'a ra tse ra
 ko kuia ra Jesús ko binchechie'en
 ra ngaa raa chujni jian'a. Ko
 je'e n̄a kuenganito n̄a ntha cruz
 inchin ja'a ra banchia ra. ²⁴ Aro
 Ndo Dio binchexechon Jesús
 ixin thi ndade'en ni jikininxin'a
 tsethu'an ngain je'e. ²⁵ Ko nichja
 rey David ixin Jesús ko ndachro:
 Ja'an kainxin ncha'on bagikon
 Nchana ngathexin kon.
 Ko ixin Nchana jii ngain
 rajianxin na, xru'in kensen
 sinchetjajin na.

²⁶ Mexinxin ansenna anto chee,
 ko neje na tsjethee Nchana.
 Ko kain ncha'on sarichon ko
 maski ndase'en na xru'in
 ruxraguan.

²⁷ Ixin Suixin tsintue'a thi
 richunxin ngain thi xrabaa
 chujni,
 ko sajón'a juachaxin ixin
 ruxanthe nthau'e xi
 nchexraa ngado'o nche.

²⁸ Suixin kjuagu'na nthi'á
 kexreen sintha'a nthi'i
 ngata'a nunthe,
 ko ja'naa anto rucha'na are
 ja'an sari'i ngathexin kon.

²⁹ Ko Pedro xra ndache chujni:
 —Tsjexinxin ja'a ra xro Israel
 ra, runichja ná ixin ndo dachri
 xrachrjen David ixin be'en ko
 xrabaa ko chinthi'i xrajii ngajin ná
 jai. ³⁰ Aro David kjui naa profetee
 Ndo Dio ko mexinxin ndache ndo

ixin naa chujnii rugachrjeninxin je'e, thi ruge'e rey ngain Israel.

³¹Ko David ubenu'e ixin Cristo ruxechon, mexinxin ndachro ixin je'e rugithue'a ngado'o jinche ko nthau'e ruxanthe'a nthao. ³²Ko ja'an ná ndua bukón ná ixin Ndo Dio binchexechon ndo Jesús.

³³Ko are ndo Dio binchegayee ndo kain juachjaxin ko bake'e ndo ngain rajianxin ndo, ko chjee ndo Espíritu Santo inchin ndathjo ná Jesús ko jai je'e bincheganiata'a ná Espíritu Santo ja'an ná ko mee thi dikón ra ko thi'in ra. ³⁴Ixin David xrakjui'a ngajni are mee. Aro je'e ndachro:

Ndo Dio ndachro ngain

Nchana:

“Dari'i ngain rajianxinna,

³⁵ko ja'an sinthagacha ja'a ngain kainxin thi ningaku'an, ko sari'i ngain thi sinthasaya'a na.”

³⁶Mexinxin ja'a ra ko kainxin chujni Israel, tunu'a ra jian ixin Jesús, thi ja'a ra kuenganito ra nthá cruz, Ndo Dio ndachro ixin Jesús kjan Nchaa ná, ko mee Cristo ixin Ndo Dio chjee ndo kain juachaxin ko tsetu'an ngain kainxin chujni teta'a nunthe.

³⁷Ko kain ni kui'in thi ndachro Pedro, anto tabinthechiin na ko kuaa na juachjaon ko banchiangi'i na Pedro ko thi ni thejngo, ni nchexree Jesús ko ndachro na:

—Ja'a ra xro choo ná, ¿ke'e sintha'a ná?

³⁸Kuthejan Pedro ndachro ngain na:

—Nchetse'en ra ñao Ndo Dio sinthatjaña'a ra kain thi jian'a binche'e ra, ko ja'an ná sinthagithe ra kunixin juachaxiin Jesús ko Ndo Dio ruchjaa ra Espíritu Santo ³⁹ixin Ndo Dio ndachro ixin ruchjaa ra Espíritu Santo kunixin xa'an ra, ko kain ni tsiakunue'e Ndo Dio nguii ngata'a nunthe ko sinchetjañe'e ndo kain thi jian'a nche'e na.

⁴⁰Ko xra tsjé nichja Pedro ixin binchekinxin na ko ndache na:

—Dachrjende'e ra kain chujni jian'a ko sitjan'a ra ngathe xru'i.

⁴¹Ko tsjé chujni bagithikaon juajna nichja Pedro. Ko ncha'on mee inchin nii no chujni bithikaon Jesús, ko bigithe na.

⁴²Ko kain chujni bithikaon thi kjuaago thi theyoo chujni kuinchie'e Jesús. Ko jian bagakao choo na, ko bakunchjenga na niuthja, ko bajineka'o choo na inchin Jesús kjuaago, ko banichjayee na Ndo Dio.

Thi banche'e ni bagithikaon Jesucristo

⁴³Ko kuisse'en kain chujni ixin thi anto tsjé thi jian banche'e thi theyoo chujni kuinchie'e Jesús. ⁴⁴Ko kain ni bagithikaon baxraxaon na xraa nakua chujni ko bakjengijna choo na ixin bagajon na thi bechunda na. ⁴⁵Ko banchekji na thi binthechunda na ko bakunchjeeya na tumi ngain chujni inchin bagunde'e na.

⁴⁶Ncha'on ko ncha'on baxrathe na ngain ni'ngo icha renthe, ko bakunchjenga na niuthja inchin

kjuaago Jesús ko kaxon ngain nchia banche'e n̄a ji'i ko baneka'choo n̄a, ko anto bachee n̄a ko bancheni'a n̄a thi bagajon n̄a. ⁴⁷Ko banchesaye'e n̄a Ndo Dio, ko ni rajna anto bajinao n̄a n̄a. Ko kain ncha'on Nchaa ná Jesús banchetsjé chujni ngain ni'ngo, thi ni bakjan inaa chujni narua.

**Pedro ko Juan
juinchexingame'e naa
thi chro'a bakji**

3 ¹Naa ncha'on utsukjin inchin las tres, Pedro ko Juan kjui n̄a ni'ngo icha renthe ixin hora mee banchesaye'e n̄a Ndo Dio. ²Ko nthi'a be'e naa thi xii chro'a bakji ixin jañaan guan. Ko kain ncha'on bagikaan n̄a ngandangii thi dixinxin ni ni'ngo, thi banchegi'in n̄a Anto Chrjuin Jii ixin baganchiaga'a.

³Ko are thi chro'a bakji bikon Pedro ko Juan tatedixi'in ni'ngo, je'e banchiagate'e n̄a tumi. ⁴Ko Pedro ko Juan jian tabinthetsje'e thi chro'a bakji, ko Pedro ndachro:

—Tsjena ni ra jian.

⁵Ko thi chro'a bakji tsje'e jian ngain n̄a ixin xraxaon achrujan ruchjee n̄a. ⁶Aro Pedro ndachro ngain:

—Ja'an chunda'a tumi ruchja'a, aro thi ja'an chunda ruchja'a: Kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesucristo, dingathjen ko thjixin ruthea.

⁷Kuthejan Pedro tse'e rajian ko binchengathjen, ko tuenxon kusuji kayui ruthee. ⁸Ko thi chro'a bakji nakua chrinka ko bingathjensexin ruthee, ko thinga jichrinka ko anto jichee bikao Pedro ko Juan ngaxi'in ni'ngo.

*Kuxrue'en naa thi chro'a bakji
(Hechos 3:8)*

Ko binchesaye'e Ndo Dio. ⁹Ko nguii rajna bikon jitjixin ruthee ko jinchesaye'e Ndo Dio. ¹⁰Ko kain chujni anto kuise'en nā ko xraon nā ixin kexreen xingame'e ixin kain nā bechunxin nā thi chro'a bakji, ixin bagikon nā ngandangii ni'ngo baganchiaga'a tumi, nthi'a thi di'in Anto Chrjuin Jii.

Pedro nichja ngandangii ni'ngo

¹¹Ko thi chro'a bagakji ninchin bahrjende'a Pedro ko Juan, ko kain chujni kuise'en kuinga nā ngain inaa thi dixinxin ni ni'ngo, thi nchegi'in nā Salomón, ixin bitsje'e nā kanio ni te'i. ¹²Are bikon Pedro kain chujni te'i, ndachro ngain nā:

—Ja'a ra chujni Israel ra, ¿unda xratao tabinthetsje na ni ra? ¿Unda nchexruan ni ra?, ¿atunao ra ixin ja'an ná bindaxingamaa ná xii ji'i? ¹³Na'i, ixin Ndo Dio thi kjuí Ndo Dioe ni xrachrje'an ná Abraham, Isaac, ko Jacob, Ndo Dio mee bajon juachaxin thi icha jié juasaaya ngain Xe'en ndo, xan di'in Jesús. Ko Jesús mee thi ja'a ra baye'a ra ko bajon ra ngain ni nche'e jié, ko are Pilato uxraxaon rukanchrjanda, ja'a ra juinao'a ra. ¹⁴Ko ja'a ra ndachro ra ixin rukajanda'a nā Jesús, ko banchia ra kuajanda nā naa thi duen chujni. ¹⁵Ko jaña gu'en ra Jesús thi ndakjan ná inaa chujni naruaxin. Aro Ndo Dio juinchexechon ndo, ko

mee ja'an ná bikon ná. ¹⁶Ixin dithika'on ná juachaxin chjana ná Jesús, ko juachaxin ji'i thi najuinchexingamenxon thi xii tedikon ra ko chunxin ra.

¹⁷Ja'a ra xro chujni Israel ra, ja'an nuna ixin ja'a ra kunixin kain xi thetu'an ra gu'en ra Jesús, ko kain ji'i binche'e ra ixin xru'in benua'a ra. ¹⁸Aro ja'in biku'en thi ubajin Ndo Dio ngain ni banichjee ndo, ixin jaña ruge'en thi rukii, thi banchegi'in nā Mesías. ¹⁹Mexinxin thinthu'e ra kain thi jian'a nche'e ra, ko kjan ra dithikaon ra Ndo Dio, ko je'e ndo sinthatjaña'a ra ndo thi jian'a nche'e ra ko jaña tsii ncha'on sinthasuji ra ndo. ²⁰Ko Ndo Dio ruru'a'an ra Jesús, thi Cristo ixin are xra xru'in be'e, je'e ndo ukuinchie'e ndo rukii ngajin ra. ²¹Ko jai Jesucristo jii ngajni, sithjaja ncha'on are Ndo Dio ndakua sake'e ndo kain thi dukon ná ngata'a nunthe, inchin ndachro ndo ngain ni bagayee juajnee ndo are icha sa'o. ²²Ko Moisés ndachro ngain ni chujnia ra bechon are sa'o: “Ndo Dio santsjegee ngaya'a ra naa thi runichjee ndo xraa ja'an, ko dithikaon ra kain thi rundathjo ra. ²³Ko kainxin chujni sithikaon'a thi tsii ji'i ichro'a si'in nā chujni rajnee Ndo Dio.”

²⁴'Ko kain ni banichjee Ndo Dio kuexinxin Samuel ko icha ni banichjee Ndo Dio, nichja nā thi jitu'en ncha'on te'i. ²⁵Ko ja'a ra xe'en ni banichjee Ndo Dio,

ja'a ra thi junthakininxin ra ndo ixin rugaye'e ra thi ndachro ndo ngain Abraham: “Ko chujni sachrjeninxin ra sinchenchaon kain chujni ngata'a nunthe.”

²⁶Ko are Ndo Dio juinchexechon ndo Xe'en ndo, sa'o rua'an ndo xan ngajin ra. Ko jaña'a je'e ndo junthanchaon ra ndo ixin tsintu'e ra kain thi jian'a nche'e ra.

Pedro ko Juan ngathexin kon ni thetu'an

4 ¹Pedro ko Juan xra tenichja ngain chujni are binthekii xi daana kunixin ni baketu'en ni bagenda ni'ngo kunixin ni saduceo. ²Ko ni te'i teduñaon nã ixin Pedro ko Juan tetjaago ngain chujni ixin ni ndadige'en nchao xechon nã, jaña'a inchin bikon nã Jesús xechon. ³Ko tse nã ko takuinthu'e nã ndu'a xiiso ixin utsukjin, ko nduexin runche'e nã jĕ. ⁴Aro tsjé chujni kui'in nã thi ndachro Pedro ko Juan, ko bithikaon nã Jesús. Ko bikin je'o ni xii ko xethja inchin na'o nã.

⁵Ko nduexion nthi'ã Jerusalén, xrathe xi baketu'an ngain chujni judío, ko ni baketu'an ngain ni'ngo kunixin xi tjaago ley Israel. ⁶Ko nthi'ã be'e Anás, xi daana icha renthe. Ko kai be'e Caifás, Juan, Alejandro, ko kaxon be'e icha chujnii xi daana baketu'an ngain ni'ngo. ⁷Kuthejan kuetu'an nã rukiau'e nã Pedro ko Juan ko bake'e

nã ngusine ko kuexi'in nã banchiangi'i nã:

—¿Ke'e juachaxin chunda ra, ni kensen nichjaye'e ra ixin binchexingame'e ra thi xii chro'a bagakji?

⁸Ko Pedro, kunixin tsjé juachaxiin Espĭritu Santo, bathe'e ko ndachro:

—Ja'a ra xro thetu'an ra rajna ko ja'a ra xro thetu'an ra ngain ni'ngo icha renthe, ⁹ja'a ra danchiangina ni ra ixin thi jian bintha'a ná ngain thi beni'i jĭ'i, ixin tsunu'a ra kexreen kuxrue'en. ¹⁰Ja'an ná ndachrjan ná ngathexin kon ra ko ngathexin kon kain chujni Israel ixin thi xii jĭ'i kuxrue'en kunixin juachaxiin Jesús thi Nazaret, jĭ'i thi Mesías thi ja'a ra kuetu'an ra ixin ruguen nã nganito ntha cruz. Aro Ndo Dio binchexechon. ¹¹Aro ja'a ra xro nchekhjian ra nchia bithikaon'a ra xro, thi xro icha suji ke'e nchia, ko jaña'a ku'en Jesús inchin xro jĭ'i ¹²ixin ixru'in inaa thi sinthatjaña'a ná nthi'i ngata'a nunthe inchin Jesús ixin ixru'in inaa thi rua'an Ndo Dio ngata'a nunthe ixin sinthakjan ná inaa chujni narua.

¹³Are ni baketu'an kui'in nã ixin Pedro ko Juan suji nichja ná ko kraon'a ná, ni baketu'an kuise'en nã ixin ni te'i benue'a nã xroon. Kuthejan batsuan nã ixin ni te'i bagakao Jesús. ¹⁴Ko chro'a kjuangi'i nã ixin xru'in thi ndua'a bithje'e nã ixin nthi'ã jindaxi'in nã thi kuxrue'en.

¹⁵Kuthejan kuetu'en nã Pedro ko

Juan rugachrjeyexin nā nthi'a ixin ni thetu'an kjuao nā kexreen sinche'e nā. ¹⁶Ko ndachro nā:

—¿Ke'e sintho'o ná ngain kayui xii te'i? Kainxin chujni Jerusalén nu'e nā kexreen binchexingame'e xii ji'i. Ko ja'an ná chro'a tjangi'i ná xa ixin je'a ndua thi binche'e xa. ¹⁷Aro jai sinthuxraon ná xa, ko ja'naa itsenkin'a xa icha ixin juachaxiin Jesús ngain icha chujni.

¹⁸Ko bayee nā Pedro ko Juan ixin kuetu'en nā ixin irukjago'a nā ko irunichja'a nā kunixin juachaxiin Jesús. ¹⁹Aro Pedro ko Juan ndachro ngain nā:

—¿Ndachjeyinxin ni ra ajian jii ngathexin kon Ndo Dio sithika'on ná ja'a ra ani sithika'on ná thi ndachro je'e ndo? ²⁰Ko ja'an ná chro'a rutenkua ná ixin kain thi kuian ná ko bikon ná.

²¹Kuthejan ni thetu'an binchexraon nā Pedro ko Juan inaa, ko kuanchrjanda nā sabinthekji ixin xru'in thi jian'a biku'en nā ko ixru'in banchekao nā, ixin kain chujni tenchesaye'e Ndo Dio ixin bikon nā thi jian binche'e kayui ni te'i. ²²Ko thi xii xingame'e kunixin juachaxiin Ndo Dio bechunda icha yakan nano.

Chujni kuinchie'e Jesús nichjayee nā Ndo Dio

²³Are Pedro ko Juan ukuanchrjanda nā, je'e sabinthekji ngain ni kuinchie'e Jesús ko kuekiin nā kain thi ndachro xi thetu'an xi daana ko

xi thetu'an chujni judío. ²⁴Ko are ni kuinchie'e Jesús kui'in nā thi nichja Pedro ko Juan, kuexi'in nā nichjayee nā Ndo Dio ko ndachro nā:

—Suixin Ndudana ná, thi binchexhjian ngajni, nunthe ko ndachaon, ko kainxin thi jii ngajni, ngata'a nunthe ko chringi ndachaon. ²⁵Ko Suixin thi nichjaxin ixin Espiritu Santo ngain ndudana ná David, xi nchexraa:

¿Unda tuxrunga kain nunthe ko unda kain rajna tjauthexin ná thi xru'in xree?

²⁶Ko kain thi thetu'an ngata'a nunthe kuato choo nā ko tjauthexin nā kexreen sinche'e nā thi jian'a ngain Ndo Dio ko ngain Xe'len ndo, thi Cristo.

²⁷'Ko nduaxin ngain rajna ji'i Herodes, Poncio Pilato ko chujni je'a judío ko chujni Israel kuato choo nā ixin guen nā Jesús, thi Xa'an Suixin rua'an ixin thjengijna ná. ²⁸Aro je'e nā binche'e nā je'o thi Suixin ndachro thi ruku'en are icha sa'o. ²⁹Jai tsje'e Suixin kexreen nchexraon ná nā, ko thjengijna ni ra ixin xru'in juaxraon ruchunda ná, are runichja ná ixin Suixin ngain kexe'o chujni. ³⁰Ko tjaago juachaxiin Jesús ruxingamenxin icha chujni ko tsu'en tsjé thi jian ko ja'naa sikunxin tsjé chujni thi jié juachaxin binchegaye'e xi nchexraa Jesús.

³¹Ko are juexin nichjayee nā Ndo Dio, kuingi nunthe thi

binthe nā, ko bayee nā juachaxiin Espíritu Santo, ko kain nā banichja nā juajnee Ndo Dio ko ixru'in juaxraon be'e ngain nā.

**Kain thi bechunda nā
bakunchjeye'e choo nā**

³² Ko kain ni bithikaon xraje'o bakunu'e nā ko xraje'o juaxraxaon bechunda nā. Ko kain thi bechunda nā bakunchjeye'e choo nā ko xru'in kensen bandachro, ixin je'o nā bketu'an nā thi bechunda nā.

³³ Ko ni kuinchie'e Jesús banichja nā kunixin icha jié juachaxin ko bandachro nā ixin Jesús xechon ko Ndo Dio banchenchaon nā icha. ³⁴ Ko xru'in bagitje'en chujni ngayee ni bagithikaon ixin thi ni bechunda nunthe'e ko nchiandu'e banchekji nā, ko tumi bagajon nā ³⁵ ngain ni theyoo chujni kuinchie'e Jesús. Ixin je'e nā bakunchjeeya nā tumi ngain chujni bagitje'en. ³⁶ Ko jaña binche'e naa xii juixin ngain naa nunthe ngusine ndachaon di'in Chipre. Xii mee bachrjeninxin ni Leví ko bi'in José aro ni theyoo kuinchie'e Jesús banchegi'in nā Bernabé, ko ji'i ruchro naa Thi Thjengijna Chujni. ³⁷ Ko xii ji'i bechunda naa nunthe ko binchekji xa nunthe ko bajon xa tumi ngain ni theyoo kuinchie'e Jesús.

**Thi jian'a binche'e
Ananías ko Safira**

5 ¹ Aro be'e inaa xii bi'in Ananías, ko chri'i xa bi'in Safira. Ko kayui ni te'i binchekji nā naa nunthe'e nā kai. ² Aro

xii ji'i kjuauthexin chri'i xa ko bithu'e nā thu'a tumi ko thi tumi xe'e nā bajon nā tumi ngain ni theyoo kuinchie'e Jesús, ko ndachro nā ixin yaa kain tumi bayee nā. ³ Ko Pedro ndachro:

—Ananías, ¿unda bithuaxin binthaya'a nchiijin ko binao rujincheye'e Espíritu Santo, ko bithu'a thu'a tumi chjaa nā ixin nunthe? ⁴ Icha nchao runchekji'a nunthe'a, ko are runchekji tarugithu'a kain tumia. Aro, ¿unda bincheeya ixin rugajon kain tumi ko ibajon'a tumi? ¿Unda binche'e ji'i? Ja'a bincheye'a chujni, ja'a binao runcheye'e Ndo Dio.

⁵ Are Ananías kui'in ji'i, betsinga ko ndabe'en. Ko kain chujni kunu'e thi ku'en anto xraon nā. ⁶ Kuthejan juui kanxion xa xii kuensia xan Ananías ko bikjabaa xan.

⁷ Batho inchin nii hora, kuthejan biji chri'i Ananías. Ko benue'a ke'e ku'en xixi'i nchra.

⁸ Ko Pedro banchiangi'i nchra ko ndachro:

—Ndachjeyinxin na, ¿aje'in binchekjixin ra nunthe?

Ko je'e nchra bate'e nchra:

—Jaan, jaña binthakjixin ná nunthe.

⁹ Kuthejan Pedro ndachro ngain nchra:

—¿Unda kjuauthexin choo ra ixin runcheye'e ra Espiritue Nchaa ná? Nthimee juui xan kjui bikjabaa xixi'a. Ko jai tsji'o xan ja'a kai.

¹⁰Ko are juexin nichja Pedro, tabenbe'o nchra chrika ruthee. Ko are bixi'in xan xii te'i, bithja xan Safira ndadige'en, ko sabikao xan, bikjabaa xan ngandaxi'in xixi'i. ¹¹Kain ni ni'ngo ko kain ni rajna kunu'e ji'i anto xraon na.

Tsjé thi jian nche'e Ndo Dio

¹²Ko ixin ni theyoo kuinchie'e Jesús, Ndo Dio banche'e tsjé thi jian ngayee chujni ko banchexingame'e ni ni'i. Ko kain ni bithikaon Jesús baxrathe na ngandangii naa thi dixinxin ni ni'ngo, ko ngandangii mee nchegi'in na Salomón. ¹³Ko ni bagithikaon'a bakunchien'a na ngain ni theyoo, aro banichja na jian ixin je'e na. ¹⁴Ko kain ncha'on bagithikaon icha xii ko nchrii ngain Jesús. ¹⁵Ko tsjé chujni bagantsje na ni ni'i ngata'a nthatu'en na ngande'e nthi'á, ixin rugatho Pedro ngandaxi'in na, ko kara sauen rugathutaon ni ni'i ko ruxingame'e na. ¹⁶Kaxon kain rajna tendajin Jerusalén bakia'o na ni ni'i na kunixin chujni tedo'o espíritu jian'a ko kain na bakuxrue'en na.

Ni thetu'an dingaku'en na Pedro ko Juan

¹⁷Kuthejan xi baketu'en xi daana kunixin xi saduceo anto bakunchjue'e xa ixin thi banche'e Pedro ko Juan, ¹⁸mexinxin kuetu'an xa biaxi'in kayui ni te'i ngaxi'in ndu'a xiiso. ¹⁹Aro naa angeel Ndo Dio kunxiree ndu'a

xiiso ngain thie mee ko bachrje na, ko ángel ndachro:

²⁰—Thji ra ngain ni'ngo icha renthe ko thekin ra kexreen rukjan na naa chujni naruaxin ixin Jesucristo.

²¹Ko nduexin nduuyo bixi'in na ngain ni'ngo ko kuexi'in na kjuaago na.

Kuthejan xi baketu'en xi daana ko ni binthe ngain xa kuetu'an xa ruxrathe kain ni baketu'en chujni judío. Kuthejan rua'an na bixrakua Pedro ko Juan. ²²Aro ni biruee kayui ni te'i, are biji na ndu'a xiiso ibira'a na na ko sakjan na ngain xi daana, ²³ko binthendachro na:

—Bithja na jian jijee ndu'a xiiso ko xi tenda tatandangii xa thi dixinxin ni, aro ja'an ná kunxiraa ná thi dixinxin ni ko xru'in kensen bithja ná ngaxi'in.

²⁴Are xi baketu'an xi bagenda ni'ngo ko xi baketu'en xi daana kui'in na ji'i ko ibenue'a na ke'e runche'e na, ko banchangi'i choo na kexreen rukjexin kain ji'i.

²⁵Ko are mee bijibe'o naa thi ndachro ngain na:

—Thi ni kuiaxi'in ra utatenangii na ni'ngo ko tetjague na ni rajna.

²⁶Kuthejan xi baketu'an ko ni baginthenda kjui na biruee na ni tetjaago, aro bintja'a na ixin xraon na ixin ni rajna rukaxin na na xro. ²⁷Ko are ubijikao na ngathexin kon ni thetu'an, xi daana icha renthe ndachro:

²⁸—Undathjo ra ixin irukjagu'a ra thi binche'e thi xii di'in Jesús.

Aro ja'a ra bithikaon'a ra, ko ja'a ra banchekue'en ra nguixin rajna Jerusalén ixin thi kjuuago Jesús, ko xra tjangina ni ra ixin ja'an ná gu'en ná Jesús.

²⁹Kuthejan Pedro ko ni kuinchie'e Jesús bathe'e na:

—Ja'an ná sa'o jikininxin sithika'on ná Ndo Dio kuthimejan chujni. ³⁰Ko ja'a ra gu'en ra Jesús nganito nthá cruz. Aro Ndo Dioe ni xrachrje'an ná juinchehexechon Jesús. ³¹Ko Ndo Dio banchesaye'e Jesús ko bake'e ndo ngain rajianxin ndo, ko binchejkan ndo naa thi Thetu'an ko thi Tsjengijna chujni Israel, ko jañaá rukjan na ngain Ndo Dio ko sayée na juaditjaaña ixin thi jian'a nche'e na. ³²Ko ja'an ná kuian ná ko bikon ná kain thi ku'en, ko kai Espíritu Santo nu'e ji'i, ko Espíritu ji'i dajon Ndo Dio ngain kain chujni dithikaon Jesús.

³³Ko are kui'in kain ni thetu'an Israel kain ji'i, anto kuñaó na ko juinao na naruguenxon na ni theyoo kuinchie'e Jesús. ³⁴Aro ngayee ni te'i be'e naa xii bi'in Gamaliel, naa xii bakjaago ley ko ni rajna anto banchesaye'e na xa, ko je'e xa bingathjen xa ko kuetu'an xa nchion rugachrje ni theyoo kuinchie'e Jesús. ³⁵Ko xii ji'i ndache kain ni thetu'an:

—Ja'a ra xro thetu'an ra rajna Israel, xraxaon ra jian thi sinche'e ra ngain xii te'i. ³⁶Xraxaon ra ixin are ikainxin ncha'on batho, bingathjen naa xii bi'in Teudas ko ndachro xa ixin je'e xa naa xii anto renthe. Ko ruee inchin

noo renkia xii bithikaon ngain. Aro jngujngujni na guen Teudas, ko ni baruee chjekee na, ko jañaá juexinxin kain. ³⁷Ko batho ikanxion ncha'on are binthetaxin chujni rajna, bingathjen naa xii rajna Galilea bi'in Judas. Ko kai ruee kanxion chujni, aro kai guen na ko chujni baruee, chjekee na kai. ³⁸Mexinxin ja'an ndathjo ra, tanchrjanda ra xii te'i ko dixinthe'a ra ngain xa. Ixin thi tenche'e xa ja je'a Ndo Dio jithetu'an, taruchjekee na kai. ³⁹Mexinxin tsje'e ra jian rujixinthe ra ko ruketuko'o ra Ndo Dio ixin ja tenche'e xa thi kuetu'an Ndo Dio, xru'in kensen rukayakuen xa.

⁴⁰Ko kain na bithikaon na thi ndachro Gamaliel. Kuthejan bayee na ni theyoo kuinchie'e Jesús ko kuetu'an na ixin bintja na ko ndache na ixin irunichja'a na ixin Jesús, kuthejan kuanchrjanda na na. ⁴¹Ko are ni theyoo te'i sakjuixin na ngathexin kon ni thetu'an, anto chee na ixin Ndo Dio bajon juachaxin bikaon na ixin dithikaon na Jesús. ⁴²Ko kain ncha'on banichja na ko bakjague na chujni thi juajna juia'o Jesús, thi banchegi'in na Mesías, ko ji'i banche'e na ngain ni'ngo ko ngain nchia.

Thi ni yaato rukjengijna ni theyoo kuinchie'e Jesús

6 ¹Ko are mee chujni bagithikaon Jesús icha bakutsjé na, ko ni banichja ngigua griego kuexi'in na kuñaó

nā ngain ni banichja ngigua hebreo ko kuexi'in nā ndachro nā ixin kain nchri ga'an banichja griego itsjé'a bagayee nā ixin bane nā. ²Kuthejan ni theyoo bayee nā kain ni bagithikaon Jesús, ko ndachro nā:

—Nchao'a jii ixin ja'an ná tetunchjeeya ná tumi ko thi jine ni ko tethintua ná thi xra kuinchienanxin ná Jesús ixin tsjaago ná juajnee. ³Mexinxin thinchie'e ra yaato xii ngay'a'a ra, xi nchao ruchunthiaxin xa ko jian juaxraxaon ruchunda xa ko ruchunda xa juachaxiin Espíritu Santo. Ko ja'an ná tsetuan ná xa tsunchjeeya xa thi sine chujni. ⁴Ko ja'an ná rukjan ná runichjayaa ná Ndo Dio ko tsjaago ná juajnee ndo.

⁵Ko kain nā bithikaon nā thi ndachro ni te'i, ko kuinchie'e nā Esteban, naa xii bagithikaon Ndo Dio ko bechunda juachaxiin Espíritu Santo, ko ja'naa kai Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ko naa xi Antioquía bi'in Nicolás, ko xii ji'i je'a judío, aro bagithikaon xa ko banche'e xa xraa ni judío. ⁶Kuthejan bikao nā ni yaato te'i ngain ni theyoo kuinchie'e Jesús. Ko nichjayee nā Ndo Dio ko kuenta'a raa nā ngata'a ni yaato runche'e xra.

⁷Ko nguii rajna Jerusalén chjekee juajnee Ndo Dio, ko ni bagithikaon icha bakutsjé nā. Ko kai tsjé xi daana bagithikaon xa Jesucristo.

Tse nā Esteban

⁸Esteban bechunda anto tsjé juachaxiin Espíritu Santo ko Ndo Dio anto banchenchaon ndo. Ko Esteban banche'e tsjé thi jian ko banchexingame'e chujni. ⁹Kuthimejan juii kanxion chujni bakji ngain ni'ngo bi'in Esclavos Libres. Ko kai ikanxion chujni juixin rajna Cirene, ko rajna Alejandría, ko nunthe Cilicia, ko kai ni juixin nunthe Asia. Kain ni te'i kuexi'in nā kuetuka'o nā Esteban. ¹⁰Aro xru'in ni banchetenkua Esteban ixin banichja kunixin juachaxiin Espíritu Santo. ¹¹Kuthejan ni kuetuka'o Esteban kjuenge'e nā 'na ikanxion nā ixin rundachro nā ixin Esteban jian'a nichja ixin Moisés ko ixin Ndo Dio. ¹²Ko ja'in juincheñauxin nā ni rajna ko ni judío baketu'an ko ni bakjaago ley. Ni te'i tse nā Esteban ko bikao nā ngain kainxion ni thetu'an ni'ngo judío. ¹³Ko kjuée nā icha chujni nichja thi ndua'a ko ndachro nā:

—Jaana, ndua, xii yaa anto nichja xa jian'a ixin ni'ngo icha renthe ko ixin ley bajon Moisés. ¹⁴Ko kuian ná ndachro xii ji'i ixin Jesús juixin Nazaret tsunxanthe ni'ngo icha renthe ko sasengixin thi binthakuan ná Moisés.

¹⁵Kuthejan kain ni thetu'an ko kain chujni te nthi'a tsje'e na Esteban. Ko bikon nā ngakon Esteban xraa ngakon naa ángel.

**Esteban nichja ngain
ni thetu'an**

7 ¹Kuthejan xi daana icha renthe banchiangi'i xa Esteban ko ndachro xa:

—¿Andua thi nichja ni te'i ixin ja'a?

²Ko Esteban ndachro:

—Ja'a ra xro chujni Israel ra ko xro thetu'an ra, thi'in ra thi rundathjo ra: Ndo Diua ná, ndo thetuan ná kununxi'in ndudaa ná Abraham are xra be'e ndo Mesopotamia, are xrasakju'i'a ndo ruge'e ndo Harán. ³Ko ndachro Ndo Dio ngain Abraham: “Thinthu'e nunthe'a ngain ni chujnia, ko sathji ngain nunthe ja'an tsjagu'a.” ⁴Kuthejan ndo Abraham bachrjexin nunthe Caldea ko sakjui ndo ngain nunthe Harán. Ko nthi'a ndabe'en ndudee Abraham. Kuthimejan Ndo Dio sajuia'o Abraham ngain nunthe te ra jai. ⁵Ko Ndo Dio xra bajon'a ndo ni rio'o nunthe thi rugeta'a Abraham. Aro, jaan, ndache ndo ixin rugajon ndo nunthe ngain, ko are ndarugenja je'e, kuthimejan xe'en ruketu'an nunthe, maski are mee xra xru'in chjan bechunda. ⁶Ko Ndo Dio ndache Abraham: “Chujni sachrjeninxin ja'a, sinthe na thi je'a nunthe'e na, ko tsuchji na ixin sinche'e na xra ko sikaon na noo renkia nano. ⁷Ko ja'an sintha'a jje ngain rajna rutse chujnia ixin sinchenche'e na

na xra. Kuthimejan sachrjexin na nunthe yaa, ko tsexil'in na sinchesayana na ngain nunthe ji'i.” ⁸Ko Ndo Dio kjuauthexin Abraham ixin xe'en ruka xan xru'e di'in circuncisión. Mexinxin are bithja Isaac jni ncha'on, Abraham chjee xan xru'e ji'i, ko kaxon Isaac jaña binche'e ngain xe'en di'in Jacob, ko Jacob kaxon ji'i binche'e ngain thi theyoo xe'en, thi xan kjui ndudee thi theyoo rajnee Israel.

⁹'Ko kain xe'en Jacob kjui ni ndui ná xrachrjen, ko kunchjue'e na ngain xan choo na di'in José. Ko binchekji na xan ngain ni tachji ko nchekji chujni, ko jaña ni tachji sabikao na xan Egipto. Aro Ndo Dio be'e ngain José, ¹⁰mexinxin kjuengijna ndo ngain kain thi jian'a ku'en, ko chjee ndo jian juaxraxaon, ko mexinxin Faraón, xi thetu'an Egipto, anto binao xa José, ko binchegayee xa juachaxin tsetu'an Egipto ko tsetu'an ngaxi'in nchiandu'a xa.

¹¹'Kuthimejan jui jintha ko jie juachjaon ngain nunthe Egipto ko ngain nunthe Canaán. Ko ni ndui ná xrachrjen bechunda'a na thi bane na. ¹²Are Jacob kunu'e ixin Egipto be'e thi bane na, rua'an xe'en nthi'a ixin ruke'na xan. Ko ncha'on ji'i ncha'on sa'o kjui xan nthi'a. ¹³Kuthimejan kjui xan Egipto inaa ko are mee José xraago ngain xan choo, ko Faraón kunu'e kensen chujni

José. ¹⁴Kuthejan kuetu'an José ixin rukii ndudee, ndo di'in Jacob, ko kain ni choo. Ko ni kjui Egipto nii kan ko thena'o na. ¹⁵Ko Jacob ko kain ni te'li sabiginthe na Egipto, ko nthi'a benxin na kain na. ¹⁶Kuthimejan xe'en Jacob, xan José, sabikao xan ntha lurue Jacob ngain nunthe'e Siquem ixin xrabaa ntha ngain naa chinthi kue'na Abraham ngain xe'en Hamor nthi'a Siquem.

¹⁷'Ko batho ncha'on ko Ndo Dio ubikon ndo ixin unchao ruku'en thi kjuauthexin ndo Abraham. Ko ngain nunthe'e Egipto icha kutsjé chujni Israel. ¹⁸Kuthimejan nthi'a Egipto kuexi'in kuetu'an naa xi bechunxin'a José. ¹⁹Ko xi thetu'an ji'i anto jian'a kjui xa ngain ni Israel ko anto bakjaaya xa ngain na, ko baketu'an xa ixin ndarukuntu'e na xe'en na, xan nandaa baguan ixin ndarunthege'en xan. ²⁰Ko are mee kunkji'i Moisés. Ko Ndo Dio anto banchexruxi'in ndo xan, ko ni ndu'a xan bayaku'en na xan nii kunithjao, ko xru'in ni rajna bikon xan. ²¹Kuthimejan kuinthu'e na xan ko nchrichje'e Faraón bithja xan ko binchegangi xraa xe'en. ²²Mexinxin Moisés anto jian kuangi xraa juaxraxauen ni egipcio, ko kjui naa xii anto renthe ixin thi banichja ko thi banche'e.

²³'Are Moisés bechunda yoo kan nano, je'e xraxaon bitsje'e

ni Israel, ni chujnii. ²⁴Ko nthi'a bikon naa xi egipcio jitjaaya ngain naa chujni Israel, je'e Moisés kjuengijna chujni jidikaon, ko nagueuxon xi jitjaaya. ²⁵Ko Moisés xraxaon ixin ni Israel rukinxin na ixin Ndo Dio rugantsjexin na Egipto ko Moisés thi rugitau'en na nthi'a, aro je'e na xraxaon'a na jaña. ²⁶Ko nduexin, Moisés bikon yoo ni Israel tetheto na ko je'e binao rugantsjende'e choo na. Ko ndache na: "Ja'a ra xraje'o rajna ra, ¿unda theto ra?" ²⁷Kuthejan thi jitjaaya kunxinka Moisés ko ndachro ngain: "¿Kensen kuiin ja'a ixin tseton ná ra ko sinche'e jié ngajin ná?" ²⁸¿Arinao nasuenxon na ja'an kai, xraa gu'en naa chujni Egipto jna?" ²⁹Ko are kui'in ji'i, Moisés sakuingaxin Egipto ko sabige'e ngain nunthe'e Madián, ko nthi'a be'e maski je'a nunthe'e, ko nthi'a guanxin yoo xe'en.

³⁰'Batho yoo kan nano, kuthejan naa ncha'on tajii Moisés ngain thi nunthe xru'in jii, chiaon ruthee jna Sinaí ko nthi'a kununxin naa angeel Ndo Dio ngayee ntha ncha'a jitsama xru'i. ³¹Ko Moisés anto xraon, aro kunchie'en ixin icha jian bikon thi jitu'en. Kuthejan Ndo Dio suji nichjee ndo ko ndachro ndo: ³²"Ja'an Ndo Dioe Abraham, Isaac, Jacob ko kain ni chujnia undabinthege'en." Kuthejan Moisés kuexi'in xraga ixin juaxraon, ko ninchin

batsi'an jmakon ixin rutsje'e kensen jinichjee. ³³Ko Ndo Dio ndachro ngain Moisés: “Dantsje kathea ixin ngandaxinna ja'an ri'i. ³⁴Ja'an bikon ixin chujnina tangi jidathu'e ixin ni Egipto anto nchenche'e na na xra, ko kai thian kexreen tuyao na, mexinxin ja'an jui'i ixin tsjengijna na ko jai ja'an rurua'an ja'a tsji Egipto.”

³⁵'Ko ni israelita bithikaon'a na Moisés ko bandache na: “¿Kensen kuiin ja'a ixin tsetu'an ko sinche'e jié ngajin ná?” Aro Ndo Dio kuetu'en ixin je'e tsetu'en rajna, ko ji'i ku'en ixin ángel kununxi'in Moisés ngain ntha ncha'a jitsama xru'i. ³⁶Ko Moisés tsjé kjuaago ixin je'e bechunda juachaxiin Ndo Dio, ko mexinxin bantsjexin chujnii ngain nunthe Egipto ko binchegato na no ndachaon di'in Jatse, ko yoo kan nano je'e bitau'en na nthi'á ngain thi nunthe anto xema.

³⁷Ko Moisés thi bandachro ngain chujni Israel: “Ndo Dio tsinchie'e naa chujni ngayee rajnaa ná, naa thi tsia'o juajna xraa ja'an.”

³⁸Ko Moisés thi bikao ni ndui ná ngain nunthe anto xema, ko ángel bajon juajna ngain Moisés ngain jna Sinaí, ko juajna ji'i thi tjagua ná kexreen sintho'o ná thi jian.

³⁹'Aro ni Israel bithikaon'a na ko nichjangii na Moisés, ko binao na rukjan na Egipto. ⁴⁰Ko naa ncha'on ni Israel ndache na Aarón, xi choo Moisés: “Moisés

bantjsexin ná Egipto aro jai nuna'a ná ke'e ku'en. Icha nchao nchechjianna ni ra naa diuchjan sitaon na ná nthi'á ko tsjengijna ná.” ⁴¹Kuthejan binchechjian na naa kuxintha kunixin chia ko buen na tsjé kuxiigo binchesayexin na dioe na, ko binchechjie'en na kuxintha ji'i naa kiai jié, ko anto chee na ixin thi dio binchechjian na.

⁴²Mexinxin Ndo Dio tatjañe'e ixin je'e na, ko kuanchrjanda na banchesaye'e na kunutse te ngajni. Ko ndachro ngain xroon dikjin kain ni banichja juajnee Ndo Dio:

Ja'a ra chujni Israel, nguixin thi yoo kan nano bakji ra ngain nunthe anto xema, xru'in ncha'on binchesayana ni ra ko xru'in kuxiigo bu'en ra ixin ja'an.

⁴³Ko icha jian'a banche'e ra ixin bakame ra ngata'a ndachaan ra nchiandu'a dio Moloc,

ko kai thi jii xraa kunutsee dio Refán.

Ko ixin ja'a ra banchechjian ra kain dio te'i ko banchesaye'e ra, mexinxin tsajanda ra satsjio ra na icha kjín thi je'a nunthe'a ra, tuenxin Babilonia.

⁴⁴'Nthi'a ngain nunthe anto xema, ni ndui ná xrachrjen bechunda na nchiandu'a Ndo Dio, nchia kunchjian inchin kuetu'an ndo ngain Moisés, ko

ngain nchia ji'i bakenchjianxin na xro dikjin Ndo Dio, xro bayée Moisés. ⁴⁵Ko nchia ji'i bayée ni ndui ná xrachrjen, ko je'e na binchegayee na Josué, thi kuexi'in kuetu'en chujni Israel. Ko nchiandu'a Ndo Dio ji'i bagakao na ngain kain nunthe bagacha na ixin Ndo Dio bagajon juachaxin. Ko xra nthi'a bechunda na nchia are kuexi'in kuetu'an David. ⁴⁶Ndo Dio anto binao David. Ko David binao runchekhjian naa ni'ngo thi rugexi'in Ndo Dioe Jacob. ⁴⁷Aro je'a David thi binchekhjian ni'ngo; Salomón thi binchekhjian ningue ndo. ⁴⁸Aro Ndo Dio de'a ndo ngaxi'in ni'ngo nchekhjian chujni ixin jaña nichja thi thia'o juajnee ndo:

⁴⁹Ngajni nthaxintaunna ko ngata'a nunthe thi thingachje ruthena. Xru'in kensen nchao sinchekhjianna naa nchia, thi nchao sinthajuga'a.

⁵⁰Ja'an binthachjian kain thi dikon ra.

Jaña ndachro Ndo Dio.

⁵¹Ko xra thjexin'a nichja Esteban ngain ni thetu'an are ndachro:

—Ja'a ra atho nchecha ra ansaan ra ko thinxin'a ra juajnee Ndo Dio! Ko jaña kai banche'e ni ndui ra xrachrjen ixin bagithikaon'a na Espiritu Santo. ⁵²Ixin je'e na guen na kain ni juia'o juajnee Ndo Dio, ni nichja ixin rukii Jesús, thi Mesías, ko

jai ja'a ra bithikaon'a ra ko gu'en ra Jesús. ⁵³Ko maski ángel bajon ley ngain ni ndui ra xrachrjen, aro ja'a ra dithikaon'a ra.

Esteban guenxin na kunixin xro

⁵⁴Ko are ni thetu'an kui'in na kain ji'i, binetaon neno na ixin anto kuña na ngain Esteban.

⁵⁵Aro Esteban bechunda tsjé juachaxiin Espiritu Santo, ko are tsje'e ngajni jidakima nthi'a ko bikon Ndo Dio, ko rajianxin ndo jingathjen Jesús. ⁵⁶Kuthejan ndachro:

—[Tsjexin ra, ja'an ridikon ngajni jixrangee ko kai ridikon Jesús, thi Xii juixin ngajni, tajingathjen xa ngain rajianxiin Ndo Dio!

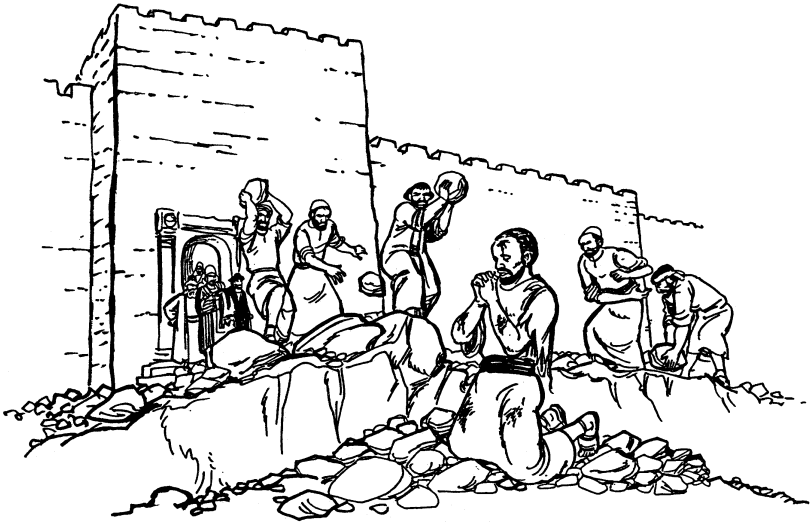
⁵⁷Aro je'e na kujeje na ndatsjuen na kunixin raa na, ko kuyao na suji. Ko kainxin na tse na Esteban. ⁵⁸Ko bantsjexin na rajna, ko kuexi'in na kuaxin na xro Esteban. Ko ni kjuangi'i Esteban ixin thi ndua'a, bantsje na thi luntho tetsaa na ko kuinthu'e na luntho ngain naa xan xii di'in Saulo. ⁵⁹Ko are tetaxin na Esteban xro, je'e nichjayee Ndo Dio ko ndachro:

—Nchana Jesús, daye'e espirituna.

⁶⁰Kuthejan bethuxin ko kuyao suji ko ndachro:

—Nchana, nchetjañe'e na thi jian'a tenche'e na.

Ko are juexin nichja ji'i, ndabe'en.

*Esteban guenxin nā kunixin xro
(Hechos 7:58)*

Saulo baningaku'en chujni bagithikaon Jesús

8 ¹Ko Saulo bikon kexreen guen nā Esteban ko ndachro ixin nchao ku'en.

Ko ncha'on mee kuexi'in nā bingaku'en nā ko baruee nā chujni bagithikaon Jesús ixin ruguen nā nā kain ni binthe nthi'a Jerusalén. Ko ni te'i sakuinga nā ko chjeeke nā ngain nunthe'e Judea ko nunthe'e Samaria. Je'o ni theyoo kuinchie'e Jesús bithu'e nā Jerusalén. ²Ko tsukjin mee kanxion ni bagithikaon Jesús kjui nā bigatsiin nā Esteban ko kjuabaa nā ko tsjé ncha'on tsjangaxin nā. ³Ko ncha'on mee

Saulo bagixi'in nchiandu'a ni bagithikaon Jesús, ko bagantsje xii ko nchrii ko bakingajin nā ixin bakiaxi'in nā.

Felipe be'e Samaria

⁴Aro chujni sakuingaxin Jerusalén nguui thi bakji nā, thinga banichja nā thi jian juajnee Jesucristo. ⁵Ko Felipe kjui Samaria ko nthi'a nichja ixin Jesús, thi bi'in Mesías. Ko Felipe ji'i kjui naa ni yaato kuinchie'e ni bagithikaon. ⁶Ko kain chujni baxrathe nā ko baki'in nā thi jian bandachro Felipe, ko bagikon nā kexreen banchexingame'e ni ni'i kunixin juachaxiin Ndo Dio, ⁷ixin tsjé chujni bechunda espíritu jian'a bagachrje'e nā espíritu

mee, ko espíritu jian'a bakuyao are bagachrjexin ngain n̄a. Ko chujni chro'a bakingi ko chujni chro'a bakji kai bakuxrue'en n̄a. ⁸Mexinxin ngain rajna mee chujni anto bachee n̄a.

⁹Kaxon nthi'a be'e naa xii bi'in Simón, banchekise'en xa ko bancheye'e xa chujni ixin kain juathuso banche'e xa ngain rajna mee, ko je'e xa bandachro xa ixin je'e xa renthe xa. ¹⁰Ko ni yeye ko xan nchinnchinchjan baki'in n̄a jian thi bandachro xii ji'i, ko bandachro n̄a:

—Xii ji'i chunda xa juachaxiin Ndo Dio.

¹¹Ko kain n̄a anto baki'in n̄a ko bagikon n̄a juathuso banche'e xii ji'i, ko anto tsjé nano bancheye'e xa chujni. ¹²Ko are kui'in n̄a thi ndachro Felipe ixin thi jian juajnee Ndo Dio ko thi binche'e Jesús, mexinxin ni xii ko ni nchrii bithikaon n̄a ko bigithe n̄a. ¹³Ko kai Simón bithikaon ko bigithe ixin bikon kexreen banchexingame'e ni ni'i ko icha thi jian banche'e Felipe. Ko Simón ibachrjende'a Felipe.

¹⁴Ko ni theyoo kuinchie'e Jesús xra binthe n̄a Jerusalén. Ko are kunu'e n̄a ixin chujni Samaria bithikaon n̄a juajnee Ndo Dio rua'an n̄a Pedro ko Juan nthi'a. ¹⁵Ko are biji n̄a nthi'a, nichjee n̄a Ndo Dio ixin kain ni nandaa bithikaon nthi'a rajna Samaria rugayee n̄a Espíritu Santo, ¹⁶ixin xra baye'a n̄a Espíritu Santo, ixin je'o bigithe n̄a kunixin juachaxiin

Jesús. ¹⁷Kuthejan Pedro ko Juan kuenta'a raa n̄a ngata'a jaa ni bigithe ko kain n̄a bayée n̄a Espíritu Santo.

¹⁸Ko Simón bagikon ixin chujni bagayée n̄a Espíritu Santo are ni apóstol bakenta'a raa n̄a ngata'a jaa ni bigithe, ko Simón banchenthuxi'in n̄a tumi ¹⁹ko ndachro:

—Chjana ra juachaxin chunda ra yaa ixin kaxon are ja'an tsenta'a rana ngata'a jaa kexe'o chujni, sayée n̄a Espíritu Santo.

²⁰Aro Pedro bathe'e:

—iDitjaan ja'a ko tumia ixin ja'a xraxaon ixin thi dajon Ndo Dio nchao sinanxin kunixin tumi!

²¹Ja'a jikininxin'a sarichunda juachaxin sinche'e xra ji'i ixin Ndo Dio chunxin ndo ixin je'a jian juaxraxauan. ²²Thendue'e ñao ixin thi jian'a ji'i, ko nchetse'en ñao Ndo Dio, a sinthatjaña'a ndo thi ja'a xraxaon ngain ansean. ²³Ja'an dikon ja'a anto tunchjua'a ko thi jian'a tanchrjanda'a ansean ixin tsinxin thi jian.

²⁴Ko Simón ndachro:

—Nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin tsunna'a thi ja'a ra ndachjeyin ni ra.

²⁵Are Pedro ko Juan juexin nichja n̄a ixin kain thi baku'en are bagakao n̄a Jesús, sakjan n̄a Jerusalén, ko kain rajnee Samaria bathuga'a n̄a nichja n̄a juajnee Ndo Dio.

Felipe ko naa xi Etiopía

²⁶Kuthimejan naa angeel Ndo Dio ndache Felipe:

—Dingathjen ko sadingajin ngain nthi'á xinkajinxin Jerusalén ko sathji Gaza.

Ko nthi'á ji'i datho thi anto xema. ²⁷Ko Felipe bingathjen ko sakjui. Ko ngatja nthi'á betanxin naa xi eunuco, xi juixin Etiopía, ko xi ji'i xi bakenchji'an tumii nchri Candace, nchri baketu'an Etiopía. Ko sakjui xa Jerusalén ixin banchesaye'e xa Ndo Dio. ²⁸Ko xii ji'i sajikjan xa rajnee xa ngaa ntha thingajin kunxin, ko jitjao xa xroon dikjin Isafás, xi banichja juajnee Ndo Dio. ²⁹Kuthimejan Espíritu Santo ndachro ngain Felipe:

—Tunchie'en ngain ntha jithingajin kunxin ji'a ko tato xi jitji ngaa ntha.

³⁰Ko are Felipe kunchie'en, kui'in ixin thi xii mee jitjao xa

xroon dikjin Isafás, kuthejan banchiangi'i xa:

—¿Athinxin thi jitaxin xroon ritjao yaa?

³¹Ko je'e xa bathe'e xa:

—Aro xru'in kensen tjagu'na, ¿ko kexreen tsianxin?

Kuthejan xii ji'i binchetse'en xa ñao Felipe ixin rukanito ko taruge'e chrika xa.

³²Ko thi jitjao xa ngain Xruen Ndo Dio ja'in chro xron:

Bikao nā bige'en inchin are de'en naa kuleko.

Ko kai inchin are kjin ba tuyao'a ba ngain thi kji'in ba,

jañaa je'e kai kuyao'a.

³³Ko chujni kjuanua nā je'e ko xru'in kensen binche'e jię ixin je'e.

*Felipe binchegithe naa xii eunuco
(Hechos 8:28)*

Ko xru'in chjan bechunda.
Ixin chujni nagueixon na
nathi'i ngata'a nunthe.

³⁴Ko xi Etiopía banchiangi'i xa
Felipe ko ndachro xa:

—Nthatsa'an ñao ndachjejin
na, ¿ixin kensen jinichja xroon
ji'i? ¿A ixin je'e Isaías o inaa
chujni?

³⁵Ko Felipe kuexinxin nichja
ixin thi jitaxin xroon ji'i, thi
xroon kjuao xi Etiopía ko kuekiin
xa thi binche'e Jesús. ³⁶Ko ngatja
nathi'á tethji na are bikon na jinda
ko xi Etiopía, ndachro xa:

—Nthi'i jii jinda. ¿Achro'a
sigithe na nthi'i?

³⁷Ko Felipe ndachro ngain xa:
—Ja tuenao ixin bithikaon
kunixin ansaan, nchao sigithe.
Ko je'e xa bathe'e xa:
—Jaan, dithika'on ixin Jesús
Xe'en Ndo Dio.

³⁸Kuthejan kuetu'an xa
rugengathjen ntha thingajin
kunxin, ko banianka'o xa Felipe
chringi jinda ko Felipe binchegithe
xa. ³⁹Ko are bachrjengixin na
jinda, Espíritu Santo sabikao
Felipe. Ko maski xi Etiopía ibikon'a
xa Felipe, anto chee xa ko ruee
xa nthiee xa. ⁴⁰Ko Felipe xraago
ngain rajna di'in Azoto, ko sakjui
ngain rajna Cesarea, ko kain rajna
bathuga'a kjuago ixin Jesús.

Saulo ubithikaon Jesús
(Hechos 22:6-16; 26:12-18)

9 ¹Ko Saulo xra nchexraon
chujni dithikaon Jesús ixin
suen na, mexinxin kjuí ngain

xi thetu'an icha xi daana. ²Ko
banchie'e xa xroon rugetaxin
juachaxin rugiruexin ni
nchesaye'e Jesús ngain nunthe
jii Damasco ixin je'e jixraxaon
rukjee kain nchrii ko xii dithikaon
Jesús ko rutse na ko sarugikao
na rukiaxi'in na Jerusalén. ³Ko
are uchiaon jidiji Damasco,
bisiandajinbe'o naa xru'i xraa xru'i
tungixinma ngajni. ⁴Kuthejan
Saulo betsinga ngata'a nunthe ko
kui'in naa thee thi ndachro:

—Saulo, Saulo, ¿unda ruena ko
rinao sincheni'i chujnina?

⁵Kuthejan Saulo banchiangi ko
ndachro:

—¿Kensen Suixin?

Ko thi thee kui'in, ndachro:

—Ja'an Jesús thi ja'a rirue'e.

Aro ja'o rituni'a xraa kuxintha
are xrantue ba kon ninge.

⁶Kuthejan Saulo jixrangaxin
juaxraon ndachro:

—¿Nchana, ke'e rinao sintha'a?

Ko Jesús ndachro:

—Dingathjen ko sathji rajna
Damasco ko nthi'á rundathjo na
thi sinche'e.

⁷Ko ni xii jidikao Saulo atho
binthexraon na ixin kui'in na thee
thi nichja, aro xru'in kensen bikon
na. ⁸Kuthejan Saulo bingathjenxin
ngata'a nunthe, ko are kunxiree
jmakon ichro'a bikon. Mexinxin
tse'e na raa ko sabikao na ngain
rajna Damasco. ⁹Ko nthi'á be'e nii
ncha'on ko xra chro'a bikon, ko
xru'in juine ko xru'in bi'i.

¹⁰Ko nthi'á Damasco be'e naa
xii bi'in Ananías ko bagithikaon

Ndo Dio. Ko Jesús kununxi'in xii ji'i, ko ndachro:

—¡Ananías!

Ko je'e bathe'e:

—Nthi'i ri'i, Nchana.

¹¹ Kuthejan Jesús ndachro:

—Dingathjen ko sathji ngain thi nthi'á di'in Nao. Ko are saso nchiandu'a Judas, danchiangi ixin naa xii di'in Saulo juixin Tarso ko xi ji'i jinichjayee xa Ndo Dio. ¹² Ko xraa jituxinxin xa ixin jidixi'in naa xii di'in Ananías, ko jitunchie'en ngain ixin tsenta'a raa ngata'a jaa xa ko unchao rukjan sikon inaa.

¹³ Are kui'in Ananías ji'i, ndachro:

—Nchana, ja'an kuian nichja nā ixin kain thi jian'a nche'e xii ji'i ngain ni ubithikaon ngajin Suixin ngain rajna Jerusalén; ¹⁴ ko jai juui xii ji'i kunixin juachaxiin xi thetu'en kain xi daana ixin rutse xa ko sasikao xa kain ni dithikaon ngajin Suixin.

¹⁵ Aro Jesús ndachro ngain Ananías:

—Thji, ixin ja'an kuinchiaa xii ji'i ixin runichja xa ixin ja'an ngain chujni je'a judío, ko ngain ni thetu'an icha nunthe ko ngain ni Israel. ¹⁶ Ko ja'an tsjagua xa kain thi tangi tsu'en xa ixin ja'an.

¹⁷ Kuthejan Ananías kjui ngain nchia thi be'e Saulo. Ko are je'e bixi'in nchia mee, kuiin raa ngata'a jaa Saulo, ko ndachro:

—Saulo, Nchaa ná Jesús, thi kununxi'an ngatja nthi'á thi

juixin, kuetunna jui'i ixin ja'a rukjan sikon ko sayé'e Espiritu Santo.

¹⁸ Ko betsingabe'o xuli xematau'en ngata'a jmakon ko kjan bikon ko bingathjen ko bigithe. ¹⁹ Kuthejan juine ko kjan kusuji ko tabithu'e kanxion ncha'on ngain ni ubithikaon Jesús, thi ni binthe Damasco.

Saulo tjaago ngain rajna Damasco

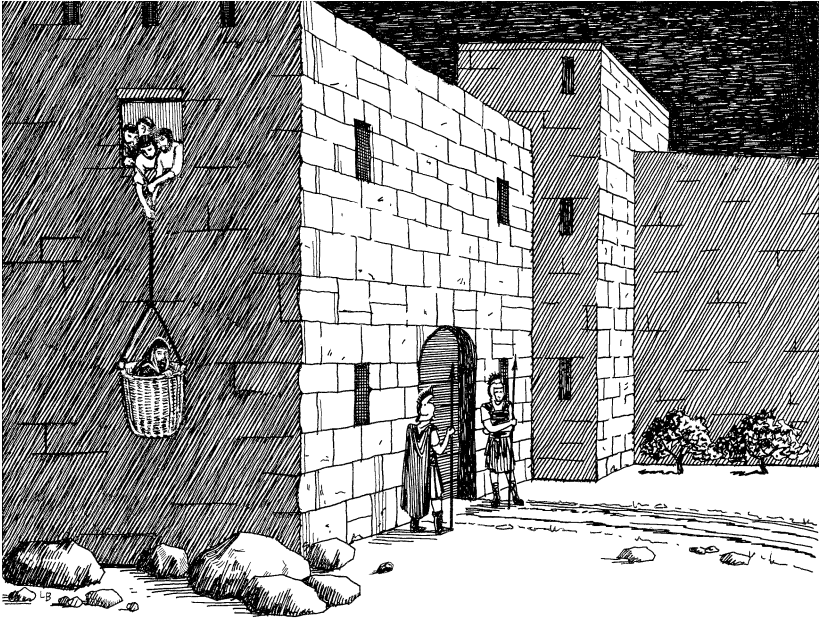
²⁰ Ko Saulo tuin kuexi'in kjuaago ngain kain ni'ngo ixin Jesús, Xe'en Ndo Dio. ²¹ Ko kain ni baki'in bakise'en nā ko baganchiangi'i choo nā:

—¿Aje'a xii ji'i thi baruee kain ni bagithikaon Jesús nthi'a Jerusalén ixin ruguen nā? Ko ¿aje'a xi ji'i xi juui nthi'i kai ixin rutse xa kain chujni dithikaon Jesús ixin sarugikao xa nā ngain xi thetu'en icha xi daana?

²² Aro Saulo icha baxraon'a banichja ko bakjague chujni kunixin juachaxiin Ndo Dio ko kain ni judío binthe Damasco baki'in nā ko bakise'en nā ixin Saulo bakjaago ixin Jesús, thi Cristo.

Saulo sakuinge'e ni judío

²³ Kuthimejan batho tsjé ncha'on, ko ni judío kjuauthexin nā ixin ruguen na Saulo. ²⁴ Aro Saulo kunu'e thi kjuauthexin choo nā ixin ncha'on ko thie bachu'en nā ngain kain thi bagixinxin nā rajna ixin ruguen nā Saulo.

*Saulo sakuinge'e ni judfo
(Hechos 9:25)*

²⁵ Mexinxin chujni bagithikaon Jesús kuenga'a nā Saulo ngaa naa nthaxrakaxro jié, ko naa thie bantsje nā ko bincheganianxin nā nganito thjario'o jindajin rajna ko sakuinga.

Saulo be'e Jerusalén

²⁶ Are Saulo biji Jerusalén, binao rukato chujni bagithikaon Jesús, aro kain nā baxraguen nā ixin bithikaon'a nā ixin Saulo ubithikaon Jesús. ²⁷ Ko maski jamee, Bernabé bikao Saulo ngain ni theyoo kuinchie'e Jesús. Ko Bernabé kuekiin nā kexreen Saulo bikon ko nichjee Jesús ngatja nthi'á, ko kexreen

Saulo ixraon'a nichja ixin Jesús ngain rajna Damasco. ²⁸ Ko Saulo bithu'e Jerusalén ko bagakao ni theyoo, ²⁹ ko baxraon'a banichja ixin Jesús, ko binao runchekinxin ni banichja griego, aro ni te'i bakjauthexin nā ixin binao nā ruguen nā Saulo. ³⁰ Ko are ni bagithikaon Jesús kui'in nā kain ji'i, sabikao nā Saulo ngain rajna Cesarea. Ko nthi'a saruanxin nā rajna Tarso.

³¹ Ko ni'ngo binthe Judea, Galilea ko Samaria ibaxraon'a nā ixin rugikaon nā ko kain ncha'on banchesaye'e nā Ndo Dio, ko bagithikaon nā Jesús kunixin juachaxiin Espiritu Santo, ko

jaña baginkjuntaon icha chujni bagithikaon Jesús.

Pedro binchexingame'e Eneas

³²Pedro ngaria rajna ko rajna ixin bagsitse'e chujni bagithikaon Jesús. Ko naa ncha'on bitsje'e ni binthe rajna Lida. ³³Ko nthi'a batsuan naa xii di'in Eneas ko ujni nano jitsingata'a saon ko chro'a bakji xa. ³⁴Ko Pedro ndachro:

—Eneas, Jesucristo
sinthaxrua'an. Dingathjen ko datsiin sauan.

Ko tuinxion bingathjen Eneas. ³⁵Ko kainxin chujni binthe ngain rajna Lida ko ngain rajna Sarón bikon na kexreen xingame'e Eneas ko kain chujni te'i bithikaon na Jesús.

Xechon Dorcas

³⁶Are mee be'e ngain rajna Jope naa naniita bi'in Tabita, ko naniita ji'i bagithikaon Jesús. Ko ngain ngigua griego Tabita ruchro Dorcas. Ko naniita ji'i nguxon bakjengijna chujni nua. ³⁷Ko are mee naniita ji'i kuni'i ko ndabe'en. Kuthejan binchetsinda na ko bake'e na ngain naa nchia jitaunthe choo. ³⁸Ko rajna Jope be'e chiaon rajna Lida thi be'e Pedro, ko ni bagithikaon Jesús kunu'e na ixin nthi'a be'e, ko rua'an na yoo xii ngain rajna Jope bindache na Pedro:

—Chjin ná tuin ngain rajnana ná.

³⁹Ko tuinxon Pedro sakjui ngain na. Ko are biji na Jope

bikao na ngain nchia jitsingaxi'in Dorcas. Ko kainxin nchri ga'an bisiandajin nchra Pedro ko tetsjanga nchra ko kjuaago nchra kain luntho banchechjian Dorcas are xra bechon. ⁴⁰Kuthejan Pedro bantsje kain ni texi'in nthi'a ko bethuxin nthajuchji'i ko nichjayee Ndo Dio. Kuthejan tsje'e nchri ndadige'en ko ndachro:

—Tabita, dingathjen.

Ko nchri ndadige'en ji'i banthjee jmakon nchra, ko are bikon nchra Pedro, xendua nchra. ⁴¹Ko Pedro tse'e raa nchra ko binchengathjen nchra, kuthejan bayee ni dithikaon Jesús kunixin kain nchri ga'an. Ko Pedro bikao nchra ngathexin kon na ixin bikon na uxechon nchra. ⁴²Ji'i kunu'e kain chujni rajna Jope ko tsje na bithikaon na ngain Jesús. ⁴³Ko Pedro bithu'e kanxion ncha'on ngain rajna Jope ngain nchiandu'a naa thi bi'in Simón, thi banchexrue'en ruee kuxiigo ixin bakuxra'a rua.

Pedro ko Cornelio

10 ¹Be'e naa xii bi'in Cornelio ngain rajna Cesarea, ko xi ji'i baketu'an naa renkia xi soldado ko ni te'i bi'in na Italiano. ²Cornelio je'a judío, aro je'e kunixin ni ndu'a anto banchesaye'e na Ndo Dio ko banche'e na thi baketu'an ndo ko bagajon na tsje tumi ngain chujni judío ni icha nua. Ko kain

ncha'on banichjayee nā Ndo Dio. ³Ko naa tsukjin inchin thi nii xrachu'a ncha'on, naa angeel Ndo Dio kununxi'in Cornelio. Ko ángel ji'i bixi'in thi jii Cornelio ko ndachro:

—¿Cornelio!

⁴Ko Cornelio tabetsjekua ángel ko anto xraon ko banchiangi'i:

—¿Achrujan rinao, Suixin?

Kuthejan ángel mee ndachro:

—Ndo Dio jaan kui'in ndo

kain thi ja'a ndache ndo are nichjaye'e ndo ko juinchexruxi'in ndo kain thi ja'a binche'e ngain chujni nua. ⁵Rua'an kanxion ni xii ngain rajna Jope ixin tsia'o nā naa xii di'in Simón thi kai nchegi'in nā Pedro. ⁶Ko Pedro be'e ngain nchiandu'a inaa thi di'in Simón, thi banchexrue'en ruee kuxiigo ixin tsuxra'a rua ko nchia ji'i chrika ndachaon jii nchia.

⁷Ko are sakjui ángel nichjee Cornelio, Cornelio bayee yoo xi nchexree kunixin naa xi soldado ko xi ji'i anto bagithikaon xa Ndo Dio, ko Cornelio anto bachunthiaxin xa. ⁸Ko are Cornelio juexin kuekiin nā kain thi ku'en, sarua'an nā Jope.

⁹Ko nduexion inchin ngusine ncha'on are uchiao tediji xa rajna Jope, Pedro kuanito ngata'a nchia ixin nichjayee Ndo Dio. ¹⁰Ko Pedro anto be'en jintha ko juinao rujine ko are tenchechjian nā thi rujine, je'e xraa jituxinxin, ¹¹bikon xiree ngajni ko xinkajin naa luntho rua

ko jithe kanui kon luntho. ¹²Ko ngaa luntho jingaa kain kuxiigo jichunda noo ruthee, ko kain kuxiigo thingajinta'a tse'e nunthe ko kain ko tjanga. ¹³Ko kui'in naa thee thi ndache:

—Pedro, dingathjen, ko du'en kexe'o kuxiigo rinao sinthe.

¹⁴Aro Pedro ndachro:

—Nchana, na'a jinexin nthau'e kuxiigo rua'a, je'o nthao jikininxin jine ni judío, nthao mee sine.

¹⁵Kuthejan Ndo Dio nichjee inaa ko ndachro ndo:

—Thi juinchenchaon Ndo Dio ixin sinthe, ja'a chro'a rundachro ixin thjua'a.

¹⁶Ko ji'i ku'en nii nthi'á, kuthimejan sakjan luntho ngajni.

¹⁷Ko Pedro kuaa juachjaon ko jixraxaon ixin chro'a thinxin ke'e ruchro thi bikon. Ko xra ji'i jixraxaon are ni rua'an Cornelio tedanchiangi nā ixin nchiandu'e Simón ko binthendangii nā nchia. ¹⁸Ko banchiangi nā:

—¿A nthi'i jii naa xii di'in Simón thi kai nchegi'in nā Pedro?

¹⁹Ko Pedro xra jixraxaon ixin thi bikon are Espíritu Santo ndache:

—Tsjexin, nii xii jidanchiangi ixin ja'a. ²⁰Dingathjen, dania ko xraon'a ko sathji ngain ni te'i ixin ja'an rua'an nā.

²¹Ko Pedro bania ko ndache ni te'i:

—Nthi'i ri'i ja'an thi tethjee ni ra. ¿Achrujan rinao ra?

²² Ko je'e nā bathe'e nā:

—Bikian ná juajnee xi thetu'an di'in Cornelio, ji'i naa xii jian ko xraguen xa Ndo Dio, ko ni judío anto dithikaon nā xa. Ko naa angeel Ndo Dio kuetu'en Cornelio ixin ruji'i ná, rujiru'a ra ixin ja'a tsji nchiandu'e xa ixin tsi'in xa thi ja'a rundache xa.

²³ Kuthejan Pedro ndache nā:

—Dixi'in ra nchia ko nthi'i dithu'a ra thie ji'i.

Ko nduexion Pedro sakjui ngain nā, ko kai kjuí kanxion ni bagithikaon Jesús binthe rajna Jope.

²⁴ Ko batho naa ncha'on, biji nā rajna Cesarea, ko Cornelio nthi'a tajichu'en nā, je'e kunixin kain ni choo kunixin ni anto jian bagakao, ko nthi'a xrathe kain nā. ²⁵ Are Pedro biji nchiandu'a Cornelio, Cornelio bachrje ko chjee juajna ko bethuxin nthajuchji'i ixin runchesaye'e.

²⁶ Aro Pedro ndache:

—Dingathjen, Cornelio, ixin ja'an je'a dio na, ja'an naa chujni na inchin ja'a.

²⁷ Ko thinga tetjao binthixi'in nchia, ko Pedro nthi'a betanxin tsjé chujni. ²⁸ Kuthejan Pedro ndache nā:

—Ja'a ra jian nu'a ra ixin ley chujni judío tajanda'a ná tsato ná chujni je'a judío ko kai chro'a sitsjaa ná nā. Aro Ndo Dio kjuagu'na rundachrjan'a ixin chujni thjua'a nā. ²⁹ Mexinxin are biji chujni ruanna ni ra, bithika'on ko tuin sajui'i. Anchee

ndachjejin ni ra, ¿unda bayana ni ra?

³⁰ Ko Cornelio bathe'e:

—Jai bithja noo ncha'on utsukjin inchin jaxon ja'an tari'i nthi'i nchiania rinthakjaaño ko rinichjayaa Ndo Dio, are kununxinna naa xii jingaa luntho jidakima. ³¹ Ko xii ji'i ndachjejin na xa: “Cornelio, Ndo Dio kui'in ndo ixin nichjaye'e ndo ko xraxaon ndo ixin ja'a thjengijna chujni nua. ³² Mexinxin rua'an juajna rajna Jope ixin tsii Simón, thi kai nchegi'in nā Pedro jii ngain nchiandu'e naa thi kai di'in Simón, thi nchexrue'en ruee kuxiigo ixin tsuxra'a rua, ko nchiandu'e jii nchia chrika ndachaon.” ³³ Mexinxin jaikua rua'an juajna ixin ruji'i ja'a, ko ja'a anto jian chujni ko bithikaon jui'i. Ko jai te ná kain ná ngathexin kon Ndo Dio ko rina'o ná tsian ná kain thi kuetu'an Nchaa ná ixin rundachjejin ni ra.

Thi nichja Pedro ngaxi'in nchiandu'a Cornelio

³⁴ Kuthejan Pedro kuexi'in nichja ko ndachro:

—Jai thianxin ixin ngathexin kon Ndo Dio kain ná renthe ná.

³⁵ Ko je'e ndo chee ndo dikon ndo chujni te ngain kain nunthe, thi ni xraguen ndo ko nche'e nā thi jian. ³⁶ Ko Ndo Dio rua'an ndo Jesucristo ngayee chujni Israel ixin nichja thi jian juajna, thi juajna dajon thi chrjuin tunu'e anseen ni, ko Jesucristo, thi

Nchaa ná kain ná. ³⁷Ko ja'a ra jian nu'a ra kain thi ku'en ngain nunthe'e Judea. Kuexinxin nthi'a Galilea, are Juan bajon juajnee Ndo Dio ko juinchegithe chujni, ³⁸ko kexreen Ndo Dio bajon ndo juachaxiin Espíritu Santo ngain Jesús, thi juixin Nazaret, ko je'e ndo be'e ndo ngain Jesús. Ko Jesús bakji ko banche'e thi jian ixin banchexingame'e ni ni'i, ko ni bagetan tangi ixin nchiijin. ³⁹Ko ja'an ná bikon ná kain thi binche'e Jesús ngain nunthe'e Judea ko ngain rajna Jerusalén. Kuthimejan kuenganito na ntha cruz ko guen na. ⁴⁰Aro ncha'on ninxin Ndo Dio juinchexechon Jesús, ko kjan ná bikon ná inaa. ⁴¹Aro kainxin'a ni rajna bikon Jesús, je'o ja'an ná xro Ndo Dio kuinchie'na ná, xro juineki'an ná ko biki'an ná Jesús are xechon ngayee ni ndadige'en. ⁴²Ko Jesús kuetunna ná rundathjan ná chujni ixin Ndo Dio bake'e Jesús ixin sinche'e jje ngain chujni techon ko ngain chujni undabinthege'en. ⁴³Ko ni banichja juajnee Ndo Dio ndachro na ixin kain ni rukendue'en ñao ko rugithikaon na Jesús, Ndo Dio runchetjañe'e na kain thi jian'a binche'e na.

**Espíritu Santo juii ngain
chujni je'a judío**

⁴⁴Xra jinichjao Pedro are juii Espíritu Santo ngain kainxin chujni jithi'in juajna jinichja Pedro. ⁴⁵Ko ni juia'o Pedro

kuise'en na ixin kaxon ni je'a judío kai bayee na Espíritu Santo. ⁴⁶Ko kai kui'in na ixin ni je'a judío kai tenchesaye'e na Ndo Dio ko tenichja na jejee ngigua. ⁴⁷Kuthejan Pedro ndache ni juia'o:

—Ndo Dio rua'an ndo Espíritu Santo ngain chujni je'a judío inchin juii Espíritu Santo ngajin ná xro judío ná. Ko jai xru'in kensen rukayakuen ixin ni te'i sigithe na ixin ubithikaon na.

⁴⁸Ko Pedro kuetu'an ixin bigithe na kunixin juachaxiin Jesucristo. Kuthimejan chujnii Cesarea binchetse'en na ñao Pedro ixin rugithu'e ngain na ikanxion ncha'on.

Pedro kjan Jerusalén

11 ¹Ni apóstol ko ni ubithikaon binthe nunthe Judea kunu'e na ixin ni je'a judío kai bithikaon na juajnee Ndo Dio. ²Ko are sakjan Pedro Jerusalén, ni atho bagithikaon thi xru'e bagayee ni judío chrjuin'a nichja na, ³ko ndache na Pedro:

—¿Unda bitsje'e ko juinthe'ko'o chujni je'a judío?

⁴Kuthejan Pedro kuekiin na kexreen ku'en ko ndachro:

⁵—Ja'an tari'i ngain rajna Jope ixin rinichjayaa Ndo Dio are xraa jituxinanxin bikon xinkajinxin ngajni naa luntho rua ko biji luntho thi ri'i ja'an ko jithe kanui kon luntho. ⁶Ko tsjaa ngaa luntho ko bikon

kuxiigo chunda noo ruthee, ko kuxiigo chrintho te ngaga'a jna, ko kuthingajintaon tse'e ngata'a nunthe ko kain kutjaganga. ⁷Ko kuian naa thee thi ndachro: “Pedro, dingathjen, du'en kuxiigo ko jinthe ba.” ⁸Ko ja'an bathaa ko ndachrjan: “Nchana, ja'an na'a dixinxin ru'a thi thjua'a.” ⁹Kuthejan kjan kuian thee thi nichja'na ko ndachro: “Thi bincherua Ndo Dio, ja'a chro'a rundachro ixin thjua'a.” ¹⁰Ji'i ku'en nii nthi'á, ko kjan sakuajiin luntho ngajni inaa. ¹¹Ko xraji'o jitu'en, are binthekii nii xii juixin Cesarea ngain nchia tari'i ixin juui bikjee na. ¹²Ko Espíritu Santo kuetunna ixin ruxraon'a na ko rukji ngain xii te'i. Ko kju'i'an inkjaon ni chian ni ubithikaon Jesús. Ko baso ná ko bixi'in ná kain ná ngain nchiandu'a Cornelio. ¹³Ko Cornelio kuekinna ná kexreen nthi'á nchiandu'a kununxi'in naa ángel ndachro: “Rua'an kanxion ni xii rajna Jope ixin tsia'o nā Simón, thi kai nchegi'in nā Pedro. ¹⁴Ko je'e rundathjo ra kexreen ja'a ko kain ni nchiandui sitjaña'a ra kain thi jian'a binche'e ra ko rukjan ra inaa chujni narua.” ¹⁵Ko are ja'an kuexian nichjaa nā, xinkajinbe'o ngata'a nā Espíritu Santo, xraa xinkajinta'a ná ja'an ná sa'o kai. ¹⁶Kuthejan xraxa'on are Nchaa ná Jesús ndachro: “Juan banchegithe chujni kunixin jinda, aro ja'a ra sigithexin ra

kunixin Espíritu Santo.” ¹⁷Ko jaña'a kai Ndo Dio rua'an ndo Espíritu Santo ngain nā inchin rua'an ndo Espíritu Santo ngajin ná are buthikaon ná Nchaa ná Jesucristo. Mexinxin, çkensen na ja'an ixin rukayakuan xree Ndo Dio?

¹⁸Ko are kui'in nā kain thi nichja Pedro ndababanga ñao nā ko binchesaye'e nā Ndo Dio ko ndachro nā:

—Kaxon ni je'a judío Ndo Dio chjee nā juachaxin tsendue'en ñao nā ko rukjan nā inaa chujni narua.

Ni'ngo Antioquía

¹⁹Ko ni naguenxon Esteban kuexi'in nā ruce nā kain ni bagithikaon Jesús ko bagintja nā nā, mexinxin tsjé nā sakuinga nā ngain nunthe Fenicia ko nunthe jii ngusine ndachaon, di'in Chipre ko rajna Antioquía. Ko nguii thi batho nā nichjee nā je'o ni judío ixin Jesús. ²⁰Aro kai ngayee nā be'e kanxion ni Chipre ko ni Cirene, ni ubithikaon Jesús, ko ni te'i are biji nā Antioquía kaxon kuexi'in nā nichjee nā chujni je'a judío ixin thi jian juajnee Nchaa ná Jesús. ²¹Ko juachaxiin Nchaa ná Jesús be'e ngain nā ko kjuengijina nā, mexinxin tsjé chujni bithikaon ko kuinthu'e nā thi jian'a banche'e nā.

²²Ko thi ku'en ngain rajna Antioquía, kunu'e ni'ngo Jerusalén, mexinxin ni'ngo

Jerusalén rua'an Bernabé ngain rajna Antioquía. ²³Ko are biji Bernabé bikon ixin Ndo Dio anto banchenchaon ndo ni nthi'a, je'e anto chee. Ko ndache na ixin sinchesuji anseen na ko rutjañe'a na thi jian juajna bayée na. ²⁴Ko Bernabé naa xii jian bechunda tsjé juachaxiin Espíritu Santo, mexinxin icha tsjé chujni bithikaon Jesús.

²⁵Kuthimejan Bernabé sakjui Tarso bikjee Saulo. ²⁶Ko are Bernabé betan Saulo, sabikao ngain rajna Antioquía. Ko nthi'a binthe na nguixin naa nano ko bakji na ni'ngo ko bakjague na chujni. Ko nthi'a Antioquía thi sa'o kuexinxin bi'in cristiano, ni bagithikaon Jesús.

²⁷Ko ncha'on te'a kanxion ni bagajon juajnee Ndo Dio sakjuixin na rajna Jerusalén ko biji na rajna Antioquía. ²⁸Ko naa chujni bakao ni te'i bi'in Agabo, ko je'e ndachro kunixin juachaxiin Espíritu Santo ixin tsjé chujni ruchunda'a na thi rujine na nguii ngata'a nunthe, ko ji'i biku'en are baketu'an Claudio nthi'a Roma. ²⁹Kuthimejan ni bagithikaon Jesús binthe rajna Antioquía xraxaon na ixin rukjengijna na ni bagithikaon Jesús binthe Judea. Ko kain na bajón na inchin bechunda na. ³⁰Ko Bernabé ko Saulo bikao na tumi ngain Judea ko bajón na tumi ngain ni baketu'an ngain ni'ngo.

Jacobo ndabe'en ko kuiaxi'in na Pedro

12 ¹Ko are mee Herodes, xi baketu'an, kuiaxi'in xa ko bintja xa kanxion ni ni'ngo. ²Ko kai kuetu'an naguexon na Jacobo kunixin chia taade, thi kjui xan choo Juan. ³Ko are Herodes bikon ixin ni judío banchexruxi'in thi baku'en ni bagithikaon Jesús, kai tse Pedro. Ko ji'i ku'en ngain naa kiai di'in pascua. ⁴Are utse na ko kuiaxi'in na Pedro, xi soldado noo chjeeya xa ixin a nunoo xa binthenda xa nguii thie. Ko Herodes xraxaon ngathe anseen runche'e jie ngain Pedro ngathexin kon nguii rajna. ⁵Ko Pedro nguii thie benda na. Aro ni ni'ngo banchetse'en na ñao Ndo Dio ixin Pedro.

Naa ángel bantsjexin Pedro thi biaxi'in

⁶Ko xraje'o thie mee Pedro tajjua ngayee yoo xi soldado ko jichriaxin yoo chia, ko nduja kaxon tatenda icha xi soldado thi dixinxin ni ndu'a xiiso. Ji'i ku'en thie ko nduexon Herodes rugantsje Pedro ixin runche'e jie ngathexin kon nguii rajna. ⁷Ko xraje'o thie ji'i kununxinbe'o naa angeel Ndo Dio ko naa xru'i suji kungiixin ngaxi'in thi jii Pedro. Ko ángel kathe no ntha nthakuin Pedro ixin ruxingame'e ko ndache:

—Dingaxin ñao dingathjen.

Ko xraji'o jinichja are betsingabe'o chia bechriaxin raa Pedro. ⁸Ko ángel mee kuetu'en:

—Darithedunga rua thiaxin nthachajnua ko tjangá kathea.

Ko Pedro bithikaon, kuthejan ángel ndachro:

—Daritsii lunthua ko rue'na.

⁹Ko Pedro ruee ángel, aro nue'a a ndua ji'i jitu'en o je'o jituxinxin. ¹⁰Ko bachrjegexin na xi tenda Pedro, kuthejan bathu'e na xi yuxin tenda, ko are biji na thi dixinxin ni jii nungaxin nthi'a, ko thi dijexin ji'i juxon chia ko ji'i je'o xiree.

Ko bachrje na ko sabinthekji na ko bathu'e naa nthi'a ko ángel ji'i bitjanbe'o. ¹¹Kuthejan Pedro kuinxin thi ku'en ko ndachro:

—Jaan ndua, Ndo Dio rua'an ndo naa ángel ixin kjuengijna na ixin kuna'a kain thi jian'a binao runche'e Herodes kunixin chujni judío.

¹²Kuthejan Pedro sakjui nchiandu'a María, janee Juan thi kaxon di'in Marcos, ko nthi'a te tsjé chujni bagithikaon Jesús ko tenichjayee na Ndo Dio. ¹³Ko are Pedro binga ntha dijexin nchia, naa xan nchrii di'in Rode

*Naa ángel bantsjexin Pedro thi biaxi'in
(Hechos 12:10)*

kjui bitsje'e kensen juui. ¹⁴Ko are kui'in xan ko batsuan xan thee Pedro, anto chee xan ko ibanthje'a xan nchia, ko kuinga xan biketu'an xan ixin Pedro tajindangii nchia. ¹⁵Kuthejan ndache na xan:

—¡Ja'a ndadixinga!

Aro je'e xan ndachro xan, nduaxin nthi'i jii. Ko ni kainxin ndachro na:

—Je'a je'e. Yaa angeel.

¹⁶Ko Pedro xra jidinga ntha dijexin nchia. Ko are kunxiree na nchia, kain na kuise'en na.

¹⁷Aro Pedro kjuaguxin raa ixin rutenkua na ko kuekiin na kexreen Ndo Dio bantsjexin ndo ndu'a xiiso, ko kai ndache na:

—Thji ra ko theki'in ra Jacobo ko kai kain ni dithikaon Jesús.

Kuthejan bachrje ko sakjui inaa rajna.

¹⁸Ko are bingasaan xi soldado anto kuyauthe choo xa ixin danchiangi'i choo xa kexreen bachrje Pedro. ¹⁹Herodes kuetu'an bikjee na Pedro aro bithja'a na. Kuthejan je'e bankata'a xi soldado ixin kuajanda xa Pedro sakjui, ko Herodes kuetu'an guen na kain xi binthenda Pedro. Kuthimejan Herodes sakjuixin nunthe'e Judea ko sakjui ngain rajna Cesarea. Ko nthi'a be'e tsje' ncha'on.

Herodes ndabe'en

²⁰Ko Herodes Agripa anto baguñau'e chujni binthe rajna Tiro ko Sidón, rajna binthe ngade'e ndachaon. Mexinxin

kanxion ni te'i bitsje'e na Blasto, naa thi anto jie' juachaxin bechunda ngaxi'in nchiandu'a Herodes, ko ndache na:

—Ja'an na rinao'a na tsetuki'an na Herodes ixin chujnina na thii na dike'na na thi jine na ngain nunthe'e. Ko Blasto nichjaxin na ngain Herodes.

²¹Ko Herodes bake'e naa ncha'on rukjao ni Tiro ko ni Sidón, ko are bithja ncha'on mee, je'e bengaa lunthue icha renthe, luntho dengaa are de'e naa kiai ko beta'a ntha xintauen ko anto kua'in ñao ko kuexi'in nichjee na. ²²Kuthejan chujni kuexi'in kuyao na ko ndachro na:

—¡Thi thee jinichja ji'i je'a naa thee xii! ¡Ji'i naa thee dio!

²³Ko xrajnichjao Herodes, are naa angeel Ndo Dio binchetse naa chin ixin je'e juinchesaye'a Ndo Dio. Ko juxon kutsindo kuexi'in bine nthau'e ko ndabe'en.

²⁴Ko juajnee Ndo Dio icha bachjekee ngain kain rajna.

²⁵Ko are Bernabé ko Saulo binthekje'e xree ngain rajna Jerusalén, sabinthekjan Antioquía ko sabinthekao Juan, thi kai bi'in Marcos.

Bernabé ko Saulo kuexi'in nichja juajnee Ndo Dio ngain icha rajna

13 ¹Ko ngain ningue rajna Antioquía binthe chujni bagayee juajnee Ndo Dio ko ni banchekue'en chujni ixin kexreen runche'e na ngathexin

kon Ndo Dio. Ko chujni te'i bi'in nā Bernabé, Simón, (thi kai banchegi'in nā thi Thie), Lucio, thi juixin rajna Cirene, Manaén, (thi bangika'o Herodes, thi baketu'an ngain nunthe'e Galilea) ko Saulo. ²Naa ncha'on are tenchesaye'e nā Ndo Dio ko tenchekjaaño nā ko Espiritu Santo ndachro ngain nā:

—Thetu'en ra Bernabé ko Saulo ixin sinche'e nā thi xra ukuinchiaa ixin je'e nā.

³Ko kain nā xranichjayee nā Ndo Dio ko xrabinchekjaaño nā, kuthejan nichjayee nā Ndo Dio ixin Bernabé ko Saulo ko kuenta'a raa nā ngata'a jaa kayui ni te'i, ko bikanxin choo nā ngatja nthi'á.

Bernabé ko Saulo ngain nunthe Chipre

⁴Ko Espiritu Santo rua'an Bernabé ko Saulo ngain rajna Seleucia. Ko nthi'á kuanituxin nā nthā barko ko sabikao nā ngain nunthe ngusine ndachaon di'in Chipre. ⁵Ko are biji nā ngande'e ndachaon rajna Salamina, kuexi'in nā nichja nā juajnee Ndo Dio ngain ningue chujni judío. Ko kai bikao nā Juan Marcos ixin kjuengijna nā. ⁶Ko are juexin ngariaga'a nā nunthe Chipre, biji nā rajna Pafos, jii ngande'e nda. Nthi'á betanxin nā naa thi judío bi'in Barjesús. Ko xii ji'i thuso xa. Ko je'e xa bancheye'e xa chujni ko bandachro xa ixin je'e xa banichja xa juajnee Ndo Dio. ⁷Ko xi thuso

ji'i jian bagakao xa xi baketu'an nunthe Chipre, ko xi baketu'an ji'i bi'in xa Sergio Paulo ko anto jian juaxraxauen xa. Ko rua'an xa juajna jui Bernabé ko Saulo ixin anto binao xa ruki'in xa juajnee Ndo Dio. ⁸Aro thi thuso Barjesús, thi ngain ngigua griego kai banchegi'in nā Elimas, ko xi thuso ji'i binao'a ixin xi baketu'an ruki'in juajnee Ndo Dio bikao Bernabé ko Saulo. ⁹Kuthejan Saulo, thi kai bi'in Pablo, kunixin anto tsjé juachaxiin Espiritu Santo jian tabetsje'e xi thuso, ¹⁰ko je'e ndache xa:

—Ja'a thi ncheye'e chujni, ko nche'e thi jian'a; ja'a xe'en nchiijin ko ningaku'en kain thi jian. ¿Xra kesa sinchetjajin chujni ixin sithikaon'a nā juajnee Ndo Dio? ¹¹Anchee, Ndo Dio binche'e jié ngajin ko kanxion ncha'on ichro'a sikon thee ncha'on.

Ko Elimas kukajinbe'o ko kuexi'in kayaja, ko kjuée kensen rutse'e raa ixin je'e chro'a bikon. ¹²Ko are xi baketu'an bikon thi ku'en, anto kuisse'en xa ixin kexreen kjuuago nā ixin Jesús ko je'e xa nduaxin bithikaon xa Jesús.

Pablo ko Bernabé ngain rajna Pisidia

¹³Ko ngain rajna Pafos, Pablo ko ni bagakao kuani nā nthā barko ko sakjui nā ngain rajna Perge, ngain nunthe'e Panfilia. Ko nthi'á Juan Marcos bachrjende'e nā ko sakjan Jerusalén. ¹⁴Pablo

ko ni jidikao kjuixin nā ruthee nā rajna Antioquía thi jii ngain nunthe'e Pisidia. Ko naa ncha'on nchejuga'a ni, bixi'in nā ningue rajna ko tabinthe nā nthi'a. ¹⁵Ko are juexin kui'in nā thi xrueen ley ko thi dikjin ni dayee juajnee Ndo Dio, ni thetu'an ngain ni'ngo ndachro nā ngain Pablo ko ngain ni bagakao:

—Ja'a ra xro Israel ra, ¿a chrujan juajna jian bikoo ra ixin chujni nthi'i?, ixin nchao runichja ra.

¹⁶Kuthejan Pablo bingathjen ko batsiin raa ixin chujni rutenkua nā ko ndachro:

—Ja'a ra xro Israel ra ko kain ra xro rinao ra Ndo Dio ko dithikaon ra ndo, thi'in ra: ¹⁷Ndo Dioe chujni Israel kuinchie'e ndo ni ndo dachrji'a ná xrachrjen ko are xra binthe nā nunthe'e Egipto thi je'a nunthe'e nā binchetsjé ndo ni rajna. Kuthimejan ni Egipto banchekjan nā ni nchexree nā, aro Ndo Dio kunixin juachaxiin ndo bantsjexin ndo chujni nthi'a. ¹⁸Ko chujni Israel bagakji nā yoo kan nano ngain nunthe xema thi xru'in jii, ko kain nano te'i Ndo Dio bayaku'en nā ko maski ni te'i anto tsjé thi jian'a banche'e nā. ¹⁹Kuthimejan Ndo Dio kunxanthe ndo yaato rajna binthe ngain nunthe'e Canaán. Ko binchegayee ndo nunthe ni Israel. ²⁰Kain ji'i ku'en inchin noo ko rio'o renkia nano, kuthejan ndo Dio kuinchie'e ndo tsjé xi juez baketu'an ngain

chujni Israel, juija Samuel, thi bagayee juajnee Ndo Dio. ²¹Aro kain nā banchia nā ngain Ndo Dio naa rey ruketu'en ni rajna Israel, ko Ndo Dio bake'e ndo Saúl, thi kjui xe'en Cis, thi bachrjeninxin Benjamín. Ko Saúl kuetu'an yoo kan nano ngain rajna. ²²Kuthimejan Ndo Dio binthjian ndo Saúl ko bake'e ndo David. Ko ndachro ndo ixin David: “Ja'an anto rina'o David, thi xe'en Isaí, naa xii jichunda anseen xraa ansenna ko je'e sinche'e kain thi ja'an rina'o.” ²³Jesús kjui naa thi bachrjeninxin David mee thi binchekininxin Ndo Dio ixin rukjengijna chujni Israel inaa. ²⁴Ko are xra jui'a Jesús, Juan bandache chujni Israel ixin rugithe nā ko rukinthu'e nā kain thi jian'a nche'e nā. ²⁵Ko are Juan chiaon ndaruge'en, ndachro: “Ja'an je'a thi Mesías thi ja'a ra xraxaon ra. Aro kuthejan tsii naa thi ja'an jikininxin'a na tsunxindangaa kathee.”

²⁶Thi'in ra jian, ja'a ra xro bachrjeninxin ra Abraham, ko kai ja'a ra xro je'a chujni Israel ra aro dithikaon ra Ndo Dio. Ko juajna ji'i tsjengijna ná ixin tsji'a ná ngathe xru'i danga'a. ²⁷Ko ni binthe Jerusalén ko ni baketu'an nunthe benue'a nā kensen Jesús, mexinxin are guen nā Jesús, binche'e nā thi betaxin xroon dikjin ni bayée juajnee Ndo Dio, ko ji'i xroon thi bakjao nā kain ncha'on nchejuga'a ni.

²⁸ Ko maski xru'in bire'e nā ixin rukjangixin nā ixin ruguen nā, ni rajna Israel banchie'e Pilato ixin naruguenxon Jesús. ²⁹ Kuthejan are uxethja thi kjin ni bagayee juajnee Ndo Dio, bincheganiinxin nā nthā cruz ko kjuabaa nā.

³⁰ Aro Ndo Dio binchexechon Jesús. ³¹ Ko tsjé ncha'on Jesús xrabakununxi'in chujni, ni bikauxin Galilea ko kjui nā Jerusalén ko ni te'i ni nichja ixin Jesús ngain kain chujni.

³² 'Ko mexinxin ja'an ná techja'a ra thi jian juajna binchekininxin Ndo Dio ngain ni ndo dachri'a ná xrachrjen are sa'o. ³³ Ko jai ja'an ná xannthi xrachrjen ná bukōn ná xethja thi nichja Ndo Dio ixin binchexechon Jesús inchin jitaxin ngain salmo yuxin: “Ja'a Xan'na. Ko ja'an binthaxechon jai.”

³⁴ Ko Ndo Dio unichja ndo ixin runchexechon Jesús ixin nthau'e rurenga'a nthao inchin jitaxin ngain Xroon: “Sinthanchaon ra inchin ndathjan David.”

³⁵ Mexinxin ngain inaa salmo ndachro: “Tsinthue'a nthau'na ngain chinthi ko ja'a tsajanda'a ixin thi jian xi nchexraa ndase'en.” ³⁶ Ko ndua David binche'e xra inchin kuetu'an Ndo Dio ngain chujni binthechon are mee. Ko ndabe'en ko xrabaa inchin ndo dachri'i ko nthau'e ndarenga nthao. ³⁷ Aro Ndo Dio binchexechon Jesús ko nthau'e renga'a nthao. ³⁸ Ko tunu'a ra jian chujni Israel ra ixin Jesús nchao sinthatjaña'a ra kain thi jian'a

nche'e ra. ³⁹ Ko ley bayée Moisés nchetjañe'a chujni kain thi jian'a nche'e nā, aro kain chujni dithikaon Jesús ditjañe'e nā kain thi jian'a nche'e nā. ⁴⁰ Mexinxin tsje'e ra jian ixin tsuen'a ngajin ra inchin dikjin ni bagayee juajnee Ndo Dio are ndachro nā:

⁴¹ Tsjexin ra, ja'a ra xro tjauanka ra Ndo Dio, thisa'an ra ko sathinga ra jai, ixin ja'an anto tangi sinthagatho kain chujni dithikaon'a, ko ji'i sithikaon'a ra maski chrujan ni tseki'an ra.

⁴² Ko are Pablo ko ni bagakao bachrxexin nā ningue chujni judío, chujni binchetse'en nā ñao ni te'i ixin rukjan nā ijininxin ncha'on, ngain ncha'on nchejuga'a ni, ixin rukjaago nā icha ixin thi nichja nā. ⁴³ Ko are juexin binchesaye'e nā Ndo Dio ngain ni'ngo, tsjé ni judío ko ni je'a judío bithikaon nā Jesús ruee na Pablo ko Bernabé. Ko Pablo ko Bernabé ndache nā ixin sachrjende'a nā nthiee Ndo Dio.

⁴⁴ Ko are bithja thi jni ncha'on, thi ncha'on nchejuga'a ni judío, chiaon nguii rajna kuinchie'en ngain ni'ngo ixin kui'in nā juajnee Ndo Dio. ⁴⁵ Ko are chujni judío bikon nā ixin juii anto tsjé chujni, kunchjue'e nā. Kuthejan kuexi'in nā nichja nā ixin Pablo tjajin ko ujee jinichja. Ko kuexi'in nā kuetuka'o nā Pablo. ⁴⁶ Aro Pablo ko Bernabé xraon'a nā ko bathe'e nā:

—Ja'an ná bitunna ná ixin sa'o ja'a ra rugiki'an ra juajnee Ndo Dio aro ja'a ra rinao'a ra dithikaon ra ko tunu'a ra ixin chro'a sitjaña'a ra kain thi jian'a nche'e ra, mexinxin satsji ná ngain chujni je'a judío. ⁴⁷Ixin jaña kuetunna ná Ndo Dio:

Ja'an bakee ja'a chujni
Israel inchin naa xru'i
sinchengase'en nguixin
nunthe.

Ko ixin runichje'e chujni
ngain nguixin nunthe, ko
tsji'o juajnana ixin tsji'a na
ngathe xru'i.

⁴⁸Are kui'in chujni je'a judío kain ji'i, anto chee na ko kuexi'in na nichja na ixin juajnee Ndo Dio anto jian. Ko kain ni kuinchie'e Ndo Dio je'e na bithikaon na ngain Jesús ko sinthechon na kain ncha'on. ⁴⁹Ko jaña nichja na juajnee Ndo Dio nguixin nunthe Pisidia. ⁵⁰Aro chujni judío nichja na ngain kanxion ni nchrii anto jian bechunxin ni rajna ko anto bachunthia na thi je'e na bagithikaon na, ko kai kanxion ni xii anto jian bechunxin ni rajna. Ko juinchegathea na ni te'i ixin rugantsjegaxin na Pablo ko Bernabé ngain nunthe ji'i. ⁵¹Mexinxin Pablo ko Bernabé kuntsjenga na ruthee na ixin bingo kain jinche jiyaa kathee na, ji'i ruchro ixin are ndase'en na ko sitjaan na ngathe xru'i, Pablo ko Bernabé setsingata'a na thi jië sue'en ni te'i ixin bithikaon'a na juajnee Ndo Dio. Ko sakjui na

ngain rajna Iconio. ⁵²Ko chujni bagithikaon Jesús tabithu'e na Antioquia ko anto chee na ko bayé na kain juachaxini Espiritu Santo.

**Pablo ko Bernabé
ngain rajna Iconio**

14 ¹Are Pablo ko Bernabé biji na ngain rajna Iconio, kayui na bixinkao na choo na ngain ningue ni judío ko nthi'a nichja na ixin Jesús ko tsjé ni judío ko ni je'a judío bithikaon na. ²Mexinxin chujni judío bithikaon'a Jesús ndache na ni je'a judío rugithikaon'a na ngain Jesús ko bancheña na na ko kuexi'in na bingaku'en na ni bakao juajnee Jesús. ³Aro Pablo ko Bernabé tabithu'e na see ngain rajna Iconio ko anto chunthia na Nchaa ná Jesús, ko xraon'a na nichja na juajnee Jesús. Ko Jesús bagajon juachaxin banche'e na kain thi jian ko banchexingame'e na ni ni'i. ⁴Ko ni rajna tachjeeya na ixin thu'a na bagithikaon na ni judío ko ithu'a na bagithikaon na Pablo ko Bernabé. ⁵Mexinxin chujni judío ko chujni je'a judío, thi ni bagithikaon'a Jesús, nichjee na xi nchiixin ko kjuao choo na ixin sintja na na ko suenxin na na xro. ⁶Are Pablo ko Bernabé kunu'e mee, sakuinga na ko sakjui na ngain rajna Listra ko ngain rajna Derbe, ko ngain Licaonia ko kain nunthe te chiaon. ⁷Ko nthi'a kai nichja na thi jian juajnee Jesús.

**Pablo kuaxin na xro
ngain rajna Listra**

⁸Ko nthi'a rajna Listra be'e naa xii chro'a bagakji ixin xii ji'i ja'naa guan xa. ⁹Ko xii ji'i tajithi'in xa thi ndachro Pablo, ko Pablo tsje'e xa jian ko kunu'e ixin xii mee bithikaon xa ixin nchao ruxingame'e xa. ¹⁰Kuthejan Pablo seen ndache xa:

—Dingathjen ko thjixin ruthea.

Ko xii ji'i chrinka xa ko bingathjen xa ko kuexi'in kjuixin ruthee xa. ¹¹Ko are chujni bikon na thi binche'e Pablo, kuexi'in na kuyao na kunixin ngigue'e nunthe Licaonia ko ndachro na:

—Yoo dio kjan xii ko juui ngayaa na.

¹²Ko Bernabé banchegi'in na dio Júpiter ko Pablo binche'gi'in na dio Mercurio ixin je'e thi banichja. ¹³Ko ngande'e rajna be'e naa ni'ngo thi banchekuanxi'in na dio Júpiter. Ko naa xi danee Júpiter juia'o kuxintha tethia ba tsjo. Ko xi daana ko chujni binao na ruguen na ba ixin runchesayexin na Pablo ko Bernabé. ¹⁴Are Bernabé ko Pablo kunu'e thi jitu'en, binthegu'nao ko kuinchje lunthue ko kuagee na chujni ko seen kuyao na:

¹⁵—¿Unda ja'naa tenche'e ra? Ja'an ná xii ná inchin ja'a ra. Ko ja'an ná jui'i ná ixin bindathjo ra thinthu'e ra kain thi jian'a ko danchie'e ra Ndo Dio sinthatja'na'a ra ndo. Ixin je'e ndo binchechjian ndo ngajni, nunthe

ko ndachaon ko kain thi jii. ¹⁶Are icha sa'o Ndo Dio kuanchrjanda ndo chujni binche'e na thi bita'a jaa na. ¹⁷Ko maski jamee, kainxin ncha'on je'e ndo nche'e ndo jian ngain chujni ko ja'naa tjaago ndo ixin je'e ndo Dio ndo. Ixin je'e Ndo nchegania Ndo chrin mexinxin duanxin tsje' thi jine ni ko ja'naa chee anseen ni.

¹⁸Ko maski anto tsje' nichja na, je'e na anto tangi kayakuen na chujni ixin guen'a na kuxintha rukusayexin na.

¹⁹Ko xratate na nthi'a are binthekixin rajna Antioquía ko rajna Iconio kanxion ni judío, ko ni te'i nichja na ko basingixi'in na juaxraxauen chujni ko kuaxin na xro Pablo. Ko xraxaon na ixin undabe'en ko kuingajin na ixin sabiganka na ngande'e rajna.

²⁰Aro chujni bagithikaon Jesús xrathe na ngandajin Pablo ko je'e bingathjen ko sakjan ngaga'a rajna inaa. Ko nduexion Pablo ko Bernabé sabinthekji ngain rajna Derbe.

²¹Are juexin nichja na juajnee Jesucristo ngain rajna Derbe, tsje' chujni bithikaon Jesucristo. Kuthimejan sakjan na inaa ngain rajna Listra ko ngain rajna Iconio ko Antioquía. ²²Ko ngain rajna te'i Pablo ko Bernabé ndache na ni ubithikaon ixin sachrjende'a na nthiee Jesucristo ko icha sithikaon na thi thetu'an Ndo Dio ko kai ndachro na: “Rugunda sathu'e ná tsje' thi tangi ixin suxinxin ná ngain thi thetu'an Ndo Dio.”

²³ Ko ngain kain ni'ngo Pablo ko Bernabé kuinchie'e ni ruketu'an ngain ni'ngo ko kai nichjayee na Ndo Dio ko banchekjaaño na ko kuenta'a raa na ngata'a na ko binchetse'en na ñao Jesús ixin ni ruketu'an ngain ni'ngo.

Pablo ko Bernabé sakjan na rajna Antioquía nunthe'e Siria

²⁴ Kuthimejan batho na nunthe'e Pisidia ko biji na ngain nunthe'e Panfilia. ²⁵ Ko nichja na thi jian juajnee Jesucristo nthi'a ngain rajna Perge. Kuthejan sakjui na ngain rajna Atalía. ²⁶ Ko nthi'a kuaninxin na nthi'a barko ko sakjui na ngain rajna Antioquía, ngain nunthe'e Siria, ko ni rajna ji'i anto baganchie'e na Ndo Dio ixin jian rukji'i Pablo ko Bernabé ixin xru'in thi tangi rugetan na are runichja na juajnee Ndo Dio ko jai ujuexin xra ji'i. ²⁷ Ko are biji na rajna Antioquía xrathe kain chujni bagithikaon Jesús ko kuekiin na na kain thi binche'e Ndo Dio ixin je'e na, ko kexreen Ndo Dio kjuengijna na ixin nichja na juajnee ndo ngain chujni je'a judío. ²⁸ Ko Pablo ko Bernabé see bithu'e na nthi'a, ngain chujni bagithikaon Jesús.

Xrathe na ngain Jerusalén

15 ¹ Ngain ncha'on mee binthekii kanxion ni Judea ngain ni rajna Antioquía ko kuexi'in na kjuaago na ngain ni te'i ixin ruka na xru'e di'in circuncisión ixin jaña tjaago

ley Moisés ko jaña rukjan na inaa chujni narua. ² Aro Pablo ko Bernabé binchexruxin'a na thi kjuaago ni te'i ko suji kjuaoo choo na. Ko ni ni'ngo Antioquía banchie'e na Pablo ko Bernabé ko ikanxion na rukji na Jerusalén ngain ni kuinchie'e Jesús ko ni thetu'an ngain ni'ngo ixin rukjao na thi ku'en ji'i.

³ Ko ni ni'ngo Antioquía bikanxin na na ngatja nthi'a ko ni te'i sakjui na ko batho na ngain nunthe'e Fenicia ko nunthe'e Samaria. Ko nthi'a kuekiin na ni ubagithikaon ixin thi ni je'a judío kuinthu'e na kain thi jian'a banche'e na ko bithikaon na Ndo Dio. Ko kain ni ubagithikaon anto chee na.

⁴ Ko are Pablo ko Bernabé biji na ngain rajna Jerusalén, ni ni'ngo, ni kuinchie'e Jesús ko ni thetu'an ngain ni'ngo anto chee na. Kuthejan Pablo ko Bernabé kuekiin kain ni te'i thi binche'e Ndo Dio ngain na. ⁵ Aro kanxion ni fariseo ni ubithikaon Jesús bingathjen na ko ndachro na:

—Chujni je'a judío ko ubithikaon Jesús rugunda sayée thi xru'e di'in circuncisión ko tsetu'en ni na sithikaon na ley Moisés.

⁶ Kuthejan ni theyoo kuinchie'e Jesús ko ni thetu'an ni'ngo xrathe na ixin kjuaoo na ixin thi xru'e bagayée ni judío. ⁷ Ko are usee kjuaoo na, bingathjen Pedro ko ndache na:

—Ja'a ra jian nu'a ra ixin are icha sa'o Ndo Dio kuinchie'e na

ngaya'a ra ixin ja'an thi runichja thi jian juajna rugitjañenxin kain thi jian'a nche'e ni je'a judío ko rugithikaon na Jesús. ⁸Ko Ndo Dio, thi chunxin ansean ná, kjuaago ixin je'e binchetjañe'e na ko rua'an Espíritu Santo ngain na xraa are rua'an Espíritu ngajin ná. ⁹Ko Ndo Dio ndachro ixin je'e na ko ja'an ná xraje'o renthe ná ko bincherua Ndo anseen na ixin bithikaon na Jesús. ¹⁰Ko jai, ¿unda ja'a ra rinao ra sincheñao ra Ndo Dio? ¿Unda rinao ra, ni je'a judío sithikaon na ley, thi ja'an ná chro'a bithikaon ná ko kai chujnia ná xrachrjen bithikaon'a na? ¹¹Ko ja'an ná duthikaon ná ixin Ndo Dio binthakjan ná inaa chujni narua ixin Nchaa ná Jesucristo kjuenga 'na kain. Ko kai ni je'a judío jaña bithikaon na.

¹²Kuthejan kainxin ni tatethi'in tatenkua na ko kui'in na thi nichja Bernabé ko Pablo ixin kuekin na kain thi jian binche'e Ndo Dio ixin je'e na ngain chujni je'a judío. ¹³Ko are juexin nichja Bernabé ko Pablo, Jacobo ndachro:

—Ja'a ra xro Israel ra, thi'in ra thi rundathjo ra: ¹⁴Simón Pedro kuekian ná ixin kexreen Ndo Dio kuexinxin kuinchie'e chujni je'a judío ixin jaña rukjan na chujni rajnee Ndo. ¹⁵Ko kain thi ku'en ji'i ubetaxin ngain thi dikjin ni bagayee juajnee Ndo Dio thi jindachro:

¹⁶Ja'an thi Diosa ra rukjan na inaa ko ja'an sintha'a ixin rukjan tsetu'an

naa thi sachrjeninxin David, ¹⁷ko are ji'i tsu'en, chujni te nguixin ngata'a nunthe tsii na ngajin ko ni te'i rukjan chujnina.

¹⁸Jaña chro Nchaa ná Dio, thi binthagatsuan ná kain ji'i are usee.

¹⁹Mexinxin ja'an ndachrjan ixin ni je'a judío itsetuen'a ná na sinche'e na thi ndachro ley ixin je'e na ukuintu'e na kain thi jian'a banche'e na ko ruee na nthiee Ndo Dio. ²⁰Icha jian rukji'in ná na ixin sine'a na thi banchekininxin na thi diuchjan kunchjianxin xro ko nthaa, ko kai ixin sinthejuakao'a na thi nchrii je'a nchri chri'i na ko xii je'a xixi'i na, ko sine'a na jni ko nthau'e kuxiigo digachrjengi'a jni. ²¹Ixin are usee ngain ningue kain rajna, kuexinxin na banichja na ley Moisés ngain ncha'on nchejuga'a ni ko xranichja na jai. ²²Kuthimejan ni kuinchie'e Jesús ko ni baketu'an ngain

© 1996 David C. Cook

*Kjin na xroon kju'i'i ni je'a judío
(Hechos 15:20)*

ni'ngo kjuauthexin choo n̄a ixin rukinchie'e n̄a kanxion ni rugikao Pablo ko Bernabé ngain rajna Antioquía ko kuinchie'e n̄a Judas thi kai bi'in Barsabás ko Silas. Ko chujni anto jian banichja n̄a ixin yui ni te'i. ²³Ko ni te'i bikao n̄a xroon jitaxin ja'in:

“Ja'an ná xro kuinchie'na ná Jesús ko kain ni thetu'an ngain ni'ngo, chja'a ra juajna ja'a ra xro je'a judío ra ko bithikaon ra Ndo Dio ko te ra nunthe'e Antioquía, Siria ko Cilicia.

²⁴Ja'an ná kununa ná ixin kanxion chujni kjuixin nthi'i, binthatjajin ra n̄a kunixin thi kjuagu'a ra n̄a ixin rugaye'e ra xru'e di'in circuncisión ko rugithikaon ra ley Moisés ko ja'an ná xru'in juachaxin chja'a ná n̄a. ²⁵Mexinxin kjuauthexin chian ná ixin kuinchiaa ná kanxion chujni ngaye'na ná ixin sistsja'a ra n̄a je'e n̄a kunixin Bernabé ko Pablo, ni anto rina'o n̄a. ²⁶Ko ni te'i, xrajon n̄a bikao juajnee Nchaa ná Jesucristo, maski ruge'en n̄a. ²⁷Ko kai rua'an ná Judas ko Silas ngajin ra ixin je'e n̄a rundathjo ra n̄a kain thi kjuao ná nthi'i. ²⁸Ko Espíritu Santo binchexruxi'in ko kai ja'an ná ixin tsetuan'a ra thi ley tangi sinche'e ra. Ko nche'e ra je'o thi jitaxin ngain xroon ji'i: ²⁹Sinthe'a ra nthau'e kuxiigo udinchekininxin n̄a thi diuchjan, ko kai sinthe'a ra nthau'e kuxiigo digachrjengi'a

jni ko sinthe'a ra jnii ba ko sinthechriko'a ra nchri je'a nchri chri'a ra, ko xi je'a xixi'a ra inchin chro ley Moisés. Ko are sithikaon ra kain ji'i, jian sinche'e ra. Ngatja Dio ruchunda ra kain ra.”

³⁰Kuthejan Bernabé, Pablo, Judas ko Silas sakjui n̄a ngain rajna Antioquía. Ko are biji n̄a nthi'a je'e n̄a binchexrathe n̄a kain ni ni'ngo ko bajon n̄a xroon bikao n̄a. ³¹Ko are ni ubithikaon Jesús kui'in n̄a thi jitaxin xroon, anto chee n̄a ko tandao kunu'e n̄a. ³²Judas ko Silas nichja n̄a juajnee Ndo Dio, ko anto see kjuao n̄a ko ndache n̄a chujni ixin rukinthue'a n̄a nthiee Ndo Dio. ³³Ko Judas ko Silas bithu'e kanxion ncha'on nthi'a. Kuthimejan sakjan n̄a thi juixin n̄a ko chujni bagithikaon Jesús bikanxin n̄a ngatja nthi'a. ³⁴Ko Silas ndachro ixin tarugithu'e nthi'a. ³⁵Aro kai Pablo ko Bernabé tabinthegithu'e nthi'a Antioquía kunixin ikanxion ni bagithikaon Jesús ixin banichja n̄a juajnee Nchaa ná Jesucristo.

Pablo ko Bernabé bachrjende'e choo n̄a

³⁶Are ubatho kanxion ncha'on, Pablo ndache Bernabé:

—Chjin ná inaa ngain kain rajna thi ukjui ná ko nichja ná juajnee Nchaa ná Jesucristo ixin sistsje'e ná n̄a kexreen te n̄a.

³⁷Ko Bernabé binao rugikao Juan, thi banchegi'in n̄a Marcos, ³⁸aro Pablo binao'a rugikao Juan

Marcos ixin je'e bachrjende'e nā ngain nunthe'e Panfilia, ko ijuinao'a ruee ixin runcheka'o nā xra. ³⁹Pablo ko Bernabé chro'a binthekjauthexin nā ndakua ko bintheketuka nā. Mexinxin Bernabé sabikao Marcos ko binthetse nā barko ko sakjui nunthe'e Chipre, thi jii ngusine ndachaon. ⁴⁰Aro Pablo kuinchie'e Silas. Kuthejan ni bagithikaon Jesús ni ni'ngo Antioquía binchetse'en nā ñao Ndo Dio ixin je'e nā ko sakjui nā. ⁴¹Ko batho nā ngain nunthe Siria ko nunthe Cilicia ko ndache nā ni ubithikaon sachrjende'a nā nthiee Ndo Dio.

Timoteo kuato Pablo ko Silas

16 ¹Ko Pablo ko Silas biji nā rajna Derbe ko rajna Litra. Ko nthi'ā rajna Litra betan nā naa thi bagithikaon Ndo Dio bi'in Timoteo, xe'en naa nchri judía bithikaon Ndo Dio ko ndudee xan naa xi griego. ²Ko chujni bithikaon Jesús ngain rajna Litra ko rajna Iconio jian banichja nā ixin Timoteo. ³Ko Pablo juinao bikao Timoteo, mexinxin chjee xru'e thi di'in circuncisión ixin rukuña'o'a chujni judío binthe nthi'ā, ixin kain nā benu'e nā jian ixin ndudee kjui naa xi griego. ⁴Ko are bagatho nā ngain kain rajna, bagajon nā xroon ko bakjaago nā thi jitaxin thi kjuathexin ni theyoo kuinchie'e Jesús kunixin ni baketu'an ni'ngo Jerusalén, ixin ni dithikaon Jesús runche'e

nā kain thi jitaxin ngain xroon. ⁵Ko jaña'a kain ni ni'ngo bakusuji ko icha bagithikaon nā Jesús ko ncha'on ko ncha'on icha tsjé chujni baxrathe ngain ni'ngo.

Pablo xraa jituxinxin bayee naa xi Macedonia

⁶Ko bathuga'a nā nunthe Frigia ko nunthe Galacia, aro Espíritu Santo kuanchrjanda'a nā nichja nā juajnee Ndo Dio ngain nunthe'e Asia. ⁷Ko are biji nā ngande'e nunthe Misia, kai xraxaon nā rukji nā nunthe'e Bitinia, aro Espíritu Santo kuanchrjanda'a nā inaa. ⁸Mexinxin je'e nā batho nā ngande'e nunthe'e Misia ko sakjui nā rajna Troas jii ngande'e ndachaon. ⁹Ko are ndakunaxin xe'e, Pablo xraa jituxinxin bikon tajingathjen naa xi Macedonia ko jinchetse'en xa ñao ko ndachro xa: "Datho nunthe Macedonia ko thjengijna ni ra." ¹⁰Ko are Pablo juexin bikon ji'i, tuinxon bingaxin ñao ná ko sakjui ná nunthe Macedonia. Ko kununa ná ixin Ndo Dio jidayana ná ixin runichja ná thi jian juajnee Ndo ngain chujni te nthi'ā.

Pablo ko Silas ngain nunthe Filipos

¹¹Ko bachrjexin ná rajna Troas ko kuatauan ná nda kunixin nthi'ā barko ko baso ná nunthe Samotracia. Ko nduexon baso ná ngain rajna Neápolis. ¹²Ko nthi'ā sakjuixin ná ngain rajna Filipos, naa rajna renthe jii ngain

nunthe Macedonia, ko ni romano baketu'an ngain rajna ji'i. Ko ngain rajna yaa bithunna ná tsjé ncha'on. ¹³Ko naa ncha'on nchejuga'a ni judío, bahrjexin ná rajna ko sakjui ná ngande'e naa nda jithinga ixin xraxa'on ná ixin nthi'a xrathe ni judío ixin nichjayexin nā Ndo Dio ko nthi'a tabinthe ná ko kuekian ná juajnee Jesús ni nchrii xrathe nthi'a. ¹⁴Ko naa nchri be'e nthi'a bi'in nchra Lidia ko nchri ji'i banchesaye'e nchra Ndo Dio ko rajnee nchra di'in Tiatira, ko je'e nchra banchekji nchra luntho na'o jatse renthe. Ko are tajithi'in nchra thi jinichja Pablo, Espiritue Nchaa ná Jesús banchekinxin nchra thi jian juajna. ¹⁵Ko bigithe nchra je'e nchra kunixin kain ni nchiandu'a nchra, kuthejan je'e nchra juinchetsenna nchra ñao ná ko ndachro nchra:

—Ja nduaxin dithikaon ra ixin ja'an dithika'on Nchaa ná Jesús, chjin ná nchiania dithu'a ra.

Ko, jaan, bithunna ná nthi'a kanxion ncha'on.

¹⁶Naa ncha'on are satethji ná thi nichjayexin ni Ndo Dio, ngatja nthi'a betan ná naa xan nchrii bechunda xan naa espíritu jian'a thi bandache xan thi ruku'en. Ko jaña bagacha xan tsjé tumi ixin bagajon xan ngain ni najnii xan. ¹⁷Ko xan nchrii ji'i kuexi'in xan ruee xan Pablo kunixin ja'an ná, ko tuyao xan ko ndachro xan:

—Xii te'i, xi nchexree Ndo Dio jii ngajni, tendathjo ra xa kexreen sitjaña'a ra thi jian'a binche'e ra.

¹⁸Ko jañaxon banche'e xan nchrii tsjé ncha'on. Mexinxin Pablo anto kuña ko ndache espíritu jian'a bechunda xan:

—Kunixin juachaxiin Nchana Jesucristo, ja'an thetu'an dachrjexin ngain xan nchrii yaa.

Ko tuinxion espíritu jian'a bahrjexin ngain xan.

¹⁹Ko are ni najnii xan bikon nā ixin ichro'a rugachaxin nā xan icha tumi, tse nā Pablo ko Silas ko bikao nā ngain nchia xrathe chujni thetu'an ngain ni rajna.

²⁰Ko bikao nā nā ngathexin kon ni nche'e jie ko ndachro nā:

—Xii te'i xi judío xa, ko jinchekeko xa ni rajnaa ná ²¹ko xii te'i tjaago xa thi ja'an ná chro'a sintho'o ná ixin ja'an ná romano ná.

²²Kuthimejan kain chujni xrata'a nā Pablo ko Silas ixin rugintja nā. Ko ni nche'e jie kuetu'an nā bantsje'e nā nā lunthue nā ko bintjxin nā nthasen. ²³Ko are anto bintja nā nā, ko kuixi'in nā ngaxi'in ndu'a xiiso ko kuetu'en nā xi jinda rugenda xa jian. ²⁴Ko xi jinda ji'i xranxi'in xa nā ngain thi icha jima ngaxi'in ndu'a xiiso ko kuega'a xa ruthee nā ngagee ntha di'in sepo.

²⁵Ko inchin ngusine thie, Pablo ko Silas tenichjayee nā Ndo Dio ko tetsjeth'e nā Ndo, ko chujni ubintheaxi'in nthi'a tatethi'in nā.

²⁶Ko kuingibe'o nunthe anto suji ko kuingithjen kain thjario'o, ko xirebe'o kain thi teaxi'in chujni, ko chia techriaxin nā xindanga

chia. ²⁷Ko are xi jinda xingame'e xa ko bikon xa dixiree kain thi teaxi'in chujni ko tuenao xa ixin kain nā sakuinga nā, bantsje xa chia tjaxaxin xa ko juinao xa runchegathudo'o xa chia ngain nthau'e xa ko ndaruge'en xa. ²⁸Aro Pablo kuyauthe ko ndache xa:

—Na'i, jaña'a nche'e; den'a. Kain ná te ná nthi'i.

²⁹Kuthejan xi jinda banchia xa naa xru'i ko kuinga xa, bixi'in xa thi jii Pablo ko Silas ko jixranga xa, bethuxin xa chrika ruthee nā. ³⁰Kuthimejan xi jinda bantsje xa Pablo ko Silas ko banchiangi'i xa:

—¿Ke'e sintha'a ixin sitjañananxin kain thi jian'a juintha'a?

³¹Ko je'e nā bathe'e nā:

—Dithikaon Nchaa ná Jesús, ja'a ko kain ni nchiandui ko sitjaña'a ra kain thi jian'a binche'e ra.

³²Kuthimejan Pablo ko Silas ndachro nā juajnee Jesucristo ngain thi jinda ndu'a xiiso ko ngain kain ni ndu'a. ³³Ko xraje'o thie mee, thi jinda ndu'a xiiso binchexrue'en thi kuni'i Pablo ko Silas ixin bikaon nā. Kuthimejan je'e ko kain ni ndu'a bigithe nā.

³⁴Ko thi jinda ndu'a xiiso sabikao Pablo ko Silas ngain nchiandu'a ko chjee nā juine nā. Ko je'e kunixin ni ndu'a anto chee nā ixin bithikaon nā Ndo Dio.

³⁵Ko are nduexin, xi nche'e jie ru'a'an xa xi soldado ngain thi jinda ndu'a xiiso ixin rugantsje xa Pablo ko Silas. ³⁶Kuthimejan thi jinda ndu'a xiiso ndache Pablo:

—Xi nche'e jie kuetunna ixin santsje ra. Mexinxin sathji ra ko Ndo Dio sitau'an ra nthi'á.

³⁷Aro Pablo ndache xi soldado:

—Ja'an ná chujni romano ná ko kjui'a ná ngain xi nche'e jie ixin chujni rundachro a jian o jian'a juintha'a ná. Ko maski xra xru'in jie guanna ná, anto bintja ná nā ko tsjé chujni tatetsje'e. Kuthejan kuiaxinna ná nā ngain ndu'a xiiso. ¿Ko jaxon rinao nā santsje ná nā jimao? ¡Jaña'a na'i! Icha jian ndache ra nā je'e nā tsii nā ko je'e nā sikanxin ná nā ngatja nthi'á.

³⁸Xi soldado kuekiin xa xi nche'e jie kain thi ndachro Pablo ko Silas ko xi nche'e jie xraon xa are kunu'e xa ixin Pablo ko Silas kai romano nā. ³⁹Kuthimejan xi nche'e jie kjui xa ngain Pablo ko Silas ko juinchetse'en xa ñao nā ixin sinchetjañe'e nā xa. Kuthejan xi nche'e jie bantsje xa Pablo ko Silas ko juinchetse'en xa ñao nā ixin sarukjixin nā rajna. ⁴⁰Are bachrxjixin nā ndu'a xiiso, sakjui nā nchiandu'a Lidia. Ko nthi'á xrathe kain ni bagithikaon Jesús. Ko Pablo ko Silas ndache nā ni xrathe te'i ixin sachrjende'a nā nthiee Ndo Dio. Kuthimejan sakjui nā.

Kuyauthe choo chujni ngain Tesalónica

17 ¹Ko are sakjui Pablo ko Silas, bathuga'a nā rajna Anfípolis ko rajna Apolonia. Kuthimejan biji nā rajna Tesalónica. Ko nthi'á be'e naa ningue chujni judío. ²Ko bithu'e

nā nthi'á Tesalónica nii semana. Ko ngain ncha'on banchejuga'a nā, Pablo kjui ningue nā ko kjuague ni te nthi'á ixin jañaá banche'e Pablo ngain kain rajna. ³Ko Pablo ndache nā ixin ngain Xruen Ndo Dio jitaxin ixin Cristo tangi rugathu'e kuthejan ndaruge'en ko rukjan ruxechon. Ko je'e ndache nā:

—Thi Jesús tendathjo ra ji'i, mee thi Cristo.

⁴Kuthimejan kanxion chujni judío bithikaon Jesús kuato nā Pablo ko Silas ko kai nchín ni griego baxraguen Ndo Dio ko tsjé nchrii bechunda tumi. ⁵Aro ni judío bagithikaon'a Jesús kunchjiigo nā ko batse nā tsjé chujni banche'e jian'a ko bakjikua nā ngaa nthi'á. Ko kain ni mee binchexrunga nā chujni rajna ko bixinthe nā nchiandu'a Jasón ixin rugantsje nā Pablo ko Silas ixin rugue'en jie ngathexin kon ni rajna. ⁶Ko bithja'a nā Pablo ko Silas, mexinxin kuinganjinkua nā Jasón ko ikanxion ni bagithikaon Jesús, ko bikao nā nā ngain ni nche'e jie ngain rajna. Ko kuyao nā suji ko ndachro nā:

—Xii te'i nchexinga xa chujni nguii nunthe ko kai ubinthekii xa nthi'i. ⁷Ko Jasón bayée xii te'i ngain nchiandu'a ko kain xii te'i dithikaon'a xa thi ndachro xi tethu'an Roma, ko dinthendachro xa ixin jii inaa rey jichunda icha tsjé juachaxin ko di'in Jesús.

⁸Are chujni rajna ko ni nche'e jie kui'in nā kain ji'i, anto kuñaó nā. ⁹Aro Jasón ko kain ni

rugiaxi'in xranchie'en nā tumi ixin rukajanda nā nā.

Pablo ko Silas binthekji rajna Berea

¹⁰Ko are ndakunaxin xe'e, Jasón ko ni icha kjuengijna nā Pablo ko Silas ixin bantsje nā nā ko rua'an nā nā ngain rajna Berea. Ko are biji nā nthi'á, kjui nā ngain ningue ni judío. ¹¹Ko chujni judío jii Berea icha bithuexin nā kui'in nā juajnee Ndo Dio ke ni te' rajna Tesalónica. Ko ni te'i kain ncha'on batsje'e nā Xruen Ndo Dio ixin bagikunxin nā a ndua thi bakjague nā nā. ¹²Ko jañaá tsjé chujni judío ko tsjé ni griego, ni xii griego ko ni nchrii chunda tumi, bithikaon nā juajnee Jesús. ¹³Ko are kunu'e ni judío te rajna Tesalónica ixin Pablo ko Silas tetjaago nā juajnee Ndo Dio ngain rajna Berea, kai kjui nā nthi'á ko binchexrunga nā chujni. ¹⁴Aro chujni bagithikaon ngain Jesús jaikua rua'an nā Pablo ngande'e ndachaon. Ko Silas ko Timoteo tabithu'e nā nthi'á Berea. ¹⁵Ko ni bikaan Pablo ngande'e ndachaon nasabikauxon nā ngain rajna Atenas. Ko ni te'i bayée nā juajnee Pablo ko kjan nā rajna Berea ixin ruketu'en nā Silas ko Timoteo ixin tuinxion ruruee nā Pablo.

Pablo be'e ngain rajna Atenas

¹⁶Ko are Pablo tajichu'en Silas ko Timoteo ngain rajna Atenas, je'e chrjuin'a kunu'e ixin bikon anto tsjé diuchjan nchesaye'e

nā. ¹⁷Mexinxin Pablo kjui ngain ni'ngo ixin nichjee ni judío ko ni griego, ni baxraguen Ndo Dio. Ko kai Pablo bakji kain ncha'on ngain ndaasin ko bakjaago juajnee Ndo Dio ngain kain chujni bagetan nthi'a. ¹⁸Kuthimejan kanxion chujni bi'in epicúreos ko estoicos, ni te'i banchekue'en nā nā ixin je'o nā rukangi nā runche'e nā thi jian. Ni te'i nichja nā ixin Pablo ko ndachro nā:

—¿Ke'e jindachro xii yaa ixin anto nichja xa?

Ko ikanxion nā ndachro nā:

—Xraa dikon ni ixin je'e rinao sinchekue'en chujni ixin ikanxion dio.

Jaña ndachro nā, ixin Pablo jinichjee nā ixin Jesús thi kjan xechon. ¹⁹Kuthimejan sabikao nā Pablo ngain thi bakjauthexin ni

baketu'an rajna ko ji'i be'e ngain naa jna bi'in Areópago. Ko nthi'a banchiangi'i nā Pablo ko ndachro nā:

—Rina'o ná tsununa ná ke'e ritjaago ja'a, ²⁰ixin ja'a nichja thi ja'an ná thianxin'a ná, ko rina'o ná tsununa ná ke'e ruchro thi tetjagu'na ni ra.

²¹Ixin kain chujni Atenas ko ni je'a ni Atenas binthe nthi'a banchexruxi'in nā baki'in thi xra na'a thinxin nā ko kai banchexruxi'in nā bakekin nā kain thi nandaa baki'in nā.

²²Kuthimejan Pablo bingathjen ngagee chujni nthi'a Areópago ko ndachro:

—Ja'an bikon ixin ja'a ra, xro te ra nthi'i Atenas, anto nchesaye'e ra tsjé dio. ²³Ixin are ja'an ngariaga'a rajnaa ra, bikon

© 1996 David C. Cook

*Pablo bikon naa altar thi ku'a dio
(Hechos 17:23)*

©2016 Wycliffe Bible Translators, Inc

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

kekaa thi nchesayexin ra diua ra ko kai bithja naa thi dinchetsujin ra ko nthi'a jitaxin ji'i: "Thi Dio chunxin'a ni." Mexinxin ja'an runichja'a ra ixin thi Ndo Dio nchesaye'e ra ko chunxin'a ra.

²⁴'Ndo Dio ji'i juinchechjian nunthe ko kain thi jii, je'e ndo thi chunda ndo kain juachaxin nthi'a ngajni ko nthi'i ngata'a nunthe. Ko dithue'a ndo ngaxi'in ni'ngo nchechjian chujni. ²⁵Ko rugunde'a ndo ixin chujni sinche'e chrujan ixin je'e ndo ixin je'e ndo chjaa ná ndo thi techunxin ná, chrintho ko kain thi rugundaa ná.

²⁶'Ko kainxin ná xro te ná ngata'a nunthe juixin ná ngain thi nakua xii juinchechjian ndo sa'o. Ko kuetu'an ndo ixin sunthe ná nguixin ngata'a nunthe; ko undachro ndo thinoo sekaxin nunthe'a ná ko keja'in ncha'on sunthechon ná. ²⁷Ko ja'naa binche'e ndo ixin rinao ndo ixin kain ná tsjee ná ndo ko sithikaon ná ngain ndo, ixin je'e ndo kjin'a jixin ndo ngajin ná. ²⁸Ko ixin Ndo Dio, techunxin ná, tethingi ná ko ntho'o ná kain thi ntho'o ná. Kai inchin nichja ko kjin kanxion chujni rajnaa ra, ni mee ndachro: "Ja'an ná chujnii Ndo Dio." ²⁹Mexinxin ixin ja'an ná chujnii Ndo Dio, ruxraxaon'a ná ixin je'e ndo inchin naa dio dikunchjianxin chia oro, plata ko xro, thi nchechjian xii kunixin raa inchin xraxaon xa. ³⁰Aro Ndo Dio anto see binche'a ndo jie

ngain chujni banche'e thi jian'a ji'i. Aro jai je'e ndo thetu'an ndo ngain nguixin nunthe ixin kain ná tsintu'e ná kain thi jian'a ntho'o ná. ³¹Ixin ukuinchie'e ndo ncha'on are je'e ndo sinche'e ndo jie ngain kain ná xro te ná ngata'a nunthe ixin ukuinchie'e ndo naa xii sinche'e jie ko kjuaago ndo ixin xii ji'i Jesús, thi juinchechon ndo.

³²Are kui'in na ixin Jesús be'en ko kjan xechon, kanxion na kjuanua na Pablo ko ikanxion na ndachro na:

—Ja'an ná rina'o ná ixin tjagu'na ni ra inaa ncha'on ixin thi xechon ni.

³³Kuthimejan Pablo kuinthu'e na ko sakjui. ³⁴Aro kanxion chujni bithikaon na ixin Jesús xechon ko sakjui na ngain Pablo. Ngagee ni mee be'e naa xii bi'in Dionisio. Ko xii ji'i naa xii banche'e jie nthi'a Areópago. Ko kai ngagee ni mee be'e naa naniita bi'in Dámaris ko kai be'e icha chujni bithikaon.

Pablo ngain rajna Corinto

18 ¹Kuthimejan Pablo bachrjexin rajna Atenas ko sakjui ngain rajna Corinto. ²Ko nthi'a betan naa xi judío bi'in Aquila kunixin chri'i xa di'in Priscila, xii mee guanxin nunthe'e Ponto. Ko xra tsjé'a ncha'on bechunda juixin na nunthe'e Italia ixin Claudio, thi thetu'an Roma, kuetu'an ixin kainxin chujni

judío rugachrjexin nā Roma. Ko Pablo kjui bitsje'e nā ngain rajna Corinto ³ixin Aquila ko Priscila benu'e xraje'o xra banche'e Pablo ko kanio na benu'e nā banchehjian nā nchia ndasinchjan. Mexinxin Pablo bithu'e ngain nā ixin sincheka'o nā xra. ⁴Ko kain ncha'on sábadó, ncha'on nchejuga'a ni judío, Pablo bakji ngain ningue nā ixin banichjee ni judío ko ni je'a judío ixin rugithikaon nā juajnee Jesucristo.

⁵Ko are Silas ko Timoteo juixin nā nunthe Macedonia, Pablo ibinchehjian'a nchia ndasinchjan ixin kain ncha'on bakjaago juajnee Jesucristo ngain ni judío ixin Jesús thi Cristo thi je'e nā techu'en nā. ⁶Aro chujni juiningakuenka nā ko nichja nā jian'a ixin Pablo. Mexinxin Pablo kuntsjenga lunthue ixin uje'e xree ko ndache nā:

—Are ndase'en ra ko sitjaan ra ngathe xru'i, ja'o ra setsingata'a ra ko idankata'a ni ra ja'an. Ko jai tsji'an thi jian juajna ngain chujni je'a judío.

⁷Kuthimejan bachrjexin ningue chujni judío ko sakjui nchiandu'a naa xii bi'in Justo, ko xii ji'i banchesaye'e xa Ndo Dio. Ko nchiandu'a xii ji'i be'e nchia chrika ningue ni judío. ⁸Ko naa xii bi'in Crispo bketu'an ngain ningue ni judío. Je'e xa kunixin ni ndu'a xa bithikaon nā juajnee Jesús. Ko kai anto tsjé ni Corinto,

ni kui'in juajna bajon Pablo, bithikaon nā ko bigithe nā. ⁹Ko naa thie Jesús kununxi'in Pablo, xraa ngathe naa kuthachrin. Ko ndachro:

—Xraon'a, xra nichje'e chujni ko tenkua'a ¹⁰ixin ja'an ri'i ngain, ko maski rukathe nā xru'in tsu'an. Mexinxin xraon'a ixin tsjé chujni ngain rajna ji'i xra sithikaon nā.

¹¹Mexinxin Pablo bithu'e naa nano ko rio'o nthi'a Corinto ixin kjuague nā juajnee Ndo Dio.

¹²Aro ngain ncha'on mee Galión bketu'an ngain nunthe'e Acaya, ko chujni judío xrathe nā ixin tse nā Pablo. Ko bikao nā ngain nchia nchexin nā jie, ¹³ko ndache nā Galión, xi bketu'an:

—Xii ji'i jee jitjaago ixin kexreen sinchesaye'e ni Ndo Dio ko je'a inchin jitaxin ngain ley thi ja'an ná chunda ná.

¹⁴Ko Pablo urujinichja are Galión ndache ni judío:

—Ja'an rukian ko runtha'a jie ngain xii ji'i, aro xru'in thi jian'a binche'e xa ko rugunda'a tsian thi ja'a ra tenichja ra. ¹⁵Ko ja'a ra je'o tuñao ra ixin tjaago xa thi jitaxin'a ngain ley chunda ra ja'a ra, mexinxin yaa tjao ra ja'a ra. Ko ja'an rinao'a sintha'a jie ixin thi ja'a ra duñauxin ra.

¹⁶Ko Galión bantsjexin chujni ngain nchia nchexin jie. ¹⁷Kuthejan ni judío tse nā Sóstenes, thi bketu'an ngain ningue ni judío, ko bintja nā ngathexin kon Galión, aro je'e juinchexon bikon'a.

Pablo kjan Antioquía

¹⁸Pablo xra tabithu'e tsjé ncha'on nthi'a Corinto. Kuthimejan Pablo ko Priscila ko Aquila juinchenu'e na ni bagithikaon Jesús ixin satsji ngain rajna Siria. Ko are biji na rajna Cencrea, Pablo juinchexulo jaa ixin uxethja thi je'e juincheeya, kuthejan binthekani ntha barko ko sakjui na ngain rajna Siria.

¹⁹Ko are biji na rajna Éfeso, Pablo kuinthu'e Priscila ko Aquila ko sakjui ngain ningue ni judío ko kjuague ni baxrathe nthi'a juajnee Jesús. ²⁰Ko ni judío juinchetse'en na ñao Pablo ixin rugithu'e icha see nthi'a, aro je'e chro'a.

²¹Kuthejan Pablo ndachro:

—Rugunda sari'i ngain kiai jitunchiaon ngain rajna Jerusalén, ja Ndo Dio ruchjana juachaxin, rukjan na si'i ngajin ra inaa.

Kuthejan Pablo kuanito ntha barko ko sakjuixin Éfeso. ²²Ko are biji rajna Cesarea, Pablo sakjui ngain rajna Jerusalén ixin chjee juajna ni bagithikaon Jesús. Kuthejan sakjui ngain rajna Antioquía. ²³Ko ube'e kanxion ncha'on nthi'a, kuthimejan bachrje bitsje'e kain ni bagithikaon Jesús binthe ngain rajna jii ngain nunthe'e Galacia ko Frigia, ko ndache na ixin rukinthue'a na nthiee Ndo Dio.

Apolos nichja juajnee Ndo Dio ngain Éfeso

²⁴Ko are mee biji naa xii judío ngain rajna Éfeso, ko xii

ji'i bi'in xa Apolos ko rajnee xa rajna Alejandría. Je'e xa anto benu'e xa banichja xa juajnee Ndo Dio ko bechunxin xa jian thi jitaxin ngain xruen Ndo Dio. ²⁵Ko je'e xa ubenu'e xa nchín juajnee Jesús, ko anto bachee xa bakjaago xa thi jian juajna. Aro je'e xa je'o bechunxin xa kexreen banchegithe Juan chujni. ²⁶Ko Apolos xraon'a nichja ngagee chujni ngain ningue ni judío. Ko are kui'in Priscila ko Aquila thi ndachro Apolos, bantsjenda na ko kjuague na jian juajnee Ndo Dio. ²⁷Ko Apolos juinao rugatho ngain nunthe Acaya, ko ni bagithikaon Jesús nthi'a rajna Éfeso kjuengijna na Apolos ko kjin na naa xroon thi betaxin ixin jian sayée na are siji nthi'a. Ko are biji ngain nunthe Acaya je'e anto kjuengijna tsjé chujni, thi ni Ndo Dio chjee juachaxin ixin bithikaon na Jesús. ²⁸Ko Apolos bakjague ni judío ixin thi banichja na je'a ndua ko bakjague na kunixin thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio, ixin Jesús ndua thi Cristo, thi kuinchie'e Ndo Dio.

Pablo biji ngain rajna Éfeso

19 ¹Are Apolos xra be'e ngain rajna Corinto, Pablo batho kain rajna binthe no ngaga'a jna. Ko are biji Éfeso, betan tsjé chujni bagithikaon Jesús. ²Ko Pablo banchiangi'i na: —¿Abayé'e ra Espíritu Santo are bithikaon ra juajnee Jesús?

Ko je'e nā bathe'e nā:

—Ja'an ná xrana'a thian ná ixin jii Espíritu Santo.

³Kuthejan Pablo banchiangi'i nā:

—¿Ke'e ruchro thi bigithe ra? Je'e nā bathe'e nā:

—Yaa ruchro ixin bithika'on ná thi bakjaago Juan, ko jañaá bigithe ná.

⁴Ko Pablo ndache nā:

—Ndua, Juan banchegithe chujni kuinthu'e thi jian'a banche'e. Aro kai je'e ndache chujni ixin rugithikaon nā thi tsii, ko mee ujuii ko mee Jesús.

⁵Ko are kui'in nā ji'i, kain nā bigithe nā kunixin juachaxiin Nchaa ná Jesús. ⁶Ko are Pablo bake'e raa ngata'a jaa nā, Espíritu Santo juui ngain nā ko kuexi'in nā nichja nā jejee ngigua ko banichja nā thi Ndo Dio banchenu'e nā. ⁷Ko kain ni bithikaon inchin theyoo xii.

⁸Ko Pablo bithu'e nthi'a rajna Éfeso nii kunithjao, ko bakji ngain ningue ni judío ko baxraon'a bakjaago ixin rugithikaon nā juajnee Ndo Dio. ⁹Aro kanxion chujni bithikaon'a nā thi ndachro Pablo. Ko ni mee nichja nā jian'a ixin juajnee Jesucristo ngathexin kon icha chujni. Ko Pablo tabachrjende'e nā ko sabikao chujni bagithikaon Jesús ngain naa nchia bakangixin nā, thi bakjaguxin naa xii bi'in Tiranno. Ko nchia mee kjuaguxin Pablo kain ncha'on. ¹⁰Ko jañaá kjuagoo

nano. Mexinxin kainxin chujni binthe ngain nunthe'e Asia, ni judío ko ni je'a judío kui'in nā juajnee Nchaa ná Jesús. ¹¹Ko Ndo Dio juinchexingame'e tsjé ni ni'i ixin Pablo. ¹²Ko kai tsjé luntho bagindathe Pablo bagikao nā luntho ngain ni ni'i ko baxingame'e nā, ko ni bechunda espíritu jian'a bagachrjexin espíritu ngain nā.

¹³Ko kai binthe kanxion chujni judío bagakji ngaa nthi'a ixin bagantsje nā espíritu jian'a ngain chujni. Ko chujni te'i juinao nā runchegunda nā juachaxiin Jesús. Ko bandache nā espíritu te'i:

—Kunixin juachaxiin Jesús, thi tjaago Pablo, ja'an thetu'an ra ixin dachrje ra.

¹⁴Jañaá binche'e thi yaato xe'en naa xi daana judío bi'in Eseva, xi daana baketu'en icha xi daana, ¹⁵aro be'e naa ncha'on espíritu jian'a bathe'e ngain xan:

—Ja'an chunxin Jesús ko nuna kensen di'in Pablo, Aro ja'a ra chunxin'a ra.

¹⁶Kuthejan thi xii bechunda espíritu jian'a chrinka ni xa nā ko anto suji kjuaaya xa ko kuinchjema xa lunthue nā ko anto kuni'i nā ko thuluchunthao nā sakuingaxin nā nchia mee. ¹⁷Kainxin chujni binthe ngain rajna Éfeso, ni judío ko ni je'a judío, kunu'e nā kain thi ku'en ko anto xraon nā, ko chujni kuexi'in nā nichja nā ixin Jesús anto jian banche'e.

*Kjuaaga nā xroon bakangixin nā juathuso
(Hechos 19:19)*

¹⁸Kai tsjé chujni ubithikaon juajnee Jesús bakendue'en ñao nā ngathexin kon chujni ixin kain thi jian'a banche'e nā. ¹⁹Ko tsjé ni kjui thuso juia'o nā xroon bakangixin nā juathuso, ko xroon ji'i kjuaaga nā ngathexin kon kain chujni. Ko are kuekin nā keja'in rugithe kain xroon te'i, xraxaon nā rugithe xron inchin yoo kan ko the nō chia plata. ²⁰Ko jaña'aa icha chjekee juajnee Jesucristo ko baxraago juachaxiin.

²¹Ko are juexin ku'en kain ji'i, Pablo xraxaon satsji satsje'e nunthe'e Macedonia ko nunthe'e Acaya. Ko kai bandachro ixin

rukji rajna Jerusalén, kuthejan rukji Roma. ²²Kuthimejan Pablo rua'an Timoteo ko Erasto, thi bakjengijna, saruntekji ngain nunthe'e Macedonia. Ko Pablo xra see tabithu'e ngain nunthe'e Asia.

Chujni rajna Éfeso kuñaon nā

²³Are mee tsjé chujni kuñaon ixin thi jian juajnee Jesucristo banichja Pablo. ²⁴Ko thi juincheñaon chujni kjui naa xii bi'in Demetrio, xii ji'i banchechjian xa tsjé ninguchjan kunixin plata, xraa ningue diuchjan bi'in Diana. Ko chujni banche'e xree xa tsjé

tumi bagacha n̄a. ²⁵Ko je'e xa bayee xa ni nchexree xa ko icha ni banche'e xraje'o xra ji'i ko ndache xa n̄a:

—Ja'a ra jian nu'a ra ixin xra ji'i jian texin ná ko tedacha ná tsjé tumi. ²⁶Ko ja'a ra dikon ra ko thi'in ra thi ndachro xi di'in Pablo, ixin thi diua ná nthuchjian ná je'a Ndo Dio. Ko jaña banchegithikaon tsjé chujni, ko jeo'a rajna Éfeso, ko kaxon merukua kainxin chujni Asia dithikaon n̄a thi ndachro Pablo. ²⁷Ko nchao'a jii ixin ja'an ná iruchunda'a ná xra. Ko kai chujni irunichja'a n̄a ixin renthe ningue diua ná Diana ko isinchesaye'a n̄a diua ná. Ko kainxin chujni jii ngain nunthe'e Asia ko kainxin chujni thixin nguixin nunthe isinchesaye'a n̄a diua ná.

²⁸Ko are kain chujni kui'in n̄a ji'i, anto kuñaon n̄a ko ndachro n̄a seen:

—iNthusaye'e ná Diana diue rajna Éfeso!

²⁹Mexinxin anto kuñaon n̄a ko xrata'a n̄a Gayo ko Aristarco, thi yui xii juiauxin Pablo rajna Macedonia. Ko tethingajinkua n̄a xa sabikao n̄a xa ngain nchia tjaxin choo n̄a. ³⁰Ko Pablo binao rugixi'in nthi'a ixin runichjee chujni sabikao ni te'i, aro chujni bagithikaon Jesús kuanchrjanda'a n̄a. ³¹Kai kanxion chujni baketu'an ngain nunthe'e Asia, ni jian bakao Pablo, rue'en n̄a juajna ixin sixinthexin'a nthi'a. ³²Ko thi ni

xrathe nthi'a, jejee tetuyauthe choo n̄a ixin kain n̄a teduñao n̄a ko tsjé chujni tetuyao n̄a ko nue'a n̄a ixin unda xrathe n̄a nthi'a. ³³Kuthejan kanxion ni judío tengagee nthi'a ndache n̄a naa xii bi'in Alejandro ixin rugathugee ixin rundachro ke'e jitu'en nthi'a. Ko Alejandro batsiin raa ixin rutenkua chujni ko nichjaxin yui ni judío ixin xru'in runchekao n̄a n̄a. ³⁴Ko are chujni kunu'e n̄a ixin je'e kai judío, kainxin n̄a kuexi'in n̄a kuyao n̄a inchin yoo hora ko ndachro n̄a:

—iNthusaye'e ná Diana, diue rajna Éfeso!

³⁵Kuthimejan xi kjin kain xroon ngain rajna, binchetenkua xa kain chujni ko ndachro xa:

—Ja'a ra xro rajna Éfeso, nu'a ra jian ixin kain chujni thixin nguii nunthe nu'e n̄a ixin ja'an ná xro Éfeso ná tenda ná ningue diua ná Diana, thi chunda tsjé juachaxin. Ko ja'an ná tenda ná xro jinganito diua ná xinkanjinxin ngajni. ³⁶Ko xru'in chujni nchao rundachro ixin ji'i ndua'a; mexinxin tenkua ra, ko xraxaon ra jian sa'o thi sinche'e ra. ³⁷Ixin xi bikoo ra te'i xru'in bantsjexin xa ningua ná ko nichja'a xa jian'a ixin diua ná. ³⁸Ko Demetrio kunixin ni nchexree, chrujan chundaka'o ni te'i, ncho dichro n̄a jie ngain xi nche'e jie; ko nthi'a nchao tjangi'i choo ra kain thi ku'en. ³⁹Aro ja ja'a ra ujee rinao ra,

nchao datse ra ni rajna, ko tjao ra inchin thetu'an ley ⁴⁰ixin thi ku'en jai chujni nchao sinthakaxin ná nā ixin rinao ná tsetuko'o ná xi thetu'an, ko ꝑke'e rundachro ná are chrujan ni sanchiangia ná ixin unda nthaketo ná chujni?

⁴¹Ko are juexin nichja xa kain yaa, kuetu'en xa chujni ixin satsji nā.

Pablo kjuí Macedonia ko Grecia

20 ¹Ko are utababanga ñao kain chujni, Pablo bayee kain ni bagithikaon Jesús ko ndache nā ixin rugachrjende'a nā nthiee Ndo Dio. Ko are juexin nichja Pablo, sakjui nunthe'e Macedonia. ²Ko Pablo kjuí ngain kain rajna ixin bitsje'e ni bagithikaon Jesús, ko bandache nā ixin rugachrjende'a nā nthiee Ndo Dio. Kuthimejan biji nunthe'e Grecia. ³Ko nthi'á bithu'e nii kunithjao, ko are je'e ruka ntha barko ixin sarukji ngain nunthe'e Siria, kunu'e ixin ni judío juinao nā ruguen nā. Mexinxin Pablo sakjanxin no nunthe'e Macedonia inaa. ⁴Ko ni te'i bikao Pablo: Naa xa bi'in xa Sópater, xi juixin rajna Berea, inaa xa bi'in xa Aristarco, inaa xa bi'in xa Segundo, ko kayui xii te'i juixin xa rajna Tesalónica, ko inaa xa bi'in xa Gayo, juixin xa rajna Derbe, ko inaa xa bi'in xa Timoteo, ko iyoo xa juixin xa nunthe'e Asia, naa xa bi'in

xa Tíquico ko inaa xa Trófimo.

⁵Ko kain xi te'i bitaon xa nthi'á ko chunna ná xa nthi'á rajna Troas. ⁶Ko are juexin kiai jine ni niuthja chunda'a thi nhegenxin ncho'o, ja'an ná kuaa ná ntha barko ko bachrjexin ná rajna Filipos. Ko ncha'on naunxin betanxin ná ni icha ngain rajna Troas. Ko nthi'á bithuna ná iyaato ncha'on.

Pablo ngain rajna Troas

⁷Ko domingo, ncha'on sa'o, ja'an ná xrathe ná ixin juine ná niuthja xraxaunxin ni Jesús. Ko Pablo anto see nichja ko inchin ngusine thie jue'e ixin je'e nduexin sarukji. ⁸Ko ja'an ná tate ná ngain nchia nui ko nthi'á anto tsjé xruii kanthela teche. ⁹Ko naa xan xii bi'in Eutico tajií xan ngandangii ventana. Aro Pablo anto see nichja, mexinxin xan xii anto chjee xan kuthachrin ko tabejuu xan ko betsingaxin xan ngain nchia ninxin teta'a choo. Ko are je'e nā batsiin nā xan undadige'en xan. ¹⁰Kuthejan Pablo bania ko bejanta'a xan ko kjuua xan ko ndachro ngain ni bagithikaon Jesús:

—Xraon'a ra, je'e xan jichon xan.

¹¹Kuthejan Pablo kjan kjuuaso ngaxi'in nchia nui ko juine niuthja xraxaunxin ni Jesús. Kuthejan kjuuago nguixin thie ko nthi'á bingasanthe'e nā, kuthejan sakjui. ¹²Ko xan xii jichon xan

ko sabikao nā xan nchiandu'a xan ko kain nā anto chee nā.

**Sakjuixin nā Troas
ko siji nā Mileto**

¹³Pablo ndachro ixin rutheo rukjixin rajna Asón. Aro ja'an ná kuanito ná ntha barko ixin nthi'a biruaa ná Pablo. ¹⁴Ko are ubetan ná Pablo nthi'a Asón, je'e kuanito ntha barko ngajin ná ko sakjui ná ngain rajna Mitilene. ¹⁵Ko bachrjexin ná rajna Mitilene ko nduexin baso ná ngain naa nunthe jii ngusine ndachaon di'in Quío. Ko ncha'on ninxin baso ná ngain inaa nunthe jii ngusine ndachaon di'in Samos, ko juinthajuga'a ná ngain rajna Trogilio. Ko nduexin baso ná ngain rajna Mileto. ¹⁶Jaña'a ku'en ixin Pablo juinao'a rukunchrje'en see ngain nunthe'e Asia ko juinao'a kjui rajna Éfeso ixin je'e juinao tuin rugiji rajna Jerusalén ko ja nchao ruge'e ngain kiai di'in Pentecostés.

**Thi nichja Pablo ngain ni
baketu'en ni'ngo Éfeso**

¹⁷Are ubiji Pablo ngain rajna Mileto, rua'an juajna ixin rukii ni baketu'an ngain ni'ngo Éfeso. ¹⁸Ko are juui nā ndache nā:
—Ja'a ra nu'a ra jian kexreen bantha'a are najuixon nthi'i Asia. ¹⁹Ko kainxin ncha'on ja'an bari'i ngajin ra ko juintha'a thi kuetunna Nchaa ná Jesús, ko bakain'a ña'o ko batsjangaxin ra maski tangi banchegetan na

kanxion ni judío. ²⁰Ko ja'an kain ncha'on kjuagu'a ra thi jian ixin jian sinthe ra ko sinche'a ra thi jian'a. Ko kai juinthakua'an ra ngatja nthi'a ko ngain nchiandui ra. ²¹Kai ja'an kuetuan ni judío ko ni je'a judío ixin rukuntu'e nā thi jian'a nche'e nā ko rugithikaon nā Nchaa ná Jesús. ²²Ko jai ja'an satsji rajna Jerusalén ixin Espíritu Santo kuetunna, maski nuna'a ke'e tsunna nthi'a. ²³Je'o nuna ixin kain rajna tsji, Espíritu Santo nchenuna ixin anto tangi tsunna ko siaxinna ngain ndu'a xiiso. ²⁴Aro ja'an xraon'a na ixin thi ndachjejín na Espíritu Santo ko xraon'a na maski ndase'en na. Je'o rina'o tsjena xra kuetunna Nchaa ná Jesús ixin tsji'an juajna, juajna ndachro ixin Ndo Dio anto rinao Ndo kain chujni.

²⁵'Ko jai nuna jian ixin kain ra xro kjuagu'a ra juajnee Ndo Dio, irukjan'a ra sikon ni ra inaa. ²⁶Mexinxin jai rina'o rundathjo ra ja sinche'e ra thi jian'a sitjaan ra, ja'an isetsingata'a na ²⁷ixin ja'an undathjo ra kain thi rinao Ndo Dio, ko xru'in kuema'a ra. ²⁸Mexinxin nche'a ra thi jian'a ko dinthenda ra kainxin chujni dithikaon Jesús ixin Espíritu Santo chjaa ra xra ji'i ixin Nchaa ná Jesús kjuenga 'na kunixin jnii. ²⁹Ko ja'an nuna ixin are ja'an satsji, tsii ujee chujni ko je'e nā sinao nā sinthaya'a ra nā ixin isithikaon'a ra Jesús ko ni mee inchin kundanaxra anto de'en jintha ko rinao ba sine ba kuleko.

³⁰ Ko kai ngay'a'a ra sachrjegexin kanxion chujni tsjaago n̄a thi ndua'a, ko jamee kanxion chujni dithikaon Jesús ruruee n̄a ni te'i. ³¹ Mexinxin tsje'e ra jian ko xraxaon ra ixin ja'an nii nano binthakua'an ra ncha'on ko thie ko batsjangaxin ra.

³² 'Ko jai danchiaa Ndo Dio ixin je'e ndo senda ra ndo, ko juajnee ndo tsjengijna ra sinche'e ra thi jian kain ncha'on. Ko ruchjaa ra ndo thi jikininxin sajón ndo ngain kain ni dithikaon ndo.

³³ Ko juinao'a lunthua ra ko tumia ra ixin rugunda na ja'an.

³⁴ Ko ja'a ra jian nu'a ra ixin rana te'i banthaxin xra ko barichunda kain thi bagundana ko kai thi bagunde'e ni bagakji'an. ³⁵ Ko kain ncha'on ja'an kjuagu'a ra ixin jaña sinche'e ni xra ko tsjengijna ni chujni rugunde'e. Ko xraxaon ra thi ndachro Ncha ná Jesús are ndachro: "Icha chrjuin tunu'e anseen chujni dajón ke thi chujni dayé."

³⁶ Ko are Pablo juexin nichja kain yaa, bethuxin nthajuchji'i je'e ko kain ni binthe nthi'a ko nichjee n̄a Ndo Dio. ³⁷ Ko kain n̄a tsjanga n̄a ko kjuua n̄a ko kuetuxin n̄a Pablo. ³⁸ Ko anto binthechiin n̄a ixin Pablo ndachro ngain n̄a ixin irukjan'a n̄a sikon n̄a. Kuthejan bikanxin n̄a thi jii ntha barko.

Pablo sakjui Jerusalén

21 ¹ Are kuinthua ná ni choo ná bagithikaon Jesús, kuaa ná ntha barko ko

sakjui ná nao ngain nunthe jii ngusine ndachaon di'in Cos. Ko ncha'on yuxin baso ná ngain nunthe di'in Rodas ko nthi'a sakjuixin ná ngain rajna Pátara.

² Ko nthi'a Pátara bithja ná naa ntha barko sajithji ngain nunthe'e Fenicia, mexinxin kuaa ná ntha ko sakjui ná. ³ Ko are sakjui ná bikon ná nunthe jii ngusine ndachaon di'in

Chipre ko nunthe ji'i bithu'e no rakjunxin ná ko sakjui ná ngain nunthe Siria ko baso ná Tiro ixin nthi'a ruxrakuajinxin thi jidikao ntha barko. ⁴ Ko nthi'a

betan ná ni bagithikaon Jesús ko tabithuna ná yaato ncha'on. Ko Espiritu Santo juinchenu'e ni te'i ixin rundache n̄a Pablo

rukji'a rajna Jerusalén. ⁵ Ko are batho thi yaato ncha'on, ni xii, ni nchrii ko ni nchinchje'en n̄a bikanxin ná n̄a ngande'e rajna, ko binthethuxin ná ngande'e ndachaon ko nichjaa ná Ndo

Dio. ⁶ Kuthejan kjuua ná n̄a ko ndathjan ná n̄a sutan ná ko kuaa ná ntha barko ko je'e n̄a sakjan n̄a nchiandu'a n̄a.

⁷ Ko bachrjexin ná rajna Tiro ko baso ná rajna Tolemaida ko jaña juexinxin ngariatauan ná rajna te ngusine ndachaon. Ko nthi'a Tolemaida betan ná ni dithikaon Jesús ko chja'a ná n̄a juajna ko bithunna ná ngain n̄a naa ncha'on. ⁸ Ko nduexin sakjuixin ná rajna Tolemaida ko baso ná rajna Cesarea. Ko nthi'a kjui ná nchiandu'a Felipe, xi

bakjaago juajnee Jesucristo, ko ji'i kjui naa ni yaato bakjengijna ni theyoo kuinchie'e Jesús. Ko bithuna ná ngain xii mee. ⁹Ko Felipe bechunda noo xe'en xan nchrii xra thuthe'a xan. Ko xan nchrii te'i banichja xan juajnee Ndo Dio ko thi siku'en. ¹⁰Ko utsjé ncha'on binthe ná nthi'a, kuthejan juixin Judea naa xii banichja juajnee Ndo Dio ko thi siku'en. Ko xi ji'i bi'in Agabo.

¹¹Ko xii ji'i bitsjena ná xa ko tse xa thi rua bithedunga Pablo ko kuiaxin xa ruthee xa ko raa xa, ko ndachro xa:

—Espíritu Santo ndachro ixin ja'in sinche'e ni judío ko tsiathe ná thi dunde'e rua ji'i, ko sajón ná ngain chujni je'a judío.

¹²Are kuian ná ji'i, ja'an ná ko chujni rajna Cesarea binthatsaan ná ñao Pablo ixin tsji'a Jerusalén. ¹³Aro Pablo bathe'e:

—¿Unda tsjanga ra ko nche'e ra ixin ja'an sarichi'in? Ixin ja'an undachrjan tsji rajna Jerusalén ko jeo'a tsiathe na ná, kai nchao se'en na ixin juajnee Nchaa ná Jesús.

¹⁴Aro maski ja'an ná nichjaa ná, je'e chro'a bithikaon. Mexinxin ixru'in icha ndathjan ná, je'lo ndachrjan ná:

—Ncho tsu'en inchin Nchaa ná rundachro.

¹⁵Ko are juexin kain ji'i, juinthachjian ná kain thi rukji'an ná ko sakjui ná Jerusalén. ¹⁶Ko kjui'an ná kanxion ni Cesarea, ni bagithikaon Jesús. Ko ni te'i

kjui'an ná ná ngain nchiandu'a naa xi nunthe Chipre, bi'in Mnasón. Xii ji'i usee digithikaon xa Jesús, ko xi ji'i chjana ná xa juachaxin rugithunna ná nchiandu'a xa.

Pablo bitsje'e Jacobo

¹⁷Ko are baso ná rajna Jerusalén, ni bagithikaon Jesús anto chee ná ko jian baye'na ná ná. ¹⁸Ko nduexin Pablo ko ja'an ná kjui ná bitsjaa ná Jacobo ko nthi'a binthe kainxin ni baketu'en ni bagithikaon Jesús. ¹⁹Ko Pablo bajón juajna, kuthejan kuekin kainxin thi binche'e kunixin juachaxiin Ndo Dio ngain chujni je'a judío. ²⁰Are je'e ná kui'in ná yaa, binchesaye'e ná Ndo Dio. Kuthejan ndache ná Pablo:

—Nchao jii, aro ja'a nu'a ixin jii tsjé nō chujni judío ubithikaon Jesús. Ko kain ni te'i ndachro ná ixin rugunda sithikaon ni ley bayée Moisés. ²¹Ko ni te'i kui'in ná ixin ja'a nchekue'en kainxin ni judío te'a rajnee ixin sithikaon'a na thi kuetu'an Moisés. Ko kui'in ná kai ixin ja'a nchekue'en ná ixin icha jian ruchje'a ná xe'en ná xru'e di'in circuncisión ko sinche'a ná inchin kukuan ná xro judío ná. ²²¿Ke'e rundachrja ná remee are chujni tsunu'e ná ixin ja'a ujui'i? ²³Mexinxin icha jian nche'e ji'i ixin jingayaa ná noo xii juincheeya xa ngain Ndo Dio ko rugunda sinche'e

xa thi juincheeya xa ngain ncha'on te'i. ²⁴Thji'o xa ngain ni'ngo ko tsurua ra ngathexin kon Ndo Dio ko thjenga 'na kain thi sinchexi'in xa ixin nchao sinchexulo jaa xa ixin uxethja ncha'on juincheeya xa. Jā sinche'e ji'i, kain ni choo ná tsunu'e nā ixin ndua'a thi kuekiin nā nā ixin ja'a. Ko sikon nā ixin ja'a kai dithikaon ley. ²⁵Aro ni je'a judío ko ubithikaon nā, ja'an ná ukjian ná nā thi ja'an ná ndachrjan ná: Sine'a nā nthao thi udinchekininxin nā diuchjan dikunchjianxin xro ko nthaa, kai sine'a jni, kai sine'a nā nthau'e kuxiigo dingingixi'in ko sinthejuakao'a nā nchri je'a nchri chri'i nā ko xi je'a xixi'i nā.

Tse nā Pablo ngain ni'ngo icha renthe

²⁶Ko nduexin Pablo sabikao thi noo xii te'i ko bikuruaka'o xa. Kuthejan bixi'in ni'ngo ixin biketu'an ke'e ncha'on rukjexin thi binthencheeya xa ko kensa ruginthegajon xa thi binthencheeya xa ngain Ndo Dio.

²⁷Ko are uchiao rugithja thi yaato ncha'on ixin rukurua nā, kanxion ni judío juixin nunthe'e Asia bikon nā Pablo ngain ni'ngo icha renthe. Chujni te'i juincheñaon nā kainxin chujni ko tse nā Pablo. ²⁸Ko seen kuyao nā:

—Ja'a ra xro Israel ra, xrakui ra ko thjengijna ni ra. Xii ji'i kjui xa kainxin rajna ko

ndache xa kainxin chujni ixin sithikaon'a nā inchin chujnia nā ko sithikaon'a nā ley Moisés ko sinchesaye'a nā ni'ngo ko xra xranxi'in xa ngaxi'in ni'ngo chujni griego, ko jañaan tjanua xa ningua ná.

²⁹Jañaan ndachro nā ixin je'e nā bikon nā Pablo ngain rajna Jerusalén kunixin naa xii griego bi'in Trófimo, xi juixin rajna Éfeso. Ko je'e nā xraxaon nā ixin Pablo bikao xa ngaxi'in ni'ngo.

³⁰Ko kainxin ni Jerusalén anto kuñaon nā ko kuinga nā juii nā ko tse nā Pablo. Ko kuingajin nā bantsjexin nā ni'ngo ko jaikua kuejee nā ni'ngo. ³¹Ko je'e nā juinao nā naruguenxon nā Pablo, ko kunu'e xi baketu'en xi soldado romano ixin kain chujni ngain Jerusalén anto tetheto nā, ³²mexinxin thi baketu'an bayee xi soldadue ko icha xi baketu'en icha xi soldado ko kain xi te'i kuinga xa kjui xa ngain thi tetheto chujni. Ko are kain chujni bikon xi soldado ko thi baketu'en xa, je'e nā ibintja'a nā Pablo icha. ³³Kuthejan xi thetu'an kunchie'en xa ko tse xa Pablo ko kuetu'an xa ngain xi soldadue xa ixin rukiathe xa Pablo kunixin yoo chia. Ko banchiangi xa kensen Pablo ko ke'e binche'e. ³⁴Aro kainxin chujni jejee tetuyao nā. Mexinxin xi baketu'en xi soldado xru'in kuinxin xa ixin anto kuyao chujni. Ko kuetu'an xa ixin sabikao xa Pablo ngain nchia

binthe xi soldado. ³⁵Ko are biji n̄ thi rukaninxin n̄ thi jii nchiandu'e xi soldado, kuekjinka xa Pablo raa xa ixin xranxi'in xa nchia ixin chujni juinao n̄ ruguen n̄ Pablo. ³⁶Ko kainxin chujni ruee n̄ ko ndachro n̄ seen:

—Naduenxon ra.

Thi ndachro Pablo ngathexin kon kainxin chujni

³⁷Ko are Pablo ruxranxi'in n̄ ngain nchia te xi soldado, Pablo ndache xi baketu'an:

—¿Anchao runichja ngajin?

Ko xi baketu'an bathe'e xa:

—¡Jan, ja'a nchao nichja ngigua griego! ³⁸Mexinxin, ¿a ja'a je'a xi juixin Egipto xi najai juinao ruketukao xi thetu'an Roma ko juinchegathea xa noo n̄ chujni anto chrintho ko sabikao xa n̄ ngain jna xru'in jii?

³⁹Kuthimejan Pablo ndachro:

—Ja'an judío na ko guanxin na rajna Tarso, rajna renthe ngain nunthe'e Cilicia. Ko nthatsa'an ñao, chjana juachaxin ixin runichja ngain kainxin chujni.

⁴⁰Ko thi baketu'en xi soldado bajón juachaxin ko Pablo bingathjen ngata'a thi taninxin ni, ko raa ndachexin chujni rutenkua n̄. Ko are undatenkua n̄, Pablo nichjexin n̄ ngigua hebreo ko ndachro:

22 ¹—Ja'a ra xro Israel ra ko xro thetu'an ra rajna, thi'in ra thi rundathjo ra.

²Ko are kui'in n̄ ixin Pablo nichjexin n̄ ngigua hebreo, je'e n̄ xratao tabinthe n̄ ko Pablo ndache n̄:

³—Ja'an judío na ko guanxin na ngain rajna Tarso nunthe'e Cilicia ko bangixin na nthi'i rajna Jerusalén ko xi juinchekuanna kjui Gamaliel. Ko je'e xa jian juinchekuanna xa kunixin ley bayée ni xrachrje'an ná. Ko chjiigo bari'i ixin Ndo Dio, inchin chjiguxin ra ja'a ra jai. ⁴Ixin are sa'o ja'an baruaa ko batse chujni bagithikaon Jesús ko bakiastian ni xii ko ni nchrii ngain ndu'a xiiso, ko baketu'an ixin baguen n̄ n̄. ⁵Ko xi daana icha renthe ko ni thetu'an rajna bikon n̄ thi juintha'a, ko ni te'i chjana xroon thi betaxin juachaxin ixin rugitsexin ni bagithikaon Jesús binthe ngain rajna Damasco. Ko ja'an kjui nthi'a ixin rugikian n̄ nthi'i Jerusalén ko rugintja ná n̄.

Pablo ndache n̄ kexreen bithikaon ngain Jesús

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

⁶Ko ngatja nthi'á are uchiao n̄ ridaso rajna Damasco inchin ngusine ncha'on, kuingixinbe'o suji naa xru'i ngandajin na.

⁷Ko baritsinga ngata'a nunthe. Kuthejan kuian naa thee chujni ndachjejin na: “Saulo, Saulo, ¿unda ruena?” ⁸Kuthejan ja'an banchiangia ko ndachrjan: “¿Kensen Suixin?” Ko je'e ndachjejin na: “Ja'an Jesús,

thi juixin rajna Nazaret, thi ja'a ningaku'en ko rue'e." ⁹Ko chujni kjui'an bikon na xru'i ji'i ko anto xraon na aro je'e na kuinxin'a na thee thi nichjana. ¹⁰Kuthejan ja'an ndathjan: "¿Ke'e rinao Suixin ixin sintha'a?" Ko je'e ndachjejin na: "Dingathjen ko sathji rajna Damasco. Nthi'a rundathjo na kain thi sinche'e." ¹¹Ko thi xru'i suji kungiixin juinchekajin na. Ko chujni kjui'an tse na na rana ko sakjui'an na rajna Damasco.

¹²'Nthi'a be'e naa xii bi'in Ananías. Ko xii mee anto jian xa ko bagithikaon xa ley bayée Moisés. Ko kain ni judío binthe rajna Damasco anto jian banichja na ixin je'e xa. ¹³Ko Ananías juui bitsjena ko ndachjejin na: "Saulo, ja'a sikon inaa." Ko are je'e juexin nichja, kjan bikon inaa, ko nchao bikon Ananías. ¹⁴Kuthejan Ananías ndachjejin na: "Ndo Dioe ni xrachje'an ná ukuinchia'a ndo ixin tsunu'a thi rinao ndo, ko sikon Jesús, thi xru'in thi jian'a binche'e ko tsi'in thee Jesús. ¹⁵Ko ja'a runichja juajnee Jesús ngain kainxin chujni ko ja'a tseki'in na thi bikon ko thi kui'in. ¹⁶Ko chuen'a icha. Dingathjen ko dithikaon Jesús, digithe ko danchie'e ndo ixin sinthatjaña'a ndo kain thi jian'a binche'e."

Pablo kuekin unda sakjui ngain ni je'a judío

¹⁷'Ko are kjan na Jerusalén, kjui ngain ni'ngo ixin nichjaa

Ndo Dio ko nthi'a xraa jituxinanxin bikon Jesús, ¹⁸ko ndachjejin na: "Sathjixin rajna Jerusalén ixin nthi'i sithikaon'a na thi ja'a rindache na ixin ja'an." ¹⁹Ko ja'an ndathjan: "Jesús, kain chujni te'i nu'e na ixin ja'an bakji ngain kain ni'ngo ixin tse kain ni bagithikaon ngajin ko bagintja na ko bakiastian na ngain ndu'a xiiso. ²⁰Ko are chujni kuaxin na xro Esteban ixin banichja juajnaa, ja'an bari'i nthi'a ko bikon. Ko kai ndachrjan nchao jii kadu'en ra ko kai barinda lunthue ni kjuaaya." ²¹Aro Jesús ndachjejin na: "Sathji ixin ja'an rurua'an ngain chujni je'a judío."

Pablo ngain xi baketu'en xi soldado

²²Ko je'o ji'i kui'in na, ko kuexi'in na kuyao na:
—¡Icha jian xii ji'i ndase'en xa!
¡Jikininxin'a sechon xa!

²³Ko chujni xratetuyao na ko tuntsjenga lunthue na ko tja na jinche ngatau'en chrintho. ²⁴Ko xi thetu'en xi soldado kuetu'an xa ruxranxi'in xa Pablo ngaxi'in thi binthe xi soldado. Ko xi thetu'an ndache xi soldadue ixin rugintja xa Pablo ixin runchekendue'e xa ñao ixin unda jañaa tuyauthe na je'e. ²⁵Ko are juexin kuia xa Pablo ixin rugintja xa, je'e ndache xi thetu'an be'e nthi'a:

—¿Achunda ra juachaxin ixin sintja ra naa chujni romano ko xraduen'a na jie?

²⁶Are xi thetu'an kui'in xa ji'i, sakjui xa ko ndache xa xi baketu'en icha xi soldado ko ndachro xa:

—¿Ke'e sinche'e suixin?, ixin xi ji'i naa chujni romano.

²⁷Kuthejan xi baketu'en icha xi soldado kunchie'en xa ko banchiangi'i xa Pablo:

—¿Andua ja'a naa chujni romano?

Ko Pablo bathe'e:

—Jaan, ndua.

²⁸Kuthejan thi baketu'en xi soldado ndachro:

—Ja'an kjuenga 'na tsjé tumi ixin kjan na chujni romano.

Ko Pablo bathe'e:

—Ja'an naa chujni romano na ixin ndudana kjui ndo naa chujni romano.

²⁹Ko xi soldado rugintja Pablo kui'in xa ji'i, kunkjínxin xa ngain Pablo je'e xa kunixin xi baketu'en icha xi soldado ixin kunu'e xa ixin xi ji'i naa xi romano. Ko xraon xa ixin kuiathe xa Pablo.

Pablo kjui ngathexin kon ni thetu'an ni'ngo

³⁰Ko ncha'on nduexin xi baketu'en xi soldado juinao xa rukunu'e xa jian ixin ke'e bakjangi ni judío ixin Pablo, mexinxin je'e xa bantsje'e xa chia dikiaxin xa Pablo. Ko rua'an xa juajna juii kain xi daana icha thetu'an ko kain ni baketu'an rajna, kuthejan bantsje xa Pablo ko banchiangi'i xa ngathexin kon na.

23 ¹Pablo tsje'e ngain kain ni daana ko ni thetu'an ko ndache na:

—Ja'a ra xro Israel ra, ja'an chrjuin tunu'e ansenna ngathexin kon Ndo Dio ixin ja'an dithika'on thi thetu'an ndo.

²Kuthejan Ananías, xi daana icha renthe, kuetu'en ni te chrikee Pablo ixin rukentee na thon ru'a. ³Ko Pablo bathe'e:

—¡Ndo Dio sintja ja'a ixin nche'a inchin ndachro! Ja'a tarita'a xintaon yaa ixin sinchena jje inchin ndachro ley. Aro ley chja'a juachaxin ixin kuetu'en chujni bintja na na.

⁴Ko ni binthe nthi'a ndachro na:

—¿Unda jañaa dathe'e xi danee Ndo Dio, xi daana icha renthe?

⁵Pablo ndachro:

—Ja'an benuna'a ixin je'e xi daana icha renthe; ixin ngain Xruen Ndo Dio jitaxin: “Nichja'a jian'a ixin thi thetu'en chujnia.”

⁶Kuthejan Pablo kunu'e ixin ngagee ni baketu'an binthe xi saduceo ko xi fariseo. Mexinxin Pablo nichja suji:

—Thi'in ra ja'a ra xro Israel ra, ixin ja'an naa xi fariseo na kai ixin ndudana naa xi fariseo ndo. Ko nthi'i tenchena ni ra jje ixin dithika'on ixin ruxechon ni ndadige'en.

⁷Ko are juexin ndachro Pablo yaa, xi fariseo ko xi saduceo kuexi'in xa kuyauthe choo xa. Ko ndachjeeya xa. ⁸Ixin xi saduceo bandachro xa ixin thi ni

ndadige'en irukjan'a ruxechon na, ko xru'in ángel jii ko xru'in espíritu jii. Ko xi fariseo bandachro xa ixin, jaan, jii kain yaa. ⁹Ko kain xa tetuyao xa; ko kanxion xi bakjaago ley, xi baruee ni fariseo, bingathjen xa ko ndachro xa:

—Xii ji'i xru'in jian'a binche'e xa. Chrujan espíritu o naa ángel nichjee xa, mexinxin nthucha'a ná ansean ná ngain Ndo Dio.

¹⁰Ko icha suji kuyauthé choo xa ko xi baketu'en xi soldado bido'o xa juaxraon ixin ruginche na Pablo. Mexinxin kuetu'an xa ikanxion xi soldado ixin rugantsjegee xa Pablo ko sarugikao xa ngain nchia te xa.

¹¹Ko are thie mee, Nchaa ná Jesús kununxi'in Pablo ko ndache:

—Xraon'a, Pablo, ixin jañaan inchin nichja ixin ja'an nthi'i Jerusalén, jañaan kai runichja nthi'a Roma.

Kjuathexin na ixin kexreen ruguen na Pablo

¹²Ko nduexion kanxion ni judío kjuathexin choo na ixin kexreen ruguen na Pablo. Ko ndache choo na ixin rujine'a na ko rugi'a na ko rugetsingata'a na thi jian'a ja ruguen'a na Pablo. ¹³Ko ni kjuathexin choo icha de yoo kan na. ¹⁴Ko kjui na ngain kain xi daana thetu'an ngain icha xi daana ko ngain ni thetu'an rajna ko ndachro na:

—Ja'an ná ndathjan chian ná ixin sine'a ná ko si'a ná ko tsii

thi jian'a ngata'a ná ja suen'a ná Pablo. ¹⁵Mexinxin ja'a ra xro thetu'en ra icha xi daana ko ni thetu'en rajna, ndache ra xi thetu'en xi soldado ixin ndue tsia'o xa Pablo ngathexin kon ra. Ko chijninxion ndachro ra ixin tsjao ra thi ku'en je'e. Aro Pablo tsi'a ixin ja'an ná ruchuan ná ngatja nthi'a ixin su'en ná.

¹⁶Aro xan kueen, xe'en nchri choo, kunu'e xan kain yaa, mexinxin kjui xan thi binthe xi soldado ixin bindache xan Pablo thi kui'in xan. ¹⁷Ko Pablo bayee naa xi thetu'an ko ndache xa:

—Nthatsa'an ñao, thji'o xan ji'i ngain xi icha thetu'an ixin juia'o xan naa juajna.

¹⁸Ko xi thetu'an ji'i bikao xa xan ngain xi icha thetu'an ko ndache xa:

—Pablo, thi jiaksi'in baya'na ixin bikian xan ji'i, ixin je'e xan juia'o xan naa juajna ngajin.

¹⁹Ko thi thetu'an tse'e raa xan ko bantsjenda xan nchion ko banchiangi'i xan:

—¿Ke'e rinao rundachjejin na?

²⁰Kuthejan je'e xan ndachro xan:

—Ni judío kjuathexin choo na ixin ndue sanchia'a na Pablo ixin tsji'o ngathexin kon ni daana ko ni thetu'en rajna ixin chijninxion icha jian tsunu'e na thi ku'en Pablo. ²¹Aro suixin dithikaon'a na ixin ngatja nthi'a icha de yoo kan ni xii rutsaye'e na Pablo. Ko ndachro na sine'a na ko si'a na ko setsingata'a na thi jian'a,

ja suen'a na Pablo ko utetsaaya na je'o techu'en na ixin suixin sinchechie'en Pablo.

²² Kuthejan xi thetu'an ndache xan, ixin xru'in ni rukekiin xan thi je'e xan ndachro xan ngain xa.

**Rua'an na Pablo ngain
Félix xi thetu'an**

²³ Kuthejan thi baketu'en xi soldado bayee yoo xi thetu'an ko ndache xa:

—Sikoo yoo renkia xi soldado tsjixin ruthee ko nii kan ko the xi sintheta'a kunxin ko yoo renkia xi soldado sikao lanzee xa. Ko kainxin ra sathji ra thie inchin las nueve ngain rajna Cesarea. ²⁴ Ko kai kuetu'an xa tsjaji'in xa kanxion kunxin ixin seta'a Pablo. Ko kai ndachro xa dinthenda ra ixin xru'in tsu'en Pablo ko jian siji ngain Félix, xi thetu'an Judea.

²⁵ Ko xi te'i bikao xa naa xroon dikjin xi thetu'en kain xi soldado, ko ja'in ndachro xron:

²⁶ “Ja'an Claudio Lisias ko dichja'a juajna suixin Félix, xii anto jian thetu'an. ²⁷ Ni thetu'an ni judío tse na xii ji'i ko binao na naruguenxon na xa. Aro ja'an kununa ixin xii ji'i naa chujni romano, mexinxin ja'an kjui kunixin tsjé xi soldaduna ko bantsjexin xa ngaa raa ni judío. ²⁸ Ko ja'an juina'o rukununa ke'e tjangixin na xa ko mexinxin kjui'an xa ngathexin kon ni

nche'e jie ngain rajna. ²⁹ Ko ja'naa kununa ixin ni judío anto tedu'nao na ngain xa, je'o ixin dithikaon'a xa ley na. Aro jikininxin'a se'en xa ko jikininxin'a siaxi'in xa ngain ndu'a xiiso. ³⁰ Kuthejan kuian ixin kanxion ni judío kjuathexin choo na ixin naruguenxon na Pablo. Mexinxin ja'an rua'an Pablo ngajin suixin. Ko ndathjan ni judío tsii na sichro na jie ngajin.”

³¹ Ko xi soldado binche'e xa inchin bitu'en xa. Ko are kunaxin xe'e sabikao xa Pablo ngain Antípatris, ngain nchiandu'a xi soldado. ³² Ko nduexin xi soldado, xi binthekixin ruthee, sakjan xa thi juixin xa. Ko xi teta'a kunxin sabikao xa Pablo ngain rajna Cesarea. ³³ Ko are biji xa ngain rajna Cesarea, bajon xa xroon ngain xi thetu'an rajna ko kai kuinthu'e xa Pablo nthi'a. ³⁴ Ko are juexin kjuao xa xroon, banchiangi'i xa Pablo thinoo rajnee. Ko are kunu'e xa ixin Pablo juixin nunthe'e Cilicia, ³⁵ ndache xa:

—Ja'an tsian thi rundachro ja'a are tsii ni sichro jie ixin ja'a.

Kuthejan kuetu'en xa xi soldado ixin benda xa Pablo ngaxi'in nchia binchechjian Herodes.

**Thi nichja Pablo ngain
Félix xi thetu'an**

24 ¹ Are batho na'o ncha'on, Ananías, xi daana icha renthe, biji Cesarea

kunixin kanxion ni baketu'an chujni judío. Ko kai bikao na naa xi nichjaxin na bi'in Tértulo. Kain ni te'i kjui na ngathexin kon xi thetu'an Cesarea ixin bichro na jię ixin Pablo. ²Ko are Pablo kunchie'en ngain xi thetu'an, Tértulo kuexi'in kjuangi'i Pablo ko ndache Félix xi thetu'an:

—Thexruxi'an ra suixin ixin jian diketu'an ko theto'a ná. Ko nunthe'na ná jian jii ixin suixin kunixin jian juaxraxaon diketu'an. ³Suixin Felix, nthasaya'a ra ixin anto jian dinche'e, ko ixin kain thi jian texin ná. ⁴Ko ja'an ná rinao'a ná sinthachrjan'a ra. Aro nthatsa'an ra ñao, dekinna ni ra nchion thi rundachrjan ná. ⁵Ja'an ná kununa ná ixin xii ji'i xraa naa chin juui ngayena ná ko ncheñao xa chujni. Ko ngain kain nunthe kjui xa juinchexrunga xa chujni judío. Ko xi ji'i xi thetu'en chujni nchegi'in na nazareno. ⁶Ko je'e xa juinao xa runche'e xa naa thi jian'a ngain ninguna ná. Ko mexinxin tse ná xa ko kuiaxian ná xa ixin runtha'a ná jię inchin chro ley na ná. ⁷Aro Lisias, xi thetu'en xi soldado, anto chrintho binche'e xa ko bantsjena ná xa Pablo. ⁸Ko suixin nchao sinchekendue'en ñao Pablo ko sikunu'a ixin kain thi tetjanga na ji'i, jaan ndua.

⁹Ko chujni judío te nthi'a kai xraje'o ndachro na inchin ndachro Tértulo. ¹⁰Kuthejan Felix, xi thetu'an, raa xa

ndachexin xa Pablo ixin runichja. Ko Pablo ndachro:

—Ja'an nuna ixin suixin anto tsjé nano dinche'e jię ngain nunthe ji'i. Mexinxin anto cha'na ixin nchao runichja ko rundachrjan ixin ndua'a thi tetjanga na chujni te'i. ¹¹Ko suixin nchao sanchangi ko sikunu'a ixin jai bithja theyoo ncha'on ja'an kjui Jerusalén ixin juinthasayaa Ndo Dio. ¹²Ko xru'in ni rituyautheki'an ngaxi'in ni'ngo icha renthe ko xru'in ni juinthaketo ngain icha ni'ngo, ko xru'in ni juinthaketo ngaga'a rajna. ¹³Ko chujni te'i chunda'a na ke'e tsjanginaxin na ixin kain thi ndachro na ndua'a. ¹⁴Aro thi ja'an thenduan ña'o ixin nthasayaa Ndo Dioe ni xrachrjen'na ko dithika'on kain thi jitaxin xroon dikjin ni bagayée juajnee Ndo Dio ko kai thi jitaxin ngain ley, ko ji'i thi nthi'a narua riruaa. Aro ni judío ndachro na ixin ujee nthasayaa Ndo Dio. ¹⁵Ko ja'an kai chuan inchin ni te'i chu'en ixin Ndo Dio sinchexechon Ndo ni ndabinthege'en, ni jian ko ni jian'a binche'e. ¹⁶Mexinxin ja'an kain ncha'on rina'o sintha'a thi jian ixin ansenna chrjuin tsunu'e ngathexin kon Ndo Dio ko ngathexin kon chujni.

¹⁷Ko tsjé nano ngaria ikanxion rajna. Kuthimejan kjan na nunthe'na ko bikiaan tumi ni nunthe'na ko kjan na ixin rugajon thi juinthaaya ngain

Ndo Dio. ¹⁸ Ko kain ji'i rintha'a ngaxi'in ni'ngo icha renthe ko are juexin kurua na, kanxion ni judío juixin Asia bithjaxin na n̄ ngaxi'in ni'ngo ko tsjé'a chujni binthe ngajin ko xru'in ni juinthañao. ¹⁹ Ko ni juixin Asia, ni yaa ni rukii rugichro jie ixin ja'an ja chrujan jian'a juintha'a. ²⁰ O rundachro ni te nthi'i, ¿chrujan thi jian'a juintha'a are bari'i ngathexin kon ni nche'e jie ngain rajna Jerusalén? ²¹ ¿Aje'a are bari'i ngagee n̄ ko nichja seen: "Ixin ni ndadige'en rukjan ruxechon n̄ inaa, aje'a yaa tenchenanxin ra jie"?

²² Ko are Félix kui'in yaa, kuinthu'e kexe'o inaa ncha'on runche'e jie ixin benu'e jian kexreen nche'e ni bagithikaon Jesús, ko ndache n̄:

—Are tsii Lisias, xi thetu'en xi soldado, xi yaa xi rundachjejin na ke'e thetuxin ra.

²³ Kuthejan Félix kuetu'en xi thetu'en xi soldado ixin xrarukiaxi'in xa ko rugenda xa Pablo. Ko kai kuetu'an xa ixin rukajanda xa runche'e Pablo chrujan thi rujinao, ko kai rukajanda xa ni chunxin Pablo rukunchie'en n̄ ngain je'e ixin rukjengijna n̄.

²⁴ Batho kanxion ncha'on, kuthimejan Félix ko chri'i, nchri bi'in Drusila, kai judía nchra, ko je'e bayee Pablo. Ko kui'in nichja Pablo ixin kexreen dithikaon ni Jesucristo. ²⁵ Aro Pablo kuexi'in nichjee Félix ixin kexreen

sinche'e ni jian ngathexin kon Ndo Dio, ko chro'a sinche'e ni inchin nthau'e ni rinao ko kexreen Ndo Dio sinche'e jie ngain kain chujni. Ko are Félix kui'in kain yaa, xraon ko ndachro:

—Anchee sathji. Ko are nchao tsjuan ná usaya'a inaa.

²⁶ Ko Félix tsjé nthi'á bagayee Pablo ixin bakjao. Aro Félix tunao ixin Pablo rugajon tumi rukanchrjandaxin sarukji. ²⁷ Ko jañaa batho yoo nano, kuthimejan Félix bachrje'e juachaxin baketu'an ko kuexi'in kuetu'an naa xii bi'in Porcio Festo. Ko Félix juinao jian rugithu'e ngain ni judío, mexinxin xrakuinthu'e Pablo ngain ndu'a xiiso.

Pablo nichja ngain Festo

25 ¹ Festo biji ngain rajna Cesarea ixin kuexi'in kuetu'an. Ko ncha'on ninxin sakjui Jerusalén. ² Ko nthi'á xi thetu'en icha xi daana ko ni judío icha thetu'an juichro n̄ jie ixin Pablo. ³ Ko ni te'i anto juinchetse'en n̄ ñao Festo ixin ruketu'an rugikao n̄ Pablo ngain rajna Jerusalén. Ko runche'e n̄ thi kjuathexin choo n̄ ixin ruguen n̄ Pablo ngatja nthi'á. ⁴ Aro Festo bathe'e:

—Pablo xraseaxi'in nthi'á Cesarea ko ja'an xraxa'on rukjan na tuin nthi'á.

⁵ Ko kai ndache n̄:

—Mexinxin xro icha thetu'an ra tsji ra ngajin nthi'á Cesarea

ko dichro ra jġe ixin Pablo, ja chrujan jian'a binche'e.

⁶Ko Festo xrabithu'e inchin jni o the ncha'on ngain rajna Jerusalén, kuthejan sakjan rajna Cesarea. Ko nduexion beta'a xintaon thi dintheta'a ni thetu'an ko kuetu'an rukia'o na Pablo. ⁷Ko are Pablo bixi'in, xrathe tsjé ni judío juixin Jerusalén ko kuexi'in na kjuangi'i na ixin anto tsjé thi jian'a binche'e, aro ni judío chro'a juinchegithikaon na Festo ixin nduaxin Pablo binche'e thi jian'a. ⁸Kuthejan Pablo ndachro:

—Ja'an xru'in thi jian'a juintha'a ngain ley ni judío, ko ngain ni'ngo icha renthe, ko xru'in jian'a juintha'a ngain ni thetu'an Roma.

⁹Aro Festo binao rugithu'e jian ngain ni judío, mexinxin ndache Pablo:

—¿Arinao tsji Jerusalén?, ko nthi'a ja'an sintha'a jġe.

¹⁰Ko Pablo bathe'e:

—Ja'an ri'i nthi'i thi nchexin jġe, suixin Festo, ko nthi'i thi suan na jġe ko suixin nu'a jian ixin ja'an xru'in thi jian'a juintha'a ngain ni judío. ¹¹Ja chrujan thi jian'a juintha'a, ja'an ruxrajon na se'en na. Aro thi tjanginaxin na ji'i, je'a ndua. Ko xru'in chujni chunda juachaxin sajón na ja'an ngain ni judío. Ko ja'an danchia ixin xi thetu'an Roma sinchena jġe.

¹²Ko Festo kjuao ni bakjengijna, kuthejan ndache Pablo:

—Ja'a banchia ixin xi thetu'an Roma sintha'a jġe, ngain xa tsji.

**Pablo ngathexin kon
xi rey Agripa**

¹³Ko batho kanxion ncha'on, xi rey Agripa ko Berenice, nchri choo xa, kjui na Cesarea ixin bitsje'e na Festo. ¹⁴Ko ixin je'e na bithu'e na tsjé ncha'on nthi'a, mexinxin Festo kuekiin Agripa thi jitu'en ixin Pablo. Ko ndachro:

—Nthi'i jii naa xii kuinthu'e Félix ngain ndu'a xiiso. ¹⁵Ko are ja'an kjui Jerusalén xi daana thetu'an ngain icha xi daana ko ni thetu'an rajna juichro na jġe ngajin na. Ko juinao na ixin ja'an ruketu'an ruguen na Pablo. ¹⁶Aro ndathjan na ixin ja'an ná, xro romano ná, chro'a tsetu'an ná se'en naa chujni are xra tunchien'a chujni kjuangi'i ixin thi jian'a binche'e. Ko thi chujni jidu'en jġe jikininxin runichja kai. ¹⁷Mexinxin are ni judío juii na nthi'i, ja'an nduexin barita'a ntha xintaunna ko bayaa Pablo. ¹⁸Aro ni kjuangi'i nichja'a na ixin anto jian'a binche'e, inchin ja'an bixraxa'on. ¹⁹Ko je'o ndachro na ixin je'e dithikaon'a inchin je'e na dithikaon na. Ko nichja na ixin naa xii bi'in Jesús thi undabe'en. Aro Pablo ndachro ixin xii mee xra jichon xa. ²⁰Ko ja'an benuna'a kexreen rujintha'a jġe ji'i, mexinxin ja'an banchiangia Pablo arinao tsji Jerusalén ixin sue'en jġe

nthi'a. ²¹Aro Pablo banchia ixin Augusto César runche'e jię ngain. Mexinxin kuetu'an ixin xra tarugiaxi'in, rugeja naa ncha'on rugikaan Roma.

²²Kuthejan Agripa ndache Festo:

—Kai ja'an rina'o tsian thi rundachro xii yaa.

Festo bathe'e:

—Ndue tsi'in thi rundachro xa.

²³Ko nduexin Agripa ko Berenice, ko xi thetu'an xi soldado, ko chujni icha renthe binthe ngain rajna bixi'in nā nchia kunixin jię juasaaya. Ko Festo kuetu'an rugixrakua Pablo ko ruge'e ngathexin kon nā.

²⁴Kuthejan Festo ndachro:

—Rey Agripa ko kainxin ra xro jui'i ra nthi'i, jai ngathexin kon ra jii xii ji'i, ixin tsjé ni judío ngain Jerusalén ko nthi'i Cesarea juichro nā jię ixin xii ji'i. Ko kainxin ncha'on danchia na nā ixin su'en xa. ²⁵Aro ja'an xraxa'on ixin je'e xa tsjé'a jian'a binche'e xa ixin rugininxin ruge'en xa. Ko ixin je'e xa banchia xa ixin Augusto xi thetu'an Roma, mee xi sinche'e xa jię, mexinxin ja'an undachrjan rurua'an ngain xa. ²⁶Aro ja'an xru'in jian'a bithjaa xii ji'i ko xru'in chunda rukjjan xi thetu'an Roma. Mexinxin bikian xa ngathexin kon ra, ko icha ixin suixin rey Agripa nchekendue'en ñao xa ko jañaa tsian thi rukjin na ngain xi thetu'an ²⁷ixin nchao'a jii ixin ja'an rurua'an

naa thi jiaxi'in ko rundachrjan'a ke'e biaxinxin xa.

Pablo nichja ngain rey Agripa

26 ¹Kuthejan Agripa ndache Pablo:

—Jaxon nchao nichja ixin thi ja'a binche'e.

Ko Pablo batsiin raa ixin kain nā ruki'in nā kain thi runichja ko ndachro:

²—Anto cha'na ixin nchao runichja ngathexin kon, suixin rey Agripa, ixin kain thi jian'a nichja ni judío ixin ja'an. ³Ko icha ixin suixin dichunxin kain thi nth'a'a ná xro judío ná ko kai thi thetuxin ná. Mexinxin nthatsa'an ñao, duñao'a ko dekinna thi runichja.

Kexreen banche'e Pablo are xrabechunxin'a Jesús

⁴Kainxin ni judío bechunxin na nā kexreen barichon ngain rajnana ko ngain rajna Jerusalén are xra xa xii na. ⁵Ko je'e nā chunxin na nā ko nchao rundathjo nā ixin ja'an naa fariseo na. Ko kain ni fariseo chrintho nā ko anto dithikaon nā ley. ⁶Ko jai ni judío tenchena nā jię ixin dithika'on thi ndachro Ndo Dio ngain ni xrachrjenna ná ixin ni ndadige'en ruxechon nā. ⁷Ko chujnia ná, ni theyoo xe'en Israel, chuan ná siku'en thi nichja Ndo Dio ngain ni xrachrje'an ná. Mexinxin nthasayaa ná Ndo Dio ncha'on ko thie. Ko ji'i thi tjanganinxin ni

judío. ⁸ ¿Ana ja'a ra dithikaon'a ra ixin Ndo Dio sinchexechon ni ndadige'en?

**Pablo nichja kexreen
baningaku'en ni
bagithikaon Jesús**

⁹ Are sa'o ja'an baxraxa'on ixin rugunda runtha'a thi jian'a ngain ni bagithikaon Jesús thi Nazaret. ¹⁰ Ko jaña bantha'a ngain rajna Jerusalén. Ko xi daana thetu'an ngain icha xi daana chjana xa juachaxin kuiaxian tsjé ni bagithikaon Jesús. Ko are baguen n̄ ni bagithikaon, ja'an bandachrjan ixin nchao jii. ¹¹ Ko tsjé nthi'á bagintja na ixin rundachro n̄ ke dithikaon'a n̄ ngain Jesús, ko ji'i bantha'a ngain kain ningue rajna. Ko ja'an anto baningakuan n̄ ko baruaa n̄ ngain nunthe je'a nunthe'na ná.

**Pablo nichja ixin kexreen
bithikaon Jesús**

(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

¹² Ko ji'i bitunna runtha'a are kjuí rajna Damasco kunixin juachaxiin xi daana thetu'an ngain icha xi daana. ¹³ Aro ngatja nthi'á are sarithji rajna Damasco, inchin ngusine ncha'on, naa xru'i juixin ngajni juinchengasathe na ná, ja'an kunixin ni rithji'an, ko thee xru'i icha suji ke thee ncha'on. ¹⁴ Ko kain ná bintahji ná ngata'a nunthe. Ko ja'an kuian naa thee chujni nichjananxin ngigua'na hebreo ko ndachro:

“Saulo, Saulo, ¿unda ningakunna ko ruena? Ja'o rituni'a ixin xraa kuxintha are xrantue ba kon rejon dekaxin n̄ ba.” ¹⁵ Kuthejan ndachrjan: “¿Kensen, Suixin?” Ko Nchana Jesús, ndachro: “Ja'an Jesús na, thi ja'a ningaku'en ko rue'e. ¹⁶ Jai dingathjen ko thi'in thi rundathjo: Jai kununxinna ngajin ixin sinthakjan naa xi nchexrana ko runichja thi nu'a ixin ja'an, ko kai tsjaago thi xra tsjagu'a. ¹⁷ Ko ja'an rithetu'an tsji ngain ni judío ko ni je'a judío ko ja'an saku'an ko tsajanda'a n̄ are je'e n̄ sinao n̄ sinthani'a n̄. ¹⁸ Ko ja'an thetu'an tsji ngain n̄ ixin sinchekue'en n̄ thi ndua ko tsinthu'e n̄ kain thi jian'a nche'e n̄ ko jaña sithikaon n̄ Ndo Dio ko sithikaon'a n̄ nchiijin. Ko sithikaon na n̄ ja'an ko sinthatjaña n̄ kain thi jian'a nche'e n̄. Ko sinthe n̄ ngayee chujni ubithikaon n̄ ja'an nthi'a ngajni.”

**Pablo bithikaon
thi ndachro Jesús**

¹⁹ Mexinxin, suixin rey Agripa, ja'an bithika'on kain thi ndachro Jesús are kununxinna. ²⁰ Ko sa'o nichjaa ni te rajna Damasco, kuthimejan nichjaa ni te rajna Jerusalén, kuthimejan nichjaa ni te nguii nunthe'e Judea ko kai ni je'a judío. Ko ndathjan n̄ tsintu'e n̄ kain thi jian'a nche'e n̄ ko rukjan n̄ ngain Ndo Dio. Ko sinche'e n̄ kain thi jian ko jaña sikunxin ni ixin jaan

dithikaon nā Ndo. ²¹ Ko ixin thi kueki'an ji'i, ni judío tse na na ngain ni'ngo ko juinao nā ruguen na nā. ²² Aro ja'an Ndo Dio kjuengijna na ko xraruaa ndo, mexinxin tjagua ni chunda tumi ko ni nua. Ko ja'an xru'in thi jee ritjaago, je'o thi nichja Moisés ko thi banichja ni bayée juajnee Ndo Dio ixin thi ruku'en. ²³ Ixin thi Cristo anto tangi ruku'en ko ruge'en, aro je'e thi sa'o ruxechon ko je'e runchengase'en ni judío ko ni je'a judío ko rukjaago kexreen rutjañe'n a kain thi jian'a nche'e nā ko rukjan nā inaa chujni narua.

Agripa bathe'e Pablo

²⁴ Are Pablo nichja kain yaa, Festo kuyao suji:

—iPablo, ja'a ndadixinga!, ixin anto tangi xroon.

²⁵ Aro Pablo bathe'e:

—Na'i, ja'an dixinga'a na ixin kainxin thi ja'an ndachrjan, jaan, thinxin ni, ko jaan, ndua.

²⁶ Ko nthi'i jii rey Agripa ko je'e chunxin jian kain ji'i. Mexinxin xraon'a na nichja ngathexin kon je'e ko ja'an nuna ixin je'e jian chunxin kain ji'i ixin kain thi kjuan ná ji'i, je'a jima ku'en.

²⁷ Kuthimejan Pablo ndache rey Agripa:

—Suixin, ¿adithikaon thi dikjin ni bayée juajnee Ndo Dio? Ja'an nuna ixin, jaan, digithikaon.

²⁸ Kuthimejan Agripa ndachro:

—iAbeo nchiunchjaon ko runchegithikaon na ngain Cristo!

²⁹ Kuthimejan Pablo ndachro:

—iMaski see o se'a, rundachro Ndo Dio jeo'a suixin rugithikaon, kaxon kain ni tethinna jai rukjan nā inchin ja'an, aro ruchriaxin'a raa nā kunixin chia inchin ja'an!

³⁰ Kuthejan rey Agripa, Festo, Berenice ko kain ni te nthi'a bingathjen nā, ³¹ ko bachrxexin nā nthi'a ko je'o nā kjuao choo nā ko ndachro nā:

—Xii ji'i xru'in thi jian'a binche'e xa ixin rukininxin ruge'en xa ko kaxon jikininxin'a rugiaxi'in xa.

³² Ko Agripa ndache Festo:

—Xii ji'i nchao rukajanda ni xa, ja rundachro'a xa ixin César runche'e xa jie.

Rua'an nā Pablo ngain nunthe'e Roma

27 ¹ Kuthimejan kjuao choo Festo ko Agripa ixin sajon nā Pablo ngain rajna Roma, nunthe'e Italia. Mexinxin bajon nā Pablo ko ikanxion ni bintheaxi'in ngain naa xi thetu'an xi soldado bi'in Julio. Ko Julio kjui naa xi baketu'en tsjé xi soldado bagenda Augusto, rey thetu'an nguixin nunthe Roma. ² Ko kuanito ná naa nthabarko jidachrjexin ngain rajna Adramitio ko sarukji ná ngandele nunthe Asia. Ko kai be'e ngajin ná Aristarco, naa xi Macedonia juixin rajna Tesalónica. ³ Ko nduexion baso ná rajna Sidón. Ko nthi'a Julio chrjuin nichjee Pablo ko juinchechrinthu'a ko

kuanchrjanda Pablo banianxin nthā barko ko bitsje'e ni jian bagakao ko ni te'i chjee nā thi bunde'e. ⁴Ko bachrjexin nā Sidón kuataon nā ndachaon inchin jithii chrintho, ko kunchian nā ngande'e nunthe jii ngusine ndachaon di'in Chipre ko nunthe ji'i kayakuenna nā chrintho. ⁵Kuthimejan sakjui nā ngande'e nunthe'e Cilicia ko nunthe Panfilia ko baso nā rajna Mirra ngain nunthe'e Licia.

⁶Ko xi baketu'an xi soldado bithja xa naa nthā barko juixin rajna Alejandría ko sajithji nthā ngain nunthe Italia. Ko nthā mee juinchekanito nā nā ixin sarukji nā Roma. ⁷Ko tsjé ncha'on kuataon nā jinda ko anto yao kjui nthā barko ko tangi baso nā chiaon rajna Gnido ixin chrintho xratedetan nā chrintho inchin satethji nā. Mexinxin bathunda nā chiaon nunthe jii ngusine ndachaon di'in Salmón ko kai yauchjan bathunda nā nunthe jii ngusine ndachaon di'in Creta ixin nthi'a icha suji'a chrintho be'e. ⁸Ko tangi kuataon nā ndachaon ngande'e rajna te'i, ko baso nā naa nganda ndachaon di'in Buenos Puertos ko nunthe ji'i jii chiaon rajna di'in Lasea.

⁹Ko tsjé ncha'on juinthatjangi nā ko anto tangi rukataon nthā barko jinda ixin jitunchiaon kunithjaue kin, ncha'on utathjexin naa kiai are nchekjaño ni judío. Mexinxin Pablo nichjee kain ni tethji ngain nthā barko ¹⁰ko ndachro:

—Tsjexinxin ra, ja'an tununa anto tangi se'e thi tsji nā jai ixin sinthutjaan nā nthā barko ko thi jiyama nthā. Ko kai ja'an nā chrujan tsuan nā ja tsji nā.

¹¹Aro xi thetu'en xi soldado icha bithikaon xa thi xi nthā barkue ko xi deka nthā barko ko bithikaon'a xa Pablo. ¹²Ixin Buenos Puertos je'a jian sithu'e nthā barko ngain kunithjaue kin, mexinxin tsjé nā xraxaon nā ixin icha jian rugachrjexin nā nthi'a ko rugaso nā rajna Fenice ko nthi'a rugathuaxin nā kunithjaue kin. Ko Fenice jii ngain nunthe Creta ko nthi'a nchao rugachrjexin ni no sureste o no noroeste.

Thi suji tja chrintho ko kjamangiathe ndachaon

¹³Kuthimejan juui naa chrintho juixin no sur ko kusa'a suji chrintho, ko xraxaon nā ixin xrancho sarukji nā. Ko sakjui nā nuxon ngade'e nunthe Creta. ¹⁴Ko se'a are kuexi'in banuthe naa chrintho suji juixin no noreste. Ko chrintho ji'i, banchegi'in nā Euroclidón ko anto suji kuxinka nthā barko. ¹⁵Ko chrintho ji'i kuingajin nthā barko ko chro'a sakjui'an nā nthā inchin jithii chrintho, mexinxin thi deka nthā ndabinchengathunua nthā inchin sajitji chrintho ko kuajanda nā chrintho beka nthā. ¹⁶Ko batho nā ngain naa nunthe nchiin jii ngusine ndachaon di'in Clauda. Ko nthi'a danto'a suji jidanuthe chrintho beka nthā barko.

Mexinxin maski tangi, batsiin ná ntha lanchachjan ngain ntha barko ixin ruxanthe'a lanchachjan mee. ¹⁷Ko are juexin binthakajiin ná ntha lanchachjan, je'e na bunde'e na jino jieto kuiathexin na ntha barko ixin rukunthei'a ntha chrintho. Ko baxraon na ixin ntha barko ndarugechrua ntha ngain nchiise di'in Sirte ixin nthi'a nginga'a jinda. Mexinxin binchegania na manta jié ko kuajanda na ixin chrintho beka ntha barko. ¹⁸Ko nduexin xra be'e chrin ko chrintho suji, mexinxin kuexi'in na kjuangi na jinda thi jiyama ntha barko. ¹⁹Ko batho nii ncha'on, kuthimejan kjuangi ná jinda kain thi bagunde'e na banchexin na xra ngaxi'in ntha barko. ²⁰Ko tsjé ncha'on bikon'a ná xruii ncha'on ko kunutse. Ko ja'an ná xraxa'on ná ixin ndaruge'en ná nthi'a ixin xra anto suji jidanuthe chrintho.

²¹Ko utsjé ncha'on juine'a ná. Ko Pablo bingathjen ngagee na ko ndachro:

—Icha jian ja'a ra rugithikaon ra thi ja'an ndathjo ra ko rugachrxexin'a ná nunthe Creta ko jaña rugutan'a ná kain thi tangi butan ná ji'i. ²²Ko ja'an ndathjo ra ixin ta'a ra juachjaon ixin maski ntha barko ji'i sitjaan ntha, aro ja'a ra ninaa ra ndasen'a ra. ²³Ko ji'i ndathjon ra ixin riunkjin kununxin na naa angeel Ndo Diona, thi thetunna ko thi ntha'a xree. ²⁴Ko ángel mee ndachjejin na: “Xraon'a,

Pablo, ixin ja'a rugunda tsji ngain xi thetu'an Roma. Ko Ndo Dio tsajanda'a ndo se'en ninaa chujni jithji ngaxi'in ntha barko.” ²⁵Mexinxin tusuji ra ixin ja'an chunthia ngain Ndo Dio ko dithika'on ixin tsu'en inchin ndachjejin na ángel. ²⁶Ko ntha barko tsingajintaon tse'e ntha ngain nchiise ko sechrua ntha, aro sakon ná ngain naa nunthe jii ngusine ndachaon.

²⁷Jaña batho yoo semana beka ná chrintho ngatau'en ndachaon, kuthimejan batsuan ná ixin te ná ngatau'en ndachaon Adriático. Ko inchin ngusine thie, ni tenda ntha barko bikon na ixin tedaso ná chiaon thi jii nunthe. ²⁸Ko je'e na bathuchu'a na kie'en ningaxin jinda. Ko jinda ningaxin nda kanthe ko inkjaon metro. Ko icha sakjui ná ko kjan na bathuchu'a na inaa ixin kexreen ningaxin nda ko nthi'a abeo bechunda kan ko yaato metro. ²⁹Ko ixin juaxraon ixin rundathe ntha barko ngain xro, mexinxin bankangi na nuton ntha noo chia yeye kunixin jino ixin kuenchruaxin na ntha. Ko xraa rujinao na urugingasaan. ³⁰Aro ni dinthenda ntha barko xraxaon na sarukinga na ko xraa binche'e na ixin runchegania na chia yeyee dechruaxin ntha barko no ntha thjenxin ntha. Aro yaa kunxon binche'e na ko kuexi'in na binchegania na ntha lanchachjan ixin sarukinga na. ³¹Kuthejan Pablo ndache xi thetu'an kunixin xi soldadue:

—Ja ni teli sithue'a na ngain ntha barko, ja'a ra ndase'en ra.

³²Mexinxin xi soldado kunchrijin xa jinue lanchachjan ko betsingangi lanchachjan ngain jinda.

³³Ko are anto xranduuyo Pablo ndache na:

—Uyoo semana ja'a ra dinthechrin'a ra ko jинthe'a ra. ³⁴Mexinxin nthatsa'an ñao ra jинthe ra inchín ja rinao ra sinthechon ra ko ta'a ra juachjaon ixin ni naa xrajaa ra sitjan'a.

³⁵Ko are juexin nichja Pablo ji'i, kuaa naa niuthja ko kuexruxi'in Ndo Dio ngathexin kon kain na ko kunchjenga nio ko kuexi'in juine.

³⁶Kuthejan bikon na ixin Pablo jine ko kaxon kuexi'in na juine na. ³⁷Ko yoo renkia ko nii kan ko theinkjaon chujni, xro binthe ná ngain ntha barko. ³⁸Ko are juexin juine na ko kujee na, kuexi'in na kjuangi na trigo ngain ndachaon ixin ikusa'a rukuye ntha barko.

Xinkajin'ngi ntha barko jinda

³⁹Ko are bingasaan, ni tenda ntha barko batsuan'a na nunthe, aro bikon na ndachaon sadigee nda nunthe ko chrjuin nataunxin nchiise, mexinxin maski tangi, xrangee na ntha barko nthi'a. ⁴⁰Kuthejan kunchrijin na jinue chia yeye ko takuinthu'e na chia chringi ndachaon. Ko ntha bagunde'e na ixin banchegathunuanxin na ntha barko tabinchenda

na ntha. Kuthejan batsiin na manta jie thji nunthatjenxin ntha barko ko kuexi'in ntha kunchie'en ntha ngain nchiise.

⁴¹Aro bechriathe ntha ngain nchiise ko nuton ntha kuexi'in kuai ixin suji kjamangiathe jinda nganito ntha. ⁴²Ko xi soldado juinao xa ruguen xa kain thi bintheaxi'in ixin rukajanda'a xa sarukinga na ngatau'en jinda.

⁴³Aro xi thetu'en xi soldado juinao xa rukjengijna xa Pablo, mexinxin kuanchrjanda'a xa kjuaaaya xi soldadue xa, ko kuetu'en xa ixin ni nu'e tatu'en jinda ruchrikangi na nda sa'o ixin rugiji na ngain nunthe. ⁴⁴Ko ni nue'a tatu'en jinda ruruee na ngata'a thuthurio'o nthee ntha barko, thi ntha kunthai jinda. Ko jañaa iben'a ná ko baso ná ngain nunthe.

Pablo jii ngain nunthe Malta

28 ¹Ko are iben'a ná ni naa ná ko kain ná jian te ná, kuthejan kununa ná ixin nunthe ji'i di'in Malta. ²Ko chujnii nunthe te'i anto jian baye'na ná na, aro jichjee chrin ko anto jitunkin. Mexinxin je'e na juinchekaon na naa xru'i ko ndachjejin ná na ixin ruxixruna ná. ³Ko Pablo batse inchín ntha ni'o ko jidankathe nthani'o xru'i, are bachrjengindekjio naa kunchee sajithinge'e ba xru'i ko juine'e ba ko taberianda ba nganito raa Pablo. ⁴Are bikon ni nunthe ji'i ixin kunchee tajirianda ba nganito raa Pablo ndache choo na:

—Xii ji'i achrujan chujni buen xa, maski benxin'a xa ngain ndachaon, jiee Ndo Dio tajanda'a xa sechon xa.

⁵Aro Pablo kuntsjenga raa ko banka ba ngathe xru'i. Ko xru'in ku'en Pablo. ⁶Ko kain na techu'en na tarugatjue raa ko rugetsingakjio ko ndaruge'en, aro anto chu'en na ko are bikon na ixin xru'in ku'en, basingixin na thi xraxaon na ko kuexi'in na ndachro na ixin Pablo naa dio.

⁷Ko nthi'a chiaon be'e kainxion jngi ko thi jngi'i bi'in Publio ko xi ji'i xi icha baketu'an ngain nunthe Malta. Ko je'e xa anto jian baye'na na xa ko chjana na xa thi bundana na nii ncha'on.

⁸Ko are mee ndudee Publio bagingathjen'a ndo ixin anto suji sua ko thi thiin tse'e bechunda ndo. Kuthejan Pablo kjui bitsje'e ndudee Publio ko kuenta'a raa ngata'a ndo ko nichjayee Ndo Dio ko ndaxingame'e.

⁹Ko are kunu'e kain ni beni'i binthe ngain nunthe ji'i ixin ndudee Publio xingame'e, kjui na bikjee na Pablo, ko kain na xingame'e na. ¹⁰Kuthejan anto tsje binchethun'na na na, ko are sakjui na chjana na na kain thi rugundana na.

Pablo biji Roma

¹¹Ko nii kunithjao binthe na ngain nunthe Malta. Kuthimejan kuanito na inaa ntha barko bathuexin kunithjaue kin nthi'a, ntha ji'i juixin Alejandría. Ko

ntha ji'i benganito yoo diuchjan banchegi'in na Cástor ko Pólux.

¹²Ko baso na ngande'e rajna Siracusa. Ko nthi'a bithunna na nii ncha'on. ¹³Ko nthi'a sakjuixin na nuxon ngande'e ndachaon ko baso na rajna Regio ko nduexin kuexi'in kjua chrintho juixin sur. Ko yoo ncha'on basuxin na rajna Puteoli. ¹⁴Ko nthi'a betan na kanxion ni ubagithikaon Jesús, ko je'e na ndachjejin na na ixin rugithuna na yaato ncha'on ngain na, kuthejan baso na Roma.

¹⁵Ko kain ni bagithikaon Jesús binthe nthi'a ngain rajna Roma ubenu'e na ixin ja'an na rugaso na. Mexinxin bigetanxin na na ngain ndaasin di'in Foro de Apio ko ikanxion na ngain nunthe di'in thi Nii Taberna. Ko are bikon na ni te'i, Pablo kuexruxi'in Ndo Dio ko anto chrjuin kunu'e. ¹⁶Ko are baso na Roma, xi thetu'an xi soldado bajon xa kain ni bintheaxi'in ngain inaa xi thetu'an xi soldado nthi'a Roma, aro Pablo chjee na naa nchia thi be'e je'o, ko nakua xi soldado bagenda.

Pablo kjuuago juajnee Ndo Dio nthi'a Roma

¹⁷Ko are batho nii ncha'on ko ubaso na Roma, Pablo rua'an juajna xrathe kain ni judío icha renthe te nthi'a Roma, ko are uxrathe na, Pablo ndachro:

—Ja'ra ra xro choo na, xro rajna judío na, ja'an xru'in thi jian'a juntha'a ngain rajnaa na ko xru'in thi jee kjuuago inchin ubenu'e

ni ndo dachri'a ná xrachrjen, ko maski jamee, kanxion ni judío tse na n̄ ko bajon na n̄ ngain ni romano. ¹⁸Ko ni romano juinchekenduen'na n̄ ña'o ko kui'in n̄ ixin ja'an xru'in thi jian'a juintha'a ko juinao n̄ rukajanda na n̄. ¹⁹Aro ni judío chro'a n̄. Mexinxin ja'an banchia ixin xi thetu'an Roma sinchena j̄e. Ko nduaxin rinao'a ruxraxinthe ni naa chijni ni rajnana. ²⁰Mexinxin ja'an baya'a ra ixin juina'o rugikon ra ko rukeki'an ra ixin ja'an kai richunthia thi chunthia kain ni Israel, mexinxin jichriaxin rana kunixin chia te'i.

²¹Kuthejan je'e n̄ ndachro n̄ ngain Pablo:

—Ja'an ná xru'in xroon k̄jin'na ná ni te nthi'a Judea ixin ja'a, ko ni juixin nthi'a ni naa n̄ nichja'a n̄ jian'a ixin ja'a. ²²Aro ja'an ná rina'o ná tsununa ná kexreen xraxaon ja'a ixin thi ni dithikaon Jesús, ixin thian ná nichja n̄ jian'a ixin je'e n̄.

²³Kuthejan ni xrathe nthi'a bake'e n̄ naa ncha'on ixin ruxrathe n̄ inaa ko anto tsj̄e chujni xrathe ngain nchia be'e Pablo. Ko je'e k̄juaago juajnee Ndo Dio nguii ncha'on mee. Kuexinxin k̄juaago ngain ley Moisés ko kain thi dik̄jin ni bayée juajnee Ndo Dio ixin juinao runchegatsuan n̄ juajnee Jesús. ²⁴Ko jngujngujnio n̄ bithikaon n̄ thi ndachro Pablo aro ni icha bithikaon'a n̄. ²⁵Aro chro'a

kuinxi'in choo n̄ ko kuexi'in n̄ sakjui n̄, ko Pablo ndache n̄:

—Anto ndua thi ndachro Espíritu Santo ngain ni ndo dachri'a ná xrachrjen are nichja Isaías, ko ndachro:

²⁶Thji ko ndache rajna ji'i:

Maski icha tsi'in n̄, je'e n̄ tsinxin'a n̄.

Maski icha sikon n̄, aro satsun'a n̄ thi sikon n̄;

²⁷ixin anseen chujni te'i ndakuncha,

ko ndakua'a thi'in n̄ ko tatejee jmakon n̄ ixin sikunxin'a n̄ jmakon n̄.

Ko thinxin'a n̄ ixin ndatsjuen n̄,

ko chro'a tsinxin n̄ ixin anseen n̄,

ko rinao'a n̄ k̄jan n̄ ko rinao'a n̄ ixin ja'an sinthaxruaan n̄.

²⁸Ko Pablo kai ndachro:

—Mexinxin tunu'a ra jian ixin jai tsexinxin Ndo Dio sinchetjañe'e ndo kain thi jian'a binche'e chujni je'a judío ko je'e n̄, jaan, tsinxin n̄.

²⁹Ko are juexin nichja Pablo kain ji'i, sakjui kain ni judío ko anto kuyauthe choo n̄ ixin thi kui'in n̄.

³⁰Ko Pablo tabe'e yoo nano ngain nchia bakjenga'a 'na. Ko nthi'a bagayexin kain chujni bagitsje'e. ³¹Ko Pablo banichja juajnee Ndo Dio ko bakjaago thi binche'e Jesucristo ko xru'in chujni bangakuen.